

Domoljub

V Ljubljani, 20. decembra 1939

Leto 52 • Štev. 51

Oznanjam vam veliko veselje

Pastirji na poljanah vzhodno od Davidovega mesta Betlehema so pravkar segnali črede v stajo. Nato so skupno opravili svojo večerno molitev. Zmolili so stare psalme, katere je še kralj David, ko je pasel črede okrog Betlehema, spesnil. Dodali so še stare prošnje besede preroka Izaija: »Rosite, nebesa, od zgoraj in oblaki dežite Pravičnega. Odpri se zemlja in rodi Zveličarja.« Nikdar niso še s takim globokim občutkom izmolili te prošnje kakor v tej noči. Globoko zatopljeni so premišljevali, kdaj vendar se bo odprlo nebo in poslalo Mesijo. Ali naj prej umrjejo, ne da bi videli Mesija, katerega so tako goreče želeli videti že od svojega rojstva. Nato so se pa pastirji drug za drugim podali k počitku.

Ko so vsi utrujeni pospali, jih na mah prebudi velika svetloba. Vsi so kakor omamljeni zrlili v silno svetlobo in se prestrašeni spraševali, kaj je vzrok tej svetlobi. In že so opazili pred seboj postavlo angela, od katerega je prihajala nenavadna svetloba. In v tem trenutku so zaslišali angelo besede: »Ne bojte se, glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bo znamenje: Našli boste dete v plenice povito in v jasli položeno.« In v hipu je bila pri angelu množica nebeske vojske, ki so Boga hvalili in govorili:

»Slava Bogu na višavah
in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu
po volji.«

Takoj so se pastirji odpravili proti Betlehemu. Sami pri sebi so govorili: »To je noč, ki je bila našim očetom že naprej napovedana, da so vedeli, kakšni oblubi naj verjamejo... Globok molk je ležal nad vsemi in sedaj sredi noči je pa prišla vsemogočna beseda iz nebes. Njihovo veselje je rastle z vsakim korakom. O kako veliko je pa šele moralo biti njihovo veselje, ko so stopili v hlevček ter poklekli pred jasli, v katerih so zazrli dete, v plenice povito. Sapo so zadrževali, ko so gledali pred seboj v jasliah Odrašenika, katerega jim je napovedal angel. Ali je kdaj napolnilo ubogo človeško srce večje veselje, kakor tedaj, ko so bili pastirji poklicani, da prvi pozdravijo Odrašenika. Dočakali so trenutke rojstva Mesijevega, katerega so preroki že pred davnimi stoletji napovedovali.

In ta ogenj veselja, ki je tako nenadno ogrel srca ubogih betlehemskih pastirjev, ni

Spi, Jezusček, spi . . .

Spi, Jezusček, spi...
Revni pastirčki pri Tebi bedimo,
revni pastirčki te varujemo,
če bi hudobni Herodež šel mimo —
nič se Ti bati ni.

Spi, Jezusček, spi...
Dokler se jutro z obzora ne vrne,
bomo igrali na orglice —
joj, kako so skrivnostno srebrne
od zvezdne noči.

Spi, Jezusček, spi...
Nikdar tako nam še niso zapele
Lakor neoj na to sveto noč,
da so se rože na mah razcvetele,
kakor bi žudeži...

Spi, Jezusček, spi...
Naj Te svetloba prehudo ne moti,
angeli, veš, z nebes so prišli,
z nami pastirji do jutra pojó Ti:
Spi, Jezusček, spi...

Jože Cukala

nikdar več ugasnil v njihovih srcih. Zamrlo pa ni to veselje tudi v srcih tistih ljudi, kateri so čuli veselo oznanilo o Odrašenikovem rojstvu in ga sprejeli z blagim srcem. Saj je pa tudi resnično: Odrašenik je prišel zato na svet, da prežene temo in prinese veselje, katerega je greh dobro ubil. Kdor je kedaj gledal v Jezusove božje oči, ta je pozabil na vso žalost. In resnično! Saj je zato prišel Sin božji na svet, da dovrši odrašenje, da uniči greh in ustvari pravo, resnično veselje. Kamor koli je prišel Jezus v svojem življenju, takoj je tam zavladalo veselje v človeških srcih. In to veselje je zapustil in dal vsem, ki sprejemajo Njega kot Sina božjega in kot obljubljenega Odrašenika. Pri pravih kristjanih vlada veselje, pa čeprav morajo v življenju mnogo trpeti. Pri tistih ljudeh pa, ki pozabijo na Jezusa Kristusa, pa ni najti pravega, nedolžnega veselja v njihovih srcih. In prav zato hočejo imeti grešno veselje.

Čudno je, da morejo nekateri ljudje pozabiti na Odrašenika, na novorojenega deteta božjega. Čudno je, da morejo pozabiti na to, kaj jim je Odrašenik in kaj je storil za vsakega posameznega človeka in za vesoljni človeški rod.

Iz srednjega veka nam je znana naslednja, sicer naivna, a vsebinsko bogata prilika. Nekoč je stopil v neko cerkev satan sam. V cerkvi je bila velika maša. Pevec na koro so pravkar peli Credo — Vero. Ko so pevec zelo občuteno peli besede: »... in so je po Svetem Duhu utelesil iz Marije Device in je postal človek...«, so se nekateri udeleženci zelo malomarno obnašali in bili brezbrizni pri teh besedah. Satan je opazoval ljudi. Ko zagleda takega brezbriznega kristjana, pristopi k njemu in ga z vso silo udari po licu: »Ali se nič ne sramuješ, da stojiš tu tako brezbrizno kakor kak štor, namesto da bi od veselja vriskal, padel na kolena in se zahvaljeval Jezusu, da je sprejel na sebe človeško naravo in je hotel biti rojen. Saj je bil vendar Kristus rojen in je prišel na svet kot tvoj brat. Če bi se Kristus rodil kot moj brat, ne vem, kaj bi vse napravil od velikega veselja.« Kako je vendar mogoče, da smo mi ljudje tako brez vsake misli in nehvaležni, da mora nas šele satan učiti, kako veliko hvaležnost dolgujemo novorojenemu Mesiju.

Ob rojstvu Kristusovem je angel oznanil: »Veliko veselje vam oznanim.« Božič, jasnice naj obnovijo veselje v naših srcih!

Luči dogorevajo . . .

(Božična črtica.)

Kneginja Porecka je pogledala v salon, tja v tisti kot, kjer je stalo božično drevesce, kjer so žubereli otroci in trgali z drevesca poslednje slaščice. Za čas se je zazrla. Zdelo se ji je, da sta njena otroka med vsemi najlepša in najbolj ljubka. Tudi drugi so postavniki... Sonja in Katja Charlamova, Sozia Ignatova, Sereža Vinterov... Ampak njena Vasja in Nadja to niso...

>Otroci, greste na čaj,« jih je povabila, ko se jih je nagledala.

Otroški živčav je mahoma zamrl, pa le za trenutek, takoj je zopet vzplamtel. Vasja je skočil v svojo kuharsko obleko in ponosno predstavljal svoj vzor — kuharja, Nadja se je smejala, Sonja se je vrtela, Kotja in Sozia pa sta z vneto ušila Sereža sukati sabljo.

>Dovolj je tega otroci; na čaj! Mamice vas čakajo v obednici.«

Počasi so drug za drugim odhajali v jedilnico, prepolni neizmerne hvaležnosti zlatemu Detetu na slamici.

V salonu je zavladal mir. Na drevescu so dogorevale svečke, plamenčki so lizali zelene iglice, da se je slišalo skrivnostno praske-tanje. Prijeten vonj se je razširjal po sobi.

V kotu, globoko v naslanjač pogreznjen, pa je ždel stari knez. V ta tihi salon se je zaprl le tedaj, kadar je v njem plalo veselje, kadar ga je napolnil otroški živčav pri razdeljevanju daril... Sveže je vzvalovala duša, ko je srkal zrak, ves prepojen z otroško srečo.

Vsi so odšli, pozabili so nanj. Sam je ostal.

Luči so dogorevale... Počasi je lezla

noč v izbo. Nejasen občutek žalosti se je plazil od nekod.

>Kako to?« je mislil. >Ali zato, ker sem sam? O ne. Navadil se je že samote. Starčki so pogosto sami... Ali morda zato, ker so se otroci smejali in je njih smeh spominjal na otroška leta, ki ne bodo nikdar prišla nazaj?«

Ne, ta občutek ga nečesa spominja, čudno težko ga grabi za srce... Tako nekaj znanega, k bolesti nagibajočega je v njem.

Ali kaj? Morda spomin na drevesce iz mladih let? Morda misel na gozdove, v katerih je preživel otroška leta? Ne, nič takega ne. Kaj torej, kaj?

Starček se je zamislil.

Svečke so dogorevale... V težko in vendar blagodejno tišino so prasketale zelene iglice; iz jedilnice je pribežal vrisk otroškega smeha.

>Jaz sem tudi dobil slikano knjigo!« se je junačil Kotja.

Svečke so dogorevale...

Nenadoma se je stari knez zmedel, glava mu je omahnula v nenadni žalosti.

— Spomnil se je, kdaj je zadnjikrat čutil ta vonj iglic... Na pogrebu Kijašina... Nasil je takrat sveči po zameteni cesti in tu pa tam je zadel ob jelkine vejice... Vonjalo je... kakor danes. Kmalu, prav kmalu jih poneso tudi njemu. Star je...

>Dedek, pojdi že vendar čaj piti!« ga je klicala Nadja in tekla v salon.

Stari knez je ni slišal. Solze so se mu vavale po licih.

Lučke pa so dogorevale.

Glavobol lahko odstrani

VERAMON.

Veramon se nadalje uporablja pri zobobolu, po preveč zaviltem alkoholu, pri bolečinah ran in bolestin menstruaciji.

Zavijki z 2 tabletama in z 10 ter 20 tabletami se dobe v vseh lekarnah.

VERAMON

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15485, Z. V. M.

Boštjanove matere sveti večer

Tisto jutro pred svetim večerom je Boštjanova mati zelo zgodaj vstala. Noč je še bila, ko je bila ona že v kuhinji in je pripravljala za peko. S posebno ljubeznajo je danes delala in med delom so ji misli vhajale k družinici, ki je še mirno spala: k očetu, ki je dober mož in skrben oče in se iz dneva v dan trudi, da preskrbi vsem svojim hrane in obleke; k otrokom, ki jih ji je Bog dal in ki so njeno veselje. Najstarejša je bila rojena na sam sveti večer. Dolgo let je že od tega in vendar misli danes še vedno s sladko radostjo na tisti prečudni in prelep sveti večer. Z Jezuščkom se je rodil njen prvi otrok in tistikrat ga je Bogu posvetila in vedno je molila, da bi njen otrok ostal v resnici božji otrok. Kakor kaže, je Bog doslej njene molitve uslišal. Stefka je res živa deklica, tudi alaze se včasih, ampak srca je dobrega in njena duša je čista. Bog daj, da bi taka ostala. Za Stefko ji je Bog podaril še štiri otroke, dva dečka in dve deklici, in čeprav ti niso bili na sveti večer rojeni, vendar so zanj sami Bogdančki, vse ji je dal Bog, da je dal njenemu življenju vsebino, da je dal njenim skrbem in njenemu delu pravo vrednost. Saj vendar žena brez dela in skrbni živeti ne more. To ji je že nekako prirojeno in ona bi bila žalostna, če ne bi imela za koga skrbeti. Zato ji delo ni težko in danes se še s po-

sebnim veseljem trudi, da bo v hiši vse prav in lepo na sveti božični dan. Da, prazniki morajo biti lepi v družini. Sam Bog jih je dal ljudem, da se v teh dneh odpočijejo in da si zberejo duha; zato pa morajo biti ti prazniki res lepi, da jih družina občuti in da ji je v teh dneh dom še posebno ljub in drag. Tudi na zunan se mora poznati, da so prazniki v hiši, tudi telo jih mora občutiti. Zato je naša mati že vso jesen varčevala, da bo zdaj v teh dneh lahko tem bolj postregla svoji ljubi družinici.

Toda čas beži, sredi dela posebno hitro beži. Ko je zamesila, je že pozvonilo v cerkvi k zornicam. Danes so zadnje zornice in ne sme jih zamuditi. Odšla je v sobo in zbudila Stefko in starejšega fanta Mihca, da gresta z njo v cerkev.

Zornice je imela Boštjanova mati posebno rada. Pot skozi tiho, mrzlo zimsko noč se ji je zdelo vsakokrat božja pot. Danes še posebno. Zdelo se ji je, da hodi z njo Marija, ki je ta dan hodila proti Betlehemu, kjer se ji je rodil božji Sin. Ta Sin je postal velik in je bil Rešitelj vsega sveta. Njen Mihček, ki hodi poleg nje, res da ne bo postal tako velik in najbrž tudi ne znamenit. To ni vsakemu dano. Ampak dober lahko ostane in to je glavno. Zato je goreče prosila med sveto mašo, da bi bil njen Mihček dober in da bi

postali dobri ljudje vsi njeni otroci in da bi tudi mož še dalje dober ostal in da bi ona imela potrpljenje, tudi če kdaj sitnari in morda ni vselej tak, kakor bi moral biti in kakor bi si ona želela. Moj Bog, človek je in svoje napake ima, kakor jih ima tudi ona sama. Seveda se zaveda, da tudi ona ni brez napak, in zdaj je pred svetim oltarjem prosila Boga, da bi njen mož potrpel z njenimi napakami. Saj je življenje v družini včasih res težko in brez potrpljenja v Bogu ne gre.

Po zornicah jo je čakalo doma še vse polno dela. Peka ji je dala še veliko opravka, vso hišo je bilo treba pospraviti in očistiti, da bo dom v teh svetih dneh res ljub in lep. Vse drugo je bilo treba pripraviti, da potem na sveti dan ne bo treba dosti delati in bo tudi ona prosta, da se bo lahko vsa posvetila svojim dragim. O saj ji danes delo ni bilo težko, po bliskovo je minil čas in komaj se je zavedela, že je zazvonilo in nastal je sveti večer. Vestno je skrbela, da niso izpustili niti enega prelepih božičnih običajev, ki poogvečajo ta lepi večer že skozi sto in stoletja naše slovenske domove. Pred jasljami je zagorela lučka in po hiši je zadušalo po kadilu, ko se je vsa družina zbrala v spre-vod, da pokadi in z blagoslovljeno vodo pokropi vse koticke v hiši. Da, Bogu naj bo posvečena ta hiša, nocoj na sveti večer, in nato vse dni v letu.

In nato je bil sveti večer, ta edini, najlepši, najsvetejši v letu. Z otroci vred se je veselila ob jasljach, z njimi je pela in molila ter se igrala, dokler ni zapel zvon, ki je vabil k polnočnici. Pobožno je šla na pot in z gorečim srcem je med mašo molila s pevci na koru: Sveta noč, blažena noč!

Nazaj k veri svoje mladosti

Božič je praznik vere, kjer se človeški razum čisto uk'oni božji modrosti ter išče sreče in miru v ozki zvezi s svojim Bogom. Svet z vsem napuhom in z vsem bogastvom ostane ob strani. Svet tistih, ki so se udali v voljo božjo, ne vznemirja več. Ti najdejo pravi mir. Ali je v nas dovolj te blage volje?

Poglejmo si eno napako, ki nas gotovo trga iz tega miru angelske blagovesti. Svet se danes baha s svojo učenostjo. Vsak zna brati in pisati, vse studira, z vso naglico skušamo ujeti vsako novico in zajeti vso modrost. Kljub temu napredku pa je čudovita človeška lahkovnost in omahljivost. V tem bi skoraj rekel, smo še podobni starim Izraelcem. Mozes jih je izpeljal iz Egipta na čudovit način. Pa so malo stradali v puščavi, že so začeli omahovati in godrnjati, da jih je njih vodja odtrgal od polnih egiptovskih loncev. Komaj 40 dni se je mudil Mozes na gori, pa so že pozabili na edino pravega Boga ter si napravili malika — zlato tele. Velika je lahkovnost človeška, zato je modri Sirah svaril: »Ne dajaj se vsakemu vetru goniti in ne hodi po vsaki poti.«

Koliko je danes boljše, kot je bilo pri starih Judih? Kako hitro ljudje verjamejo vsakemu hujšakaču in kako naglo se dajo pridobiti za vsako novotarijo. Kdor zna sladko govoriti, bo vedno našel nekaj kalinov, ki mu nasedejo. Če kdo začne deliti obljube, zmeraj govori odprtim ušesom. Letošnjo zimo so dvignili glave komunisti. Boljševiški udor na Poljsko in pa zveza z Nemčijo jim je vtila novega poguma. Po gostilnah in drugih zbirališčih oznanjajo svojo vero, da hočejo odrešiti ubogega in revnega. Srečo oznanjajo kmetom in delavcem. Za vsak žulj, ki pritiska kmeta, imajo svoje mazilo, in vsako kmečko breme obljublja prenesti na druge rame. Ko pridejo oni na vrh, pa bo vse dobro. Po zemlji se bosta cedila mleko in med, svet se spremeni v nebesa, ko zavlada novi bog, ruski diktator — Stalin. Razume se, da novo božanstvo in njegovi pridigarji ne trpe našega Boga, da udarijo po veri, po duhovnikih in papežu, ki obojajo komunistično vero. Izdali so tudi letak, ki so ga vrgli v nekaterih krajih mnogo med ljudi. Tam so svoj komunizem malo skrili, da jih ne bi vsakdo spoznal. Podpisali so se kot nova stranka: Zveza delovnega ljudstva Slovenije.

Nočemo obsojati vseh ljudi. Pa vendar koliko jih je, ki nasedajo publim besedam. Če v 22 letih niso mogli napraviti na Ruskem nebes, ko so imeli vse v rokah, ali naj pustimo, da sedaj pri nas delajo pokuse? In vendar najde komunističen agitator — vero pri ljudeh. Ali ni to lahkovnost, ki se ji je treba čuditi? Kristus je svaril pred volkovi v ovčjih oblačilih. Vedel je, kaj pride nad njegovo čredo v raznih časih. Po eni posebnosti je komunističnega agitatorja lahko spoznati. Vedno bo udaril, če ne naravnost po veri, pa vsaj po duhovnikih in papežu. Tudi duhovniki in papež so ljudje in imajo napake. Tudi je res, da se te napake bolj vidijo na njih kot bi se na drugih ljudeh. Toda oni ne

oznanjujejo svoje vere, ampak od Boga razodeto vero. Ker oznanjajo vero, ki je nasprotna komunizmu, zato udarjajo komunisti po njih. Po tem znaku jih boste vedno spoznali

In lahkovnosti je danes veliko. Žal, premnogi se oddaljujejo od prave vere in se oprijemljejo tuje vere. Ali bodo taki omahljivci našli ob jasicah svoj mir, tisti mir, ki ga angel oznanja ljudem blage volje, volje udane v božjo voljo. Naj bi ta praznik vere tudi v njih srca rosil in krepil njihovo slabost!

Otrok v jasicah, Bog v vsej skromnosti in ubožnosti, v ganljivi preprostosti nam kaže pot, ki vodi k miru. Trdo je človeško življenje. Koliko nezadovoljnosti izvira iz tega. Kolikšne so skrbi, kaj bomo jedli in pili, kako se oblačili. Ali ne občutite ob jasicah, da kažejo dete v hlevčku, njegova božja Mati in sveti rednik, da so te naše skrbi prevelike in včasih naravnost — odveč? Ali moreš, pravi sv. pismo, dodati le komolec k svoji velikosti. Če toliko stvari ne moreš, zakaj se ne bi izročil v božje roke in božjo voljo. Ob jasicah prav živo odmeva tista beseda psalmista: »Kaj hrume narodi in si ljudstva izmišljujejo prazne stvari — Bog se jim pa smehlja.« In posebno danes. Vojne na vseh straneh, nevarnosti za nove še vedno prete. Zraven že imenovana agitacija plačanih agentov sovjetskega boljševizma. Kakor da morajo res ljudje sami vladati po svoje svet. In tisto skoraj divje hrepenenje po bogastvu, po uživanju, po imenitnosti in mogočnosti. Vse te skrbi delajo ljudem le nove težave in ustvarjajo vedno večji, nemir. — Mir je le tam, kjer je človek z malim zadovoljen in se uda v voljo božjo. Zato je ob jasicah mir. Tam se zbirajo ljudje — blage volje, ki izročajo svoje skrbi — v božje roke, ki ljubijo preprostost Zveličarjevo.

Toda dete v jasicah ni brezumno za človeško bolečino. Saj veste, kako je Jezus iz usmiljenja pomnožil kruhe. »Množica se mi smili,« je vzkliknil. Njegov nauk je prinesel pravico in svobodo. Brez velikih besed, brez revolucije je izginilo sta-

roveško suženjstvo, ko so se ljudje oprijeli njegovega nauka. Le ne pozabimo: Preden je kak komunist hodil po slovenskih tleh in pravil, da dela za delovno ljudstvo, je odmeval po vseh vaseh nauk Cerkve, da je vnebovpijoč greh odvzemati ali zadrževati delavcem in najemnikom njihov zaslužek. Kjer so poslušali njegove zapovedi in jih držali, zlasti prvo in največjo zapoved o ljubezni, tam je bilo pravo razmerje med delom in zaslužkom, med revnimi in premožnimi. Tam je bilo doma zadovoljstvo v vsej preproščini, v kolikor more biti zadovoljstvo v dolini solz doma.

Tudi dandanes bo rešeno vprašanje med bogastvom in revščino najbolje, ko bo spet prodrila v vsa srca zavest, da smo vsi otroci božji in da moramo vsi držati božje zapovedi. Prazni so vsi naporji za obnovo sveta, če ne bodo prenovljena srca.

Zveličar, ki je oznanjal svoj nauk, s katerim je svet spremenil, ni govoril o revoluciji, ne o nasilju, ampak je le oznanjal, kaj je treba storiti, da iz te solzne doline pridemo do končne zveze z Bogom. Izajaja pravi lepo o njem: »Ne bo vpil, ne bo pristranski in po ulicah se ne bo slišalo njegovega glasu.«

Razodela se bo pač, kot beremo v božičnih praznikih, dobrotljivost in ljudomilost Boga, našega Odršenika. Zato je božičnim praznikom tako nasprotno vse nasilje, vsa verolomnost, vse prelivanje krvi in zahrbtno napadanje, o katerem moramo toliko slišati. Milijoni Poljakov bodo jokali ob jasicah v strahotni bedi, stradanju in trpljenju. Tisoči, ki jih je podjarmil brezbožni in nasilni boljševik, umirajo vsega hudega. Rdeči boljševiki so rdeči, rdeči od krvi ogoljufanega ruskega kmeta in delavca, od prelite krvi Španije, od grozodejstev nad Poljaki in Ukrajinci, od krvične vojne proti Fincev. Kjer nastopa komunizem, tam teče kri. Ti nosilci nasilja, ti preivalci krvi, naj bi našli ugoden odmev med nami? — Tam kjer zavlada mišljenje komunistov, ni božiča, ni božičnega veselja in ne morn, ker ni blage volje, o kateri govori angelsko oznanilo.

Ljudomilost Odršenikova pa hoče, da bi bilo bolje na svetu. Zato bodo tisti, ki so blage volje, živeli po njegovih zapovedih in delali za izpremembo človeške družbe. Delali iz ljubezni do vseh ljudi, ki jih božič družu v eno veliko človeško družino, katere glava je Kristus. Ker strahopetnost ni ljudomilost, zato bo kristjan pripravljen z besedo in dejanjem braniti tisto vero, ki uču, kako mora biti po božji zapovedi urejena naša družba. Branil bo svoje, svojo družino, svoj narod pred nesrečo, ki bi jo mogel zanesti nauk brezbožnega komunizma, ki bi hotel tudi slovenske dežele spremeniti v dolino krvi.

Ni nebes na zemlji in jih ne bo. Košček raja pa je ob jasicah, če znamo z globoko vero uravnati svoje življenje po božji volji. Koliko jih je, ki si ta košček raje sami uničujejo, ker hočejo nebesa na zemlji, ker hočejo tu tisti raj, ki je za človeštvo izgubljen in ga na zemlji nihče ne najde.

Bog daj, da bi našli bralci, da bi ves naš narod našel ob jasicah mir, ki ga oznanjajo angeli onim, ki so blage volje. Bog daj, da tudi zapeljani najdejo ob jasicah nazaj pot k veri svoje mladosti.

Angeli so nam zapeli

Kaj ste videli, pastirji,
kdo o polnoči je pel?
Kdo iztegnil je ročice,
da bi ljubko vas objel?

Angeli so nam zapeli
iz odprtega neba:
»Čast Bogu in mir zemljanom,
ki so blagega srca!«

Videli smo božje Dete,
nam rojeno za pomoč,
ličice mu je sijalo
kakor zvezda v temno noč.

Na skrivnostno oznanilo
smo ponesli Mu darov;
iztegnilo je ročice
božje Dete v blagoslov.

Limbarski.

Razkolnikov:

Božični večer Krokarjevega Janeza

Tisto dopoldne pred svetim večerom je že pridno delal, pa tudi popoldne ni hotel zlepa odnehati. Mož ni bil samo pridn, temveč tudi trd in skop, da ni privoščil nikomur, tudi sebi ne. In ko so ga popoldne prosili otroci, naj jim pomaga pri jasticah, jih je nahružil, da nima časa za take igrače.

Mati Tona ga je samo žalostno pogledala in zmajala z glavo.

Da Njen Janez je bil včasih drug človek. Tedaj še ni imel denarja. Bil je delavec. Takoj po vojni pa je začel kupčevati, spočetka s sadjem, kasneje pa z usnjem in zabogatel je, da sam ni vedel kdaj. Kakor je bil prej dober človek, tako ga je zdaj bogastvo spremenilo, saj zlato ne pozliti človekovega srca, temveč ga le okamenil. Mož je postal tako skop in zavisten, da je samo grabil in dajal na kup.

Ko je tisto popoldne dokaj pozno pregledoval račune, se je kar pograbil za las:

»Vidiš ga šmenta! Čevljar Strnen mi še dolguje dva tisočnika. Že v nedeljo mi jih je objubil.«

»Kaj čepiš pri svojih knjigah in rešetaš svoje dolžnike? Pusti ljudi o praznikih pri miru,« ga je posvarila žena.

»O, tale Strnen!«

»Pusti ga! Ali si pozabil, koliko tisočnikov ti je že znošil? Pošten človek je in dobro veš, da ti bo vse plačal. Pri njem si pač zaslužil že lepe denarce, pa bi zdaj ne počakal nekaj tednov!«

»Kar je, to je! Meni denar, tebi blago in amen!« jo je zavrnil Krokar. Njegov rdečelični obraz se je pomračil in resno je pokimal. Njegova krepka, rejena postava je ostala trenutke nepremična. Spomnil se je Strnenove obilne družine. V duhu jo je zagledal zbrano za mizo pri jasticah, vso srečno in zadovoljno.

»Da, da! Namesto, da bi meni nocoj prinesel kaj denarja na dolg, je pač nakupil otrokom božična darila. Ne boš, Jaka! Če ne drugega, ti skvarim nocojnji sveti večer!« je zamrmral Janez in se zlobno zarežal, da se mu je rejenj podbradek kar stresel.

Vstal je in si oblekel suknjo.

»Kam greš? Doma ostani! Sveti večer je nocoj. Posedeli bomo in zapeti, potem gremo k polnočnici,« ga je opozorila žena.

Zavrnil jo je:

»K Strnecu moram. Namesto, da bi oni božičevali, bomo rajše mi!«

»Janez, bodi vendar pameten! Oni nimajo nič preveč, a mi ne bomo zavoljo tega lačni,« ga je zadrževala žena.

Možakar je že prestopil hišni prag in se znašel v mraku.

Bila je mrzla noč. Sneg je kar škripal pod nogami. Zvezde so prijazno sijale in radovedno opazovale Janeza, ki se je napotil iz domače vasi proti bližnjemu mestecu. Pogledal je na nebo in zadovoljivo pokimal, ko je videl, da bo jasno vreme.

Sveti večer!

Tudi Krokar je nekdanj ljubil ta večer, a potem je nanj pozabil. Njegov bog se je

spremenil. Tisti drobni, mili Ježušček je zginil, pojavil se je demon denarja brez nežnosti in čustva, grd in ogaben samoljubnež s pozlačenim mrtvim srcem. A Krokar se ni brigal za to.

Spoznal je, da je denar več ko vse drugo, da so nihče ne klanja siromaku z blagim in čistim srcem, vsak pa bogatino, najsi ima dušo obteženo s samimi mlinjskimi kamni.

In zdaj je šel k čevljarju, kateremu ni privoščil veselega božiča. In ko je tako korakal, ga je obšla zlobna veselost. Prišel je govoriti sam s seboj:

Čemu neki beratiš tak večer? No, Strnen sicer ni siromak, le nekoliko trda mu prede, ker je nakupil nove, moderne stroje. Njegova žena je pridna kot mraviča, trgovino s čevlji ima, kjer prodaja in se trudi. Toda, kaj mi nazadnje vse to mar? Plača naj! Plača naj, če se on, naj plača ona! Denar naj mi dasta, pa mir besedi!«

Začutil je v sebi moč denarnika, moč človeka, ki se mu vse klanja. Sam ni vedel, da je z lastnim bogastvom zapravil v sebi prirodnega človeka kmeta in delavca, kakršen je bil nekdanj. Tudi čut za lepoto prirode je v njem ugasnil. Vse je zatri denar. Denar mu je bil življenje. Vse, kar je videl, je takoj ocenil in že mislil pri tem na dobiček.

Vedno več zvezd je sijalo na nebu. Krokar jih ni videl. Pred njim so blesteli sami solnini. Kralja siromakov, ki se je rodil ta večer, ni slutil nikjer. Pred njim je hodil

Pred jasticami

Mozesu v gorečem grmu
Si prikazal se nekdanj;
hitro je oči zasenčil,
ko videl Tvoj sijaj.

Ko je Tvoje pričujočnost
razodeval blisk in grom;
narod se je izraelski
pod Sinajem vrgel k tlom. —

K nam prišel Si v tihí noči,
kakor Dete — nemečan.

V mrzlih jasticah počivaš,
hlev je — Tvoj kraljevski stan.

Bolj kot mati svoje dete
vse objeti nas letiš,
k Sebi vabiš vse zemljane,
da jim milesti detiš.

Robotnikov.

le vrag, ki mu je prijazno šepetal in ga hvatil, da dela prav.

»Dober večer, ljudje božji!«

Na pragu Strnenove hiše se je pojavila zajetna postava mogočnega gospoda Krokarja, vaškega tovarnarja in veljaka.

»Vi tukaj?«

Strnen se je prestrašil, a gospa se je nasmehnula:

»Kar bliže, gospodi! Pa božičujte nocoj pri nas!«

»Prišel sem zaradi denarja.«

»Pa nocoj, na sveti večer! Da se vam je vendar ljubilo,« ga je zbudila gospa in po-mežiknila možu.

Da, ta gospa. Prinesla je izkupiček in trgovine in nemaravala je Krokarju poslati nekaj na račun. Toda zdaj, na sveti večer? Ne! Da jih še nocoj ta samogotnik nadleguje. Mar mu niso vedno redno plačevali? Ne in ne! Nič mu ne da, je sklenila.

»Oprostite! Z možem moram spregovoriti nekaj besedi,« je rekla gospa smešljivo. In že sta zginila v sosednji sobi.

Janez je ostal sam. Zagledal se je v otroke, ki so sedeli okoli mize in se veselili jastic. Najmanjši je stegnil proti njemu rokice, kakor bi ga bil hotel objeti. Obšlo ga je nekaj kakor sram in umaknil se je otroku, ki ga je začudeno pogledal.

»Kdor stori nekaj enemu teh malih, meni stori!« se je spomnil Jezusovih besed in bilo mu je, da se je umaknil božjemu otroku samemu.

Starša sta se vrnila. Gospa je odšla v kuhinjo, a mojster je prijazno povedal, da ne more zaenkrat ničesar plačati. Pri tem je že privlekel na dan trebušnato steklenico branjevca:

»Nekdo mi dolguje večjo vsoto, pa moram tudi sam čakati. Za praznike mi je prinesel tale brinječek, da bom laže potrpeč. Privoščiva si ga skupaj, da boste laže počakali tudi vi!«

Krokar se je namrdnil:

»Čakal ne bom več! Takoj po praznikih, do nedelje morate plačati, sicer vas tožim!«

Strnen se je ujezil, da mu je rdečica zaplala v obrazu. Toda hitro se je pomiril in natočil upniku.

Skopah se ni branil pijače, saj je bila zastoj. Kar goštnil je brinjevec. Mrzilo ga je nekoliko in žganjica ga je ogrela. Se in še je segal po šlicu, dočim ni čevljar skoraj nič pil. Ko je bila steklenica že na pol prazna, jo je mojster zamašil in dejal Janezu:

»To pa vam podarim, da boste laže nekaj pa popolnico, saj je pol nazaj še dolga!«

Krokarja je obhajala dremavost. Pošteno je bil pijan. Počasi se je dvignil, vzela zelenko, a noge ga niso držale.

»Bom pa naročil avtomobil,« se je ponudil Strnen.

Krokar je nekaj zamrmral, a mojster ga ni poslušal, poklical je svoja dva krepka vajenca in jima nekaj naročil.

Fanta sta veselo prikimala. Naslednji hip je že pred hišo zaropotala stara ciza. Mojster je prijazno prijel pod pazduho pijanega Krokarja, na drugi strani ga je pa podpiral starejši vajenec. Položila sta ga na cizo in mu dala zelenko v naročje. Strnen se je od njega prijazno poslovil:

»Takole, dragi prijatelji! V takemle avtomobilu se menda še nisi vozil. Pa kaj hočeš, (Nadaljevanje na 5. strani spodaj.)

Mir ljudem na zemlji

(Misli slovenskega popotnika.)

Hodil sem skozi leto in dan po lepi zemlji slovenski in občudoval bogastvo letošnje sadne letine. Zlasti slive so po nekaterih krajih dobro obrodile. Vse se je kar šibilo pod težo in se krivilo pod bogastvom kakor v grozdih naloženih in nabranih sliv. Zlasti sicer siromašna Dolenjska si je skušala s tem bogastvom kolikor toliko odpomoči od svoje edinščine. Odvažali so slive na Gorenjsko in morda še kam druga. Kljub nizkim cenam so si nekateri nabrali le čedne vsote dinarjev. Naši ljubi Gorenjci so mnogo tega sadeža posušili, nekoliko ga je pa tudi steklo po bakrenih cevah in v obliki alkohola izginilo po grlu, kolikor se ga jim seveda ni zaplenilo ali odvzelo in še občutna kazen je sledila temu jemanju, kdor ni bil toliko previden in ni prijavil tega, kar je nakupil in predelal v žganje.

Naenkrat se je namreč nepričakovano pojavil v vaši neki spak, ki mu pravijo leteča finančna kontrola, in začel je prav nedolžno vpraševati, kje in koliko je kdo nakuhal te žlahtne kapljice. Ljudje pa škodoželjni kakor so, začno drug o drugem napovedovati in ti v svoji gorečnosti napovedo več, kakor je resnica. Znan je popotniku primer, ki pa nikakor ni osamljen, da je nekdo kupil za svoje potrebe nekaj desetlin kilogramov sliv, prijateljic so ga pa ovadili pri finančni oblasti,

že najcenejši bo, saj ti voznje ne bom prav nič zaračunal. Pa vesel božič!

Vajenca sta potegnila in ciza je odletela po zamrzli cesti.

Zo so dospeli v vas. Vajenca sta peljala Krokarja skozi vse tri vaške ulice in zraven kričala: Hej, hoj, c da ste vzbujala večjo pozornost. Vonila sta prav potasi, da je marsikdo lahko spoznal skopuha in se smejal na njegov račun.

Ko je ciza naposled obstala pred hišo, sta fanta svoje breme kar prekučnila v vežo in odbrzela, saj se nista nadejala kakega plačila za svojo uslugo.

Krokar je v veži začel nekaj rentočiti in prišla je žena ter se ga kar prestrašila:

>O moj Bog! Ali te ni sram, da se tako napiješ na sveti večer? Kako nam moreš napraviti tako sramoto? Da, da, si puč kaznovan za svojo samogolnost!

Tegoboma ga je spravila v posteljo.

Krokarjevi prazniki so šli po vodi. Na sveti dan je bil tako bolan, da je komaj lezel v corkev. Pa še smejali so se mu vsi vaščani, saj se je takoj zvedelo, kaj je bilo z njim.

Čevljar Stamen mu je še tiste dni vrnil ves denar in mu pisal, da ne sme nikoli več v njegovo hišo, kajti kdor terja ljudi na sveti večer, ni vreden imena človek.

da jih je nakupil do 2000 kg! Sledila je seveda nad vse nadležna hišna preiskava, ki je pa odkrito dokazala neresničnost ovadbe. Zdaj pa vprašam, kdo je vesel take ovadbe? Morda oblast, ki nekaj išče, česar pa ne more najti? Ali je morda vesela zahrbtnih posmehov tistih, ki se na skrivnem muzajo, češ, ali smo jih nabrisali te preklicane financarje! Morda je vesel tega tvoj sosed, ki mora potem pospravljati, kar so mu nenapovedani gostje razmetali in premetali po hiši, nazaj v red pa ne dejali, ker se jim je naprej mudilo k novi preiskavi. Tej ovadbi sledi nova ovadba, povračilna, češ, zakaj me je pa onit ovadil, zakaj mi je pa toliko čela in toliko sramote napravil! Potem pa slede tožbe, prepiri, ovadbe, sovraštvo in pravde skozi desetletja in še skozi desetletja, tja do neskončnosti. Saj je domalega že vzemu svetu znano, da se Slovenci odlikujemo v pravdarstvu in v denunciantstvu. Čimbolj ga obgrizem in oblatim, tembolj se mi smeje srce.

Zapisal bom ob tej priliki eno željo. Ali recite, če hočete: eno misel. Naj bi naše oblasti tudi malo na prste stopile raznim tovarnam, ki izdelujejo iz preraznih iz tujine pripeljanih esenc žganje in razne likerje, pa tudi nekaterim gostilnam, kjer točijo namesto pristnega vina od trte, tovarniški »fuzel«, pijačo, po kateri te glava boli in te trga po denarjih, ki si jih zapravlja za ničvredno, morda celo ponarejeno in zdravju škodljivo blago. Točijo naj se po gostilnah domače pijače, da ljudje domačega pridelka ne bodo samo doma pili, ampak da bodo tudi nekaj izkupili. Ali ne vidite, kakšni postajajo naši ljudje, zlasti če se naberejo ponarejenih pijač. Pijanci in podivjanci, preklinjevalci in pobijalci: madež na telesu našega narodovega življenja.

Bellehemski pastirji

Kako je čudovito tiho
božična noč do nas prišla!
In s nje spomin — kot roža svetna —
ko Bog prišel je iz neba.

Osanjali so Ga pastirjem
panoči knezi iz nebes:
Veseljstva Kralj je malo Dete.
Ket Bog se skrivil je v ste zaves.

Kar zmogli so, s seboj so vzeli,
presrečni Bogu nesli v dar.
Molili so Ga in častili,
vzplamtel je v njih ljubezni žar.

Presrečni hipi v hlevčku bornem,
prehitre sta mimali res! —
Ko so odšli, s seboj so nesli
v preprostitih srcih — pol nebes.

Rehotnikov.

Kaj čakate, moji?
Vaša žena vam skrbi,
da vam dobro gre!
Da vam bo še boljše slo,
naj dobi „Kmečko ženo“!
Do božiča naj se naroči,
da nagrad ne zamudi!
Žensko kolo in še šivalni stroj,
pa 500 nagrad — oh, to bo bolj!
Za 20 din dobi pa vsaka leto celo
list „Kmečka žena“! Zdaj na celot!

Uprava Kmečke žene, Maribor, Koroška cesta 5

Ne bi omenjal teh stvari. Toda, če se pri kmetu in po njegovih domovih zaradi nekaj prikritega alkohola vse premeče in vse prebrska po hiši, po hlevu, po svinjaku in po čebelnjaku, po skednju in po svilih, po kozolcih in še drugod, naj se pa še po mestnih veletrgovinah in po podeželskih branjarjih malo pretakne za raznim blagom, ki čaka prikrito, dokler ne bo ljudi pomenjkanje prisililo, da bodo kupovali blago po tistih cenah, katere jim bodo ti ljudje narekovati, ko bodo prikrite zaloge spet privlekli na dan.

Država mora male ljudi, ki jih vedno rabi in potrebuje in ki so vedno pripravljeni zanjo darovati, prenašati in prinášati najtežje žrtve, država mora torej te ljudi čuvati in varovati pred pijavkami, ki jih izsesavajo in izmoggavajo. Samo večnih in papirnatih ukrepov in paragrafov brez življenja ima naše ljudstvo že kar preveč. Oblasti naj se navadijo same čuvati svojo veljavo in naše ljudstvo jim bo pelo hvalo in jih bo spoštovalo.

Mir in red povod in vsem!

Blagoslovljene božične praznike

želita uredništvo in uprava Domoljuba
vsem, ki so Bogu po volji!

Franjo Tanjšek:

Božični dnevi v naših družinah

V času, ko je narava obdana z zimskim pokojem, ko mir in tihota vladata povsod naokrog, ko snežna odeja pokriva polje in ravan in ko pritiska mraz, da škripljejo tla pod nogami, pa prihajajo najlepši in najveselejši dnevi v zimskem času — božični prazniki. Veseli so ti prazniki za vsakogar; nikjer pa menda ni v teh dneh tako prijazno in veselo, toliko prazničnega razpoloženja, kakor v naših kmečkih družinah. Oddaljene od mestnega šuma in vrvenja, ko hrup modernega sveta še ni toliko prodril v njihovo sredino, so naše družine v teh dneh podobne malim svetiščem, v katerih se razodeva vsa skrivnost svete božične noči, ko povsod vlada božični mir, mir božji...

Ze ves adventni čas, zlasti pa zadnji teden pred božičem, je v naših domovih živahno vrvenje. Največ skrbi imajo gospodarji, ker je še treba marsikatero delo zunaj opraviti, četudi mraz ne prizanaša ter pritiska, da imajo premražene roke. Predvsem je treba nacepiti drva za zimo; to delo se mora vsekakor že do praznikov izvršiti, da bodo o božičnih dneh drva pod streho in da se bo ob praznikih družina lahko grela ob toplo zakurjeni peči. Pa tudi žene in dekleta imajo tiste dni dela dovolj, da pripravijo vse, kar je treba, da pride na mizo v božičnih dneh.

Na božično biljo popoldne pa se že začne praznično razpoloženje v naših domovih. Popoldne imajo moški še polno opravkov, ko je treba za živino pripraviti toliko krme, da

je bo dovolj za vse praznike, da se ne bo treba sproti pehati zanjo po kaki strmi lestvi. Popoldne pa, ko začne pri fari zvoniti k večernicam, vzame hišni gospodar posodo z blagoslovljeno vodo ter nastopi pot med njivami in travniki, med vinogradi in sadovnjaki, da jih poškropi in da se v zbranih mislih zahvali Bogu, da mu je naklonil to leto tako obilen blagoslov. Z iskrenim srcem se mu zahvaljuje, obenem pa ga prosi, da bi dal zdravje in srečo njemu in njegovi družini tudi v naprej in da bi blagoslovil delo njihovih rok tudi v bodoče. Ko obhodi grunt, pogleda še v hlev k živini; tudi ona je deležna njegovega skrbnega pogleda — saj se bližajo prazniki in takrat mora povsod vladati red. Prehodi kašče in zidanice; s skrbnim očesom pregleduje sode v kleti, ki hranijo zlahtno kapljico, za katero se je tekom leta toliko trudil in potil. Zvečer pa, ko opravi svoje posle, ko je povsod vse pregledal in nazadnje, ko je še nakrmil živino, tudi njega prevzame čar svete noči. Takrat bežijo od njega vse skrbi, ki so ga pri vseh njegovih delih spremljale; ko gleda okrog sebe drobne obraze svojih najmlajših, ki žarijo v blaženi sreči, se tudi njemu stori mehko pri srcu ter jih gladi z raskavo in žuljavo dlanjo, govore jim o majhnem Bogcu, ki je prišel na svet...

Se več pa imajo dela in nihče bolj živo ne občuti prazničnosti božičnih dni, kakor naše matere in gospodinje. V skrbi, da bi svoj dom in svojo družino za bližajoče se praznike čim najboljše pripravile, imajo tiste dneve pred božičem polno opravkov. Najprej je pač treba urediti dom, da bo lep in čist, da se bodo mož in ostala družina ugodno počutili v njem. Premišljuje mati, kaj bi za praznike pripravila svoji družini, kakšne dobrote bi postavila na mizo. Dobro se zaveda, da je od nje odvisno, kakšno bo razpoloženje v teh dnevih v njenem domu, da samo ona lahko napravi v svoji hiši pravo praznično veselje. Med vsemi kuhinjskimi dobrotami, ki jih ona pripravi za svojo družino, pa mora biti tudi kruh — poprtnjak, ki ga gospodinja na biljo popoldne, ko začne večernice zvoniti, položi na tisti ogel mize, nad katerim visi razpelo. Tam ostane ves sveti večer in tako je ta kruh, ki ga hranijo do praznika svetih Treh kraljev, blagoslovljen ter kot tak odganja nesreče in bolezni pri ljudeh in ži-

vini. Je to star običaj, iz roda v rod podedovan, katerega zvesto spoštujejo naše kmečke matere in gospodinje.

Na sveti večer, ko se naredi mrak in odzvoni Zdravomarijo, pa začnejo naše matere z enim najbolj prazničnih opravil: s postavljanjem jaslje. Kakšno srečo občutijo pri tem delu one same in z njimi vred vsi ostali domači, ve najbolj tisti, ki med njimi živijo. Pomagajo materi pri tem delu njeni otroci, katerih pomoč je sicer še skromna, ki pa toliko bolj vneto poslušajo njene pripovedke o rojstvu božjega Deteta, o Modrih iz Jutrove dežele in o krvoločnem kralju Herodu. Z odprtimi usti poslušajo mamico in v njih duše lije prečudna skrivnost svete noči. Ko pa se pri fari oglase zvonovi, ki vabijo k polnočnicam, takrat gredo v cerkev vsi, če le količkaj morejo. Doma ostanejo samo še stari stari ljudje, da varujejo dom in pa majhni otroci. Lepo je gledati takrat, kadar gredo ljudje k polnočnicam; zlasti še tedaj, ako je temna noč. Taki miglja lučka pri lučki; vse polno jih je, ki se od vseh strani zbirajo v cerkev. Mladina pa nosi goreče smolnate bakle, ki si jih že nekaj dni poprej pripravi v ta namen. Vsak gleda, da ima večjo in da izžareva močnejšo svetlobo, kakor tista, ki jo nosi njegov tovariš. Ko pa minejo polnočnice, pa naglo hitijo ljudje proti domu, da se še odpočijejo in da pojdejo zjutraj sveži k jutranji maši. In na božič je skupaj zbrana vsa družina; še tisti, ki so med letom vedno odsotni od doma, ker si morajo pri tujih ljudeh služiti svoj kruh — še tisti se za božične dni, če le morejo, vrnejo k svojim dragim domačim, da z njimi v domači hiši pri skupni mizi obhajajo božične praznike. Pripovedujejo o svojih naporih v službi, o svoji borbi za vsakdanji kruh, ki je tujina tako skopa z njim. Doma pa vsaj za par dni pozabijo na svoje težave in skrbi, ko z domačimi kramljujejo v prijetnem razpoloženju, ter tako obujajo spomine na lepe mladostne dni.

Taki so božični dnevi v naših družinah. Lepo je v teh dnevih v naših domovih, ko povsod kraljuje božji blagoslov in med ljudmi vlada sveti božični mir, ki ga je prineslo novorojeno Dete z nebes...

Kako čudovit je božični večer

Kako čudovit je božični večer!

V njem sence ni mračne nobene nikjer, svečoba le seva nebeška iz hleva,

Duhovi blesteč hitijo nad hlev, mogočno se njihov razlega naper, pojejo o slavi Bogu na višavi.

A tudi miron je ta spev in sladak, kdor dobro je volje, vesel ga je vsak, saj s mirom iz raja vsa srca napaja.

Sovraštvo, kaj hoče pogled tvoj srdit? Zavilo v temine božični bi svit? Prostora ni zato sred luči bogate!

Ljubezen božična, ti svetu sijaj in Tvoji giasovi osnanjajo naj le Stvarniku slavo, med narodi spravel

Franjo Keubauer.

Milost svetega večera

(Božična zgodba)

»Mamica, ovčice bova razvrstila po hribčku, pastirce pa obrniva tako, da bodo gledali proti hlevcu.« Tako smo se učili v šoli, kjer vsako leto napravimo jaslice. In kako lepo smo jih naredili!

»Prav, da si tudi šola prizadeva ohraniti to navado. Vidim, da si že kar cel umetnik.« je pohvalila mati svojega sinčka, ki je spretno razstavljal pastirce in ovčice po zelenem mahu.

»Angel mora viseti s stropa na lasu; nad hlevcem pa bo svetila božična zvezda,« je določal Tonček, ki je bil šele v desetem letu.

»V hlevcu pa bova prižgala lučko, ki bo obevala Jezuščka, njegovo nebeško mamico in rednika. Jaslice brez lučke niso popolne.« je razlagala svojemu edincu.

»Zakaj pa niso?« je bil otrok radoveden.

»Zato, ker je Jezušček luč iz Betlehema...«

Molk, ki je nastal v prijazni sobici, so pretrgali trdi koraki. Vstopil je oče, postaven mož srednje starosti in prikupljivega obraza. Časopis, ki mu je gledal iz žepa, je vrغل na mizo; nato je sčkel površnik in sedel na stol poleg mize. Delal se je, kakor bi bral; pogled pa mu je uhajal na sinčka in na ženo, ki sta v živahnem pogovoru nadaljevala svoje delo.

»Otroku ne zamerim; spametoval se bo, kadar bo dorasel. Za to bom že poskrbel,« ga je prijemala nejevolja. »Toda Liza, ta nesrečna trmoglavka! Že deset let se trudim, da bi jo pridobil za svoje nazore. Dobra je sicer in pridna, ko bi ne imela čuta za take neumnosti. Ali je treba vzgajati otroka za bajke iz davnine, ki so nam danes le še v razvedrilo? Mož, kakršen sem jaz, ne more kaj takega več trpeti. Samo zaradi sloge v družini prizanašam; skoraj pa bo treba ostro nastopiti.«

Šarkelj je bil uslužbenec neke večje tovarne. Odkar je bil povišan v službi, si je domišljjal, da je več kot navaden človek. Molil ni več, pa tudi v cerkev ni hodil; žena, ki je živela tako, kot je bila vzgojena, je morala poslušati samo zabavljaje. »Časi se spreminjajo, tudi ti boš še drugačna,« ji je vsiljeval svoje zmote. A žena ga je zavrnila: »Bog naj me varuje takih časov...«

Mati in sinček sta prižgala lučko in jaslice je občila prijetna svetloba. Vsa prevzeta od veselja sta zapela mično božično pesmico. Tudi očeta je ganila in le s silo je zatrl nežne spomine iz svoje mladosti.

Pogovor se je zasukal na polnočnico. »V cerkvi bo šele lepo,« je omenila mati. »Lučka pri lučki, vmes pa petje kakor nekaj na betlehemskih poljanah.«

»Nocoj imamo šolarji skupno sveto obhajilo. Spoved smo že opravili,« je povedal Tonček, ki je tako rad prejemal Jezusa v najsvetejšem zakramentu.

»Tudi jaz se bom udeležila vaše pobožnosti,« se je odločila. »On je prišel k nam, zato moramo tudi mi do njega, da mu pokažemo svojo hvaležnost in ljubezen.«

»Pa atek pojdejo tudi z nami,« je deček pogledal mater.

»Lepo bi bilo, toda...« je dejala in vzdih se ji je izvil iz prsi.

»Atek!« — Tonček se je milo ozrl na očeta. Prošnja in ljubezen se je razodevala v njegovem nedolžnem pogledu.

»Hm, če pojdem jaz?« se je oče naposled oglašil. »Če bi bilo tako kakor ni, bi šli nocoj vsi skupaj na drsališče. Tam bo moja božičnica, vse drugo me ne zanima.«

»Taka zabava ni za sveto noč,« je ugovarjala žena.

»Pa je zame. Jaz ne poznam več jaslic; grem, kamor hočem, in delam, kar mi ugaja.«

»Martin, ne govori tako vpricho svojega otroka. Daleč te je zapeljala tvoja družba. Vsaka krivca pot se konča v prepadu.«

Razvnel se je in udaril ob mizo: »Moja pot drži navzgor. Nad menoj ga ni, ki bi mi mogel škodovati.«

Žena je utihnila, ker ni marala prepira. Vstala je in pogledala na uro. »Čas

je že, da se pripraviva za polnočnico,« je opozorila Tončka. »Tako jo zazvonilo.«

Oblekla sta se v toplo zimsko obleko. Od doma so odšli vsi trije: mati in sinček k polnočnici, oče pa proti bazarju zunaj trga, odkoder se je že razlegala godba in glasno vrvenje.

Prostorna farna cerkev je bila slovesno razsvetljena. Pred oltarjem se je zbirala mladina pri skupnem obhajilu. Tudi Tonček je bil med njimi; mamica mu je naročila, naj moli za svojega očeta. Pokleknila je tudi sama in prejela Njega, ki se je rodil zato, da nas obvaruje večne smrti. »Da bi mož spoznal svoje zmote,« je prosila nebeško Dete. »Daj mu posebno milost, da bo rešen pogube. Varuj mojega Tončka, v vseh nevarnostih življenja. Tebi ga izročam, da ne zaide v pogubljenje.«

Skrbna mamica je izlila vse svoje občutke v pesem, ki jo je pela vsa množica:

»Kristus kralj, Kristus zmaguj,
v hostiji sveti nam gospoduj!«

V gneči po končani polnočnici sta se mati in sin zgrešila. Mislila sta, da se bosta našla zunaj cerkve, kar pa se ni zgodilo. Med iskanjem pa je Tonček naletel na očeta. »A vi ste tukaj!« ga je presenetilo.

»Prišel sem, da te povedem na ledišče,« ga je prijel za roko.

Deček je pomisljal: »Mamica bodo v skrbeh zaradi mene...«

»Videl boš, kako je lepo tam doli! Same lučke in godba, vmes pa smeh in zabava. In drsaš se tudi rad; nocoj ti dovolim, kar bi ti sicer prepovedal.«

Tonček se je dal pregovoriti. Do drsnja je imel veselje; v hipu je pozabil na mater in odšel z očetom.

Božična noč je bila lepa in ne premrzla. Na nebu so migljale zvezde in odsevale na ledeni gladini. Med drsalci je bilo največ mladine. Tudi Tonček je poskusil, imel pa je očitno smolo. Venomer je bil na tleh; komaj se je sproti pobiral in lovil na roke.

Spoznal je, da je izurjenim drsalcem le v napotje. Tam na drugem koncu ribnika bi se laže razgibal. Res je tamkaj nekoliko temneje; ni pa take gneče, da bi zadevali drug ob drugega. Revček ni vedel, da je led na tistem kraju tanjši zaradi studenca, ki se izliva v bazar. »Deček, pazi!« ga je nekdo opozoril na nevarnost.

Tonček se je prestrašil, zakaj pod nogami mu je zahreščalo. Nazaj ni mogel, ker se je pod njim odrgala plošča. Milo je zajokal in omahnil v globino.

»Pomagajte, led se je udril!« je kričal nekdo na obrežju. Toda glas ni mogel prepviti godbe, ki je igrala koračnico. Šele ko je utihnila, se je razložilo klicanje: »Pomagajte, nekdo se potaplja!«

»Kje in kdo?« so se prestrašili vsi, kar jih je bilo na ledu.

»Tukaj ob jezcu se je udrlo nekemu otroku...«

Šarkelj je prihitel med prvimi na kraj nesreče. Obšle so ga temne slutnje. »Tonček!« je zaklical na vse grlo. A deček se ni oglašil.

Fant na obrežju je odprl zatvornico. Voda, ki je odtekala, je prinesla k jezcu

(Nadaljevanje na 8. strani.)

Sinček pri jaslicah

Lani sva skupaj ob jaslicah pela:

»Mili Zveščar nocoj se rodi. —
Lučka v hlevcu skrivnostno gorla,
V čudež strelma vsa svete noči.

Letos kot angelček tamkaj odsevaš,
sveta nebesa so tvoj Betlehem;
z angeli pesmi božične prepevaš,
Jezušček širi roke ti v objem.

Zvezdica gori v neskončnih višavah
Detetu v čast se utrinjaš nocoj;
mir se razliva po rajskih širjavah,
mir, ki izprosi ga nam pod teboj.

Lučka si tamkaj ob jaslicah živa,
prestol Najvišjega tvoj je oltar;
večna svetloba se v tebi preliva,
večne Ljubezni obseva te žar.

Živo te gledam v nebeškem sijaju,
kamor se dviga moj zemeljski klic:
»Moli še zame pri Detetu v raju
in ne pozabi mi svojih sestic.«

Limbarski.

Ivan Kmet, bogoslovec:

Krik v sveto noč

Zbrani so bili v koči. Mati je stala ob klopi. Z eno roko se je opirala ob vogel peči, z drugo je božala kodrolasga Tončka, ki je nepremično strmela vanjo. Pripovedovala je o Jezuščku, ki bo ucoj prišel na zemljo, o njegovi žalosti, ker ga ne bodo hoteli vsi sprejeti...

Minka se je igrala na zapečku. Predevala je punčko, ki jo je prinesel Miklavž. Potegnila je cunjjo s peči in jo odela. A čez trenutek jo je dvignila, naslonila na zid. Punčka je padla, a znova jo je pritisnila k zidu in znova ji je spodrsnilo, da je obležala mirno na toplem zapečku. Minka jo je zgrabila z malo ročico in jezno zagnala na sredo kože.

»Ne smeš, Minka,« se je mati sklonila in jo pobrala. Minka je začudena opazovala, kako je punčka zginila za sveto podobo.

»Kaj jo boli?« Vtaknila je prstek v usta in zvedavo zrla v mater.

»Jezuščka boli. Če boš tako nagajiva, se bo izognil naše hiše.«

»Kajnc, da bo prišel?« Tonček je proseče dvignil svoje oči. »Saj ste rekli, da ima rad revne otroke! Igrali se bomo. Potem bo pri nas prijetno!«

Skobacal je na peč, zavil v cunje boste noge in gledal jaslice. Na mizi je gorela brluška. Rdeči plamenček se je stegoval pod okajani strop. Bleda sence so padale na mizo, begale po stenah.

Pri jaslicah so čuli pastirji. Ovčke so mulile travo. Jožek, ki je sedel za mizo, je vsako premaknil. Pastirje je pritiskal k sebi, se z njimi pogovarjal in jih spet zazajal v mah. Jezuščka se ni mogel nagledati. S premrlimi prsti je božal volička, se smejal osličku, ki je od daleč stal, kot bi se bal Jezuščka. Na hlevcu se je kopicil sneg. Jožka je stresnilo, zapuhal je v pest, se izmotal izza mize in splezal na klop k peči.

— Človeško truplo. »Šarkeljev Tonček...« so ga spoznali in pričeli z umetnim dihanjem.

Toda zaman je bilo vse prizadevanje. Fant, ki je poskusil vse, kakor je treba ravnati z utopljenecem, je prekrižal mrliču mrzlo čelo.

»Tonček — mrtev!« — Šarkelj je zatulil ter se zgrudil poleg mrtvega edinca.

Zavedel se je šele doma ob mrtvaškem odru. Ob njem je klečala žena, zatopljena v bridko žalost. »Tonček je med angeli pri nebeških jaslicah, kjer prepeva večne slavospeve,« se je tolažila. »Izpred oltarja je šel naravnost v nebesa. Za očeta je molil pri skupnem svetem obhajilu. Bog naj usliši njegovo prošnjo.«

Mož je povesel glavo. »Res, sam sem kriv...« mu je trepetala beseda. »O Bog, kako si me udaril!«

»Martin, zdaj veš, da je višja oblast nad nami... On, ki plačuje in kaznuje, kakor pač kdo zasluži... Čim večji je greh, tem hujši je udarec... Izgubil si najdražje, kar si imel na svetu...«

»Molimo, otroci, da nam bo Jezušček prinesel blagoslova!« Mati je pokleknila, otroci so se stisnili na peč in boječe ponavljali molitve za njo. »Še za očeta... oče naš...« Tožno se je materi zvišal glas, prošnja je kipela iz srca.

»Mati, kje so oče?«

»Jezuščku so šli nasproti. Kmalu se bodo vrnilo.«

»Bodo prinesli kruha?«

»Bodo, bodo.«

»Tako sem lačen,« je zašepetal Tonček in skremžil obraz.

Mati je umolknila. Sklonila je glavo, otrokova beseda se ji je zadržala v srce. »La-

Ob jaslicah

Pozdravljeno Dete nebeško,
ki v hlevcu na slami ležiš!
Zato si zapustil nebesa,
da z nami ubožstvo trpiš.

Nikdo Te ni maral sprejeti,
ko tod si zavetja iskal;
v preprosti pastirski votlini
svoj zemeljski dom si izbral.

Na trdem ležišču si jokal,
ko čutil si zemeljski hlad,
da grehe izmil bi s solzami
in nam večni zapri prepad.

V plenice si dal se poviti
kot črtev za krivdo ljudi,
da si suženjstva strli okove
in grešne raztrgal vezl.

Bogastva neskončne ljubezni
nam pošlji z nebeških višav;
ohrani svoj mir nam na zemlji,
ustavi valove zmotnjav.

Limbarski.

Prikimal je ter si obrisal solzo. »Tonček, zakaj se je moralo to zgoditi?« je vzdihnil in pobožal mrtvega edinca.

»Zato, da boš ti živel,« mu je reklo nekaj v njegovem srcu.

»Da, živeti hočem!« — Mož, ki se je nedavno trkal na prsi v svojih zmotah, je spoznal, kam je bil zabredel. »Živeti hočem tako, kot me je učila moja dobra mati. Tako kot si živel ti, moj Tonček, ki si šel izpred oltarja v nebesa. Tako, da se bova našla tam, kjer ni več ločitve. Videti se morava in ostati združena, sicer je brez pomena ubogo zemeljsko življenje.«

Potolažen je iztegnil desnico in pokrižal mrtvega edinca. »Živemu nisem naredil križa,« so ga zbudili grenki očitki. »Na svidenje, Tonček!« Odpusti, kar sem zagrešil! Moli za skesanega očeta!«

Pokleknil je zraven odra ter se zatopil v pobožno molitev. V dušo mu je posijala milost svetega večera. Izprosil mu jo je sinček pri zadnjem svetem obhajilu.

Limbarski.

čen, lačen,« to poslušaj dan na dan, njej se pa trga srce od bolečine. Vsakokrat se prestraši. Sama ni še danes gorkega užila. Za otroke je šla prosit po vasi. Sključena in tresoč se je stopila čez prag in poprosila. Gospodar in gospodinja sta se spogledala. Nejevoljna je gospodinja vrgla skorjo kruha: »Na, pa ne stoj vedno tu!« Odšla je razžaljena in ponižana do druge hiše. Vežna vrata so bila zaprta, v hiši se je zataknila šala, da je odšla naprej. Tretji gospodar ji je zabrusil v obraz: »Mož naj dela, pa ti ne bo treba beračiti. Kaj ljudi nadleguješ. Sami moramo tudi živeti.«

Obrnila se je. Z grozo v duši se je bližala domu. Težko je hodila, najrajši bi se zgrudila in umrla. A ne sme. Trije lačni otroci jo čakajo. Kako se jim bo izgovorila. Da so ljudje brezsrčni? Ne. Saj ne bi razumeli, jokali bi in prosili. Ljudi bodo pa prezgodaj spoznali. Jokala je kakor otrok. Odprla bi žile in hranila svoje otroke z lastno krvjo.

Zadnje krljje je poiskala v skrajni, da jih je utešila. Pospali so. Nastala je tišina, čulo se je le lahno dihanje nedolžnih otrok. Brluška je pojemale. Mati je vzela z line stekleničko in do zadnje kaplje zlija petrolej v svetilko. »Nocoj je sveti večer, vso noč moramo svetiti.« Ozrla se je v jaslice in sklenila roke. Obraz se ji je raztegnil v silni bolečini. Planila je molitev iz dna duše, ustnice so zatrepetale: »Daj, pripelji ga nazaj! Usmili se me! Roke so ji omahnile, sesedla se je za mizo in zahtela. Mož ni bilo od zjutraj. Zdivjal je, ker ni dobil denarja.

Kje naj ga mati vzame. Zaklel je in šel. Kolikor je zaslužil, vse je sproti zapil. Sosedje so ga zasovražili. Prepiral se je z vsako hišo v vasi. Zdaj se ogibajo še nje. Dobro je slišala pri vodnjaku Voranovo grožnjo: »Zažveplal bom tisti brlog, da bomo imeli mir!«

Dvignila se je. Strašna obsodba ji je kljuvala v srcu. Bala se je že iti skozi vas. Otroci bodo vpili za njo, ščuvali pse. Če bodo to početje videli stari, se bodo smejali. Zakaj? Ker ljubi svoje otroke in prosi zanje. »Mati sem! Iztrgajte mi srce, pa ne bo več ljubilo!« Opotekla se je skozi vrata, stopila na prag. Bela preproga je ležala na njivah in travnikih. V gozdu nad vasjo je pošumevalo, ko je zdaj pa zdaj zdrsnila plast snega s pobešenih vej in zamolko padla na zemljo. Hiše, ki so se v loku vrstile v globel, so počivale mirno, kakor bi čakale skrivnostnih spominov. Svetla okna so strmela v svet. Hiše so čule, da sprejmejo Jezuščka. Motna svetloba se je razlivala z neba. Ni bilo meseca in vendar je bilo tako prijetno. Tako prijazna noč se je sklanjala k zemlji.

»Pridi, reši nas!«

Mati se je zagledala v nebo, goste zvezde so migljale. Tam nad goro se je po nebu zarisala ognjena črta. Zvezda se je utrnula in švignila v brezkončnost. Mati se je zganila. Grozna slutnja jo je zapekla v duši. Se je zrla v daljavo. Zdelo se ji je, da je vzdrhtela zemlja, čudni nemir je napolnil ozračje, ves svet se je vzpel in zahrepenel po Odrešeniku, po rešitvi...

»Pridi v revno kočjo!«

(Nadaljevanje na 9. strani.)

V temnem zakotju onkraj vasi stoji na samem gostilna z razsvetljenimi okni. Malokdaj se je pošten človek tu ustavil. »Saj je kakor v peklu; vanj drži samo ena pot, ven pa nobena.« so govorili in hiteli po stezi nad kotlino. Na sveti večer se je razlegala harmonika po gostilni. Visoki glasovi so se odbijali v stenah, silili skozi špranje, slabei in se izgubljali v mraku. Npiti in krohot je napolnjevalo sobo. Za mizo so se prepirali taki, ki jim ni bil večer svet, da bi v sladkem pričakovanju mislili na Odrješnika.

»Pij, Mokar,« je potrkaval s kozarcem mož odurnega pogleda in nekazne grbe na hrbtu in tiščal steklenico pred očeta, ki je pustil ženo in otroke same na to sveto noč. Dvigali so se — vino jim je že stopalo v glave — trkali s kozarci, da je žvenketalo in se je vino pocejalo na mizo. Harmonika je vreščala, Mokar je izpod čela opazoval Kačarja na drugi strani.

»Na, pij, kaj me boš tako pisano gledal!« Kačar je porinil čašo predenj. Čaša se je prevrnila, vino se je zlilo Mokarju na obleko. Planil je pokonci, bledica mu je prepregla obraz in roke so se mu tresle. Stopil je po sobi, divja jeza je zaplala po njem.

»Nocoj se homo.« Posegel je v žep in se ozrl po omizju.

»Kačar, tu so vrata!«

»Ti me ne boš ven pehal? Kaj?«

»Ne!« Drugi so planili vmes. Zagnali so vpitje, da je gostilničar zginil v vežo. Strašne kletve so bruhali iz ust. Mokarja so zgrabili. »Miruj, Mokar!«

»Moram ga!«

»Nocoj ne, ga boš jutri!«

Držali so ga, a z vso silo je otepal okrog sebe. Njegov krastavi obraz je vzbujal grozo. Oči so se mu svetile peklenškega sovraštva. Na znojno čelo so mu padali lasje. Obmiroval je. Trepetal je od ponižanja in sramote. Butil je.

»Beži, Kačar!« so vpili vse skrižem.

»Ne premaknem se!« Stisnil je liter in čakal napada. Mokar se je iztrgal iz rok, zgrabil nož, ki je ležal na mizi, in mu ga z vso silo porinil v prsa. »Dosti imaš, hudič!«

Kačar je kriknil, zakrilil z rokami in omahnil na klop. Iz prsi mu je vrela vroča kri.

Mokar se je stresnil. Kakor besen je planil na prosto. V grlu ga je tiščalo; hotelo ga je zadušiti. Strgal je ovrtnik in komaj lovil sapo. Bil je kakor brez uma. Peklo ga je po obrazu, niti mrzli zrak ga ni mogel ohladiti. Z obema rokama je nagrabil snega in si drgnil obraz. Stekel je na pot, hitel po bregu. »Ven iz kotline, proč!« Opetekal se je, padal in hropel: »Proč, proč!« Kačarjev umirajoči pogled ga je rezal v srce. Vedno je bil pred njim, zamahnil je, a ga ni zadel. Divjal je naprej. Kes ga je žgal v duši: »Kaj si storil na ta sveti večer!« »Ne, ne!« Ozrl se je. Ostro oči so ga zasledovale. Kamor je pogledal, so luči sijale v noč. »O, te oči preganjalk!« Planil je v domačo kočjo. »Morilec!« je kriknil, da so zašklepetale šipe v oknih, padel na kolena pred svojo ženo in dvignil roke, omadeževane s prelito krvjo...

»Pridi, Zveličar, reši nas!«

V očiščeni notranjosti
prižgal bom up, ljubezen, vero
in hrepeneče čakal v nji
na Njega uro marsiktero.

Tako še bolj kot druge dni
bo duša bivala v samoti. —
Na sveto noč, ves mil in blag
prišel bo Jezus mi naproti

Goriški božiči

Ko zapiha po dolinah mrzlejša sapa in se pobelijo bovške, kobariške in tolimnske gore s prvim snegom ter začne nad vzhodno Vipavsko in Krasom burja uganjati svoje objestnosti, tedaj se okolica sicer tako tople Gorice in Brda streseje v prvem decembrskem mrazu in tako se tudi goriški Slovenec zave, da je zima v deželi.

Vinska trgatav je končana, sladki mož se je že premenil v dehtečega vipavca in močnega brica, sirk je pobran, posušen ip večinomoličkan, listje nagrabljeno, drva za čez leto nasekana: nastopil je čas, ko se človek zateče med svoje štiri tople stene. Življenje, ki se za par mesecev razvije tu, pa nima tiste ozke povezanosti in tople prsrčnosti kot na dokaj mrzlejšem Kranjskem in Koroškem, kjer se bohoti zima z vso svojo mrko poezijo in se skoraj popolnoma prekinje stiki z naravo. Goriška zima je krajša in dosti bolj mila. Narava se tu človeku ne zapre tako docela in ga še priklepa nase, tako navajenega, da živi v njej. A vendar plapolajo ognjišča po Vipavskem in Krasu močnejše in začne po gorah široka peč vabiti v svojo bližino. Zornice uvajajo v adventno razpoloženje, družina je zbrana v hiši in se vdaja počitku, prekinjenemu z lahkim domačim delcem.

A na žalost to zimsko življenje izgublja svoj nekdanji čar. V času knjig in časopisov, urejenih cest, povečanega prometa, splošnih političnih in socialnih pretresov in vedno bolj poudarjenega javnega življenja in skupnih skrbi in težav se človek vedno bolj odteguje in odtujaše samemu sebi in svojim najbližjim. Hiša in rodbina nista več tista vez, ki je posebno v tem času strinjala vse svoje člane v ljubezni in medsebojni vdanosti. Namesto v mirno zatopljenost vase sili današnje nemirno življenje človeka iz sebe navzven v svoj splošni vrtinec in tako se tudi lepi stari običaji vedno bolj izgubljajo in pozabljajo.

Kako drugače je bilo nekdanj! Ko je zima prekinila delo v vinogradu, na polju in v

gozdu, sta družina in vas zaživeli svoje zaprto, vase sklenjeno življenje. Podnevi in še posebno ob dolgih večerih se je po klopek na ognjišču zbirala družina. Premrle roke so se iztegovale nad plamen, komaj vidne ob medlem soju zakajene kuhinje. Vsi so se čutili eno, saj ni bilo ničesar, kar bi jim misli odvrčalo v daljni svet. Čutili so povezanost med seboj in ko so se tako bolj zavedali človeka v sebi, so zaslutili močnejše svoje ozke stike z večjo naravo in preteklostjo sivih davnin. V svetem obrednem razpoloženju so prislubnili starim pravilicam, se zatopili v trpko resnost in pobožnost narodne pesmi in, ko jim je bilo srce prepolno, so se vdali starim običajem, da ob njih izrazijo svojo vero in svojo naravno človeškost. Stari so pletli vezi s svojimi predniki in jih prenašali na mlajše, ko jim je bilo srce prepolno, so se vdali starim običajem, da ob njih izrazijo svojo vero in svojo naravno človeškost. Stari so pletli vezi s svojimi predniki in jih prenašali na mlajše, ko jim je bilo srce prepolno, so se vdali starim običajem, da ob njih izrazijo svojo vero in svojo naravno človeškost. Stari so pletli vezi s svojimi predniki in jih prenašali na mlajše, ko jim je bilo srce prepolno, so se vdali starim običajem, da ob njih izrazijo svojo vero in svojo naravno človeškost.

Poskusimo jih preustvariti in se ob pičlo okrnjenih poročilih živjeti s tiste čase!

Dnevi se krajšajo, noči daljšajo, sonce vedno bolj medli in zamira in kmalu bo nastopil zimski sončni kres, za človeka v davnini izreden dogodek v letnem krogotoku. Saj umira staro leto, ki se bo pa v kratkem samo ob sebi prerodilo v mladem božiču.

Čas pred božičem se je v medlem spominu na davnino in njeno ozko povezanost z naravo strnil v sveto število 12 in tako je nastala vera v dvanajstih nočeh, to je čas od sv. Lucije pa do božiča. V teh nočeh so prerokovali vreme za vseh naslednjih 12 mesecev.

A že se je približal zadnji izmed dvanajstih večerov, največji in najvažnejši med njimi, sveti večer. V srčni toplini, ki mu jo je dalo krščanstvo s svojim največjim praznikom, se je ob njem združilo preobilo prastarih običajev in obredov.

(Nadaljevanje na 10. strani.)

Cerkveno zvonjenje, ki se je začelo že popoldne, uvaja v praznično razpoloženje. Vse delo počiva, saj je tudi že vse pripravljeno. V kotu sobe stojijo ponekod skromne jaslice, — nemškega božičnega drevesca Goriški Slovenci prej niso poznali.

Na zemljo lega mrak in začne se kajenje po hiši in gospodarskih poslopjih. S kadilom in blagoslovljeno vodo stopa po vseh prostorih najstarejši v družini, za njim po starosti razvrščeni ostali in molijo za rajke ter prosijo obenem Boga za srečo hiši in njenim prebivalcem. Skromno in zbrano se izvrši ta sveti obred. V hiši ni tistega glasnega veselja, ki ga poznajo danes gosposke družine, in navadno ni gospodinja niti napekla ne potic ne pripravila posebne večerje. Božični večer je tih in svet, odmenjen duhovnemu praznovanju. Nekaj globoko reanega je v njem.

V tem praznovanju, ko je srce prepolno dobrote, se ni pozabila tudi domača živina, ki so ji dajali poseben božični kruh, božičnik imenovan. To se je ponavljalo tudi na Sv. Tri kralje. Tudi so verovali, da govori živina na sveti večer, zlasti o polnoči, ter se pogovarja o bodočih dogodkih v domači hiši. Seveda, kdor je hotel to slišati, je moral kmeti s seboj praprotovo seme.

Božič so imenovali goriški Slovenci tudi tisti panj ali čok, ki so ga na sv. večer postavili namesto navadnega zglavnika na ognjišču. Okrog njega so se posedli gospodar in vsa družina, se pri ognju greti, tolkli orehe in lešnike, molili in prepevali pobožne in posvetne pesmi, božiču pa so ponujali iz majolike vina ali ga z njim polivali.

V prijetnem kratkočasenju so si stavili in reševali uganke, tako n. pr. o Volčah sledečo: »Pet jih je krila ena streha — in vsi so bili brez greha — enega so snedli ljudje — drugega so snedli črvje — trije pa so šli v nebesa.« (Betlehemski hlev, vola so snedli ljudje, osla črvje, sv. družina je pa šla v nebesa.)

Ta večer so hodili na Tolminskem v ris, gledali na zvezde in iz njih prerokovali. Dekleta so vlivala v voče raztopljen svinec in po nastalih svinčenih podobah hotela zvedeti, kakšen in kdo bo ženin.

Druge dekleta so se skrivaj izmuznili iz hiše, hitela k potoku, da bi v vodi videla, kako se bodo razrešile njihove srčne skrivnosti. Gotovo je iz tega domačega poverja črpal Gregorčič podobo za svojo pesem »Na božični večer«.

Pod goro gre dekletce mládo,
ko svet obhaja sveto noč;
spoznalo bi v potoku rado,
kaj višnja jej namenja moč.

Na vrtilih lunin svit trepeče,
trepeče v deklici srce,
želeče pa in koprneče
očesci vpre na dno vodé.

In glej, iz dna valov pozdravi
jo znan, krasán in ljub obraz,
ki jej z nasmehom sladkim pravi,
da tu je njiju združbe čas.

Casih je hodil duhovnik po hišah kadit in kropit na vse svete tri večere in tako je nastala sledeča vera: Komur se na sv. večer, kadar je duhovnik v hiši, vidi na steni senca brez glave, ta bo moral pred letom umreti.

(Nadaljevanje prih.)

Letošnji božični pogovori

1. Ali bo vojna?

»Ali bo vojna? Kdaj bo vojna?« To vprašanje odneva danes po kmečkih hišah in po gosposkih domovih, čez dan po obrtnih delavnicah, zvečer pa pri gostilniških omizjih. Eni vidijo tega in tega sovražnika, ki je že na pohodu k nam ter nam bo že jutri rušil naše domove in pobijal vse od kraja, drugi se vsemu temu prezirljivo smejejo, češ, mi smo popolnoma varni in ni niti govora, da bi se mogli tudi mi zaplesti v krvavi ples, ki je objel že nad polovico zemeljske oble.

Kdo ima torej prav? Ni ga danes v naši državi človeka in tudi na vsem svetu ne, ki bi mogel s kakršno koli gotovostjo prerokovati, kako se bo še razvijalo sedanje klanje in katere narode bo še vse zajelo. Zato je neumno vsako preveliko črnogledstvo, enako škodljivo pa tudi vsako lahkomišelnost zaupanja, da bomo prav mi izrvzeli iz sedanjega gorja, ki zavzema vedno večji obseg.

To stoji: naša zunanja politika se do skrajnosti izogiba vsake nepremišljenosti in se iskreno trudi, da nam ohrani sedanjo nevtralnost. Dr. Stojadinovič ima nedvomno to zaslugo, da je prav bistveno izboljšal poprej precej napete odnose z našima dvema največjima sosedama, z Nemčijo in z Italijo. Pri tem je šel morda še nekoliko predaleč, tako da so nam mnogi očitali, da smo se vpregli v nemško-italijanski voz. Sedanji naš zunanji minister je v tem pogledu mnogo previdnejši ter skuša ohraniti z vsemi državami enako mirne in prijateljske odnose.

Vse torej kaže, da naša država gotovo ne bo dala nobenega povoda, da bi se zapletli tudi mi v sedanjo svetovno vojno. Toda za tako nevtralnost je treba vedno dveh: enega, ki hoče biti nevtralen, in drugega, ki to nevtralnost spoštuje. Ali bodo pa tudi drugi spoštovali našo nevtralnost? Mislimo, da bi nam na to danes niti sami ne mogli odgovoriti. Kakor stoje stvari ta trenutek, nismo ogroženi od nobene strani, toda kdo ve, kako se zasučejo stvari jutri. Zato je tudi edino pravilen odgovor na vprašanje, če in kdaj se zapletemo tudi mi v vojno, ta, da nam na to vprašanje ne more odgovoriti nihče na svetu in je zato vsako prerokovanje odveč in golo domišljavo čenčanje. Res je le, da morala biti vsak pameten in previden politik, kakor tudi gospodar pripravljen vedno raje na slabše, da ga potem dogodki ne iznenadijo, prehitijo in pohodijo.

2. Bodimo čaječi!

Le pogledjmo na Poljsko. Vsi zanesljivi poročevalci so trdili, da na Poljskem še nekaj ur pred vojno nihče ni verjel vanjo, zato so bili Poljaki tudi popolnoma nepripravljeni. Niso imeli ne zaklonišč zoper zračne napade, ne dovoljno zavarovanih meja, ne kaj pripravljenega za primer izpraznitve mest, ne glede prehrane beguncev, skratka ničesar. — Strašne posledice take lahkomišelnosti brezbriznosti oziroma zaupanja vidimo potem danes.

Pri nas pa padamo iz ene skrajnosti v drugo. Danes se zgodi v svetovni politiki kak važen in nenaden dogodek, pa takoj izgubimo glavo, in obupano čakamo že jutrišnjega dne,

ko bo itak — vsega konec. Nikomur niti v glavo ne pade, da bi ukrenil karkoli, češ, saj je že vse zamujeno in vse izgubljeno, jutri je popolen polom tukaj. Toda tega poloma ni jutri, ne pojutrišnjem in tudi tretji dan še ne, obup splashni, »korajža« se vrne, še več, vrne se tudi lahkomišelnost brezbriznost, češ, saj ne bo ničesar, mi smo popolnoma varni in lahko čisto brez skrbi. Napačno in škodljivo je prvo in drugo: napačna je lahkomišelnost brezbriznost in škodljiv je strahopeten obup. Resen mož in samozavesten narod se na pretečo nevarnost skrbno pripravi, nakar lahko pogumno zre v bodočnost.

Mislimo, da mirno lahko trdimo, da je končni izid že danes precej viden in — če se bomo pokazali za zrel narod — da tudi mi nimamo povoda gledati prečno v končno bodočnost, toda do tega končnega izida se pripeti lahko še sto in sto stvari, ki utegnejo postaviti tudi naš narod pred najhujše preizkušnje. Pameten ter previden gospodar in politik morata biti vedno pripravljena rajši na slabše nego na boljše.

Političen položaj se naglo izpreminja. Kdo je računal pred petimi meseci na nemško-rusko zvezo? Kdo je resno verjel, da bo ostala po tolikih pogodbah in tako glasnih govorih Italija nevtralna? Kdo je pričakoval tako naglega zloma Poljske? Kdo je mislil na rusko-finsko vojno? V nekaj mesecih se je svetovno politični položaj izpremenil do dna, se izpreminja še vsak dan in se bo izpreminjal še naprej. Eni prerokujejo to, drugi drugo in tretji tretje. Kdo ima prav? Kdo ve? Danih je vsaj sto možnosti in za vsako teh možnosti bi lahko navedli vsaj pol ducata raznih ter vsega uvaževanja vrednih razlogov, a katera teh možnosti bo res nastopila — to ve samo Bog. Prepričani smo, da celo viditelji veselih ne vedo, kaj bodo ukrenili jutri, ker pač ne vedo, kakšen bo položaj jutri, kako naj potem vedo šele krmarji majhnih držav, ki postajajo vedno bolj odvisne od velikih. Tem bolj velja tedaj resnica, da morata biti pameten in previden gospodar in politik pripravljena vedno raje na slabše, da ju razvoj dogodkov ne preseneti in — pohodi.

(Nadaljevanje prihodajči.)

Kako je nastalo slovensko vseučilišče

Vodja slovenskega naroda je na proslavi dvajsetletnice slovenskega vseučilišča očrtal njeno ustanovitve pred množico v ljubljanski unionski dvorani takole:

Ko so mi prijatelji naznanili, da sem tudi jaz določen za govornika na današnjem slavnostnem zborovanju, so mi izrazili željo, naj v svojem govoru povem stvari, katere so v zvezi z ustanovitvijo slovenske univerze v Ljubljani in katerih ni ne v knjigah ne v časnikih.

In ko sem pregledoval zadnje dni literaturo o slovenski univerzi in primerjal podatke s svojimi spomini, moram povedati, da je vestni historiograf naše univerze gosp. profesor dr. Janko Polec v svojih spisih vse in še več povedal, nego mi pravijo moji spomini.

Odkar smo se v Jugoslaviji potegovali za ustanovitev slovenske univerze, nismo nikjer našli načelno, ne taktično na noben odpor, ne na najvišjem mestu, ne v vladi in ne pri strankah. Bilo je navdušenja različnih stopenj, a odpora ni bilo.

Tako je prišlo do zgodovinske seje ministrskega sveta dne 2. julija 1919 leta, na kateri je bil sprejet zakonski predlog g. ministra prosvete Ljube Davidoviča, da se ustanovi slovenska univerza v Ljubljani.

Predsednik ministrskega sveta je bil takrat g. Stojan Protič, a jaz sem zavzemal v njegovi vladi položaj podpredsednika. Gospod Protič je bil prepričan, da naredi Slovincem in meni, ki sem mu bil tudi osebni prijatelj, veselje in čast, ako tej seji predseduje Slovenec. In zato se je umaknil ter prepustil predsedovanje meni.

Seja je tekla mirno in gladko. Rekel sem že, da gospod profesor in akademik dr. Polec zelo točno in natančno opisuje one dogodke, ki so se tikali ustanovitve.

Samo enega dokumenta nima v svojih spisih.

To je zapisnik seje ministrskega sveta o ustanovitvi univerze v Ljubljani.

Ta zapisnik se glasi:

Zapisnik

seje ministrskega sveta o ustanovitvi univerze v Ljubljani.

>Seja dne 2. VII. 1919.

Prisotni so gg. podpredsednik Korošec, Veljkovič, Davidovič, Kapetanovič, Hadžič, Krulj, Pribičević, Gostinčar, Ninčič, Gluhič. Poročilo o univerzitetnem zakonu. Ustanavlja se univerza v Ljubljani s petimi fakultetami, toda medicinska samo za prvi dve leti.

Ustanovitvi medicinske fakultete se protivi g. Krulj iz razloga, ker se ustanavlja istočasno fakulteta v Belgradu. Ostali vsi glasujejo za predlog ministra prosvete.

Ta zapisnik sem dobil v tajnem arhivu ministrskega predsedništva

Največje važnosti je bilo, da je bil gospod minister prosvete Davidovič z vsem srcem za našo univerzo in da mi je bil tudi predsednik skupščine g. dr. Drag. Pavlovič naklonjen.

Zato je šlo vse tako hitro in lahko. Dne 2. julija je bil zakonski predlog sprejet v

ministrskem svetu, a dne 16. julija v zadnjem branju definitivno v Narodnem predstavništvu, 23. julija pa podpisan od regenta Aleksandra in vsega ministrskega sveta.

To je bil zgodovinski del mojega govora. Sedaj je treba izgovoriti slavnostni del.

Pri Begunjah na Gorenjskem leži v smeri proti Begunjski dolini, lepa dolina Draga. Ako krenete s ceste in se sprehajate po zelenih livadah in tratah ob cesti, opazite tako rekoč pri vsakem koraku, kako curljajo iz zemlje srebrnobeli trakovi čiste žive vode in lite, kakor da bi se jim bogve kam mudilo v bližnji potoček ob cesti.

To vse vre, skaklja, teče, to je živo življenje vode, polno tajnosti in mladosti.

Alma Mater Universitas Alexandrina Labacensis — Slovenska univerza! — to je tvoja

Dve značilni izjavi

Ob dvajsetletnem jubileju ljubljanskega vseučilišča dne 17. decembra v unionski dvorani sta podala značilni izjavi tudi odposlanec dr. Mačka minister dr. Sutej in minister inž. Beslič.

Minister dr. Sutej je burno pozdravljen, povedal sledeče: V imenu vseh hrvatskih ministrov in podpredsednika vlade ter voditelja hrvatskega naroda dr. Vladka Mačka mi je čast pozdraviti g. rektorja, gg. ministre, cerkvene kneze in vso gospodo. Mi, ki smo se učili na domačih vseučiliščih, vemo, kaj pomeni najvišji znanstveni zavod za razvoj narodne omike. Že kot mlad dečko sem gojil željo, da dobi zagrebško vseučilišče vse ono, kar potrebuje. Zato prav dobro razumem g. rektorja, ki je v svojem govoru izrazil željo, da bi tudi vseučilišče v Ljubljani dobilo vse, kar mu je potrebno za neovirano in plodno delovanje. (Viharno odobravanje.) Hrvatski narod ne bo nikdar stal na poti temu, da slovenski narod popolnoma izgradi svoje vseučilišče. (Navdušeno pritrjevanje.) Slovensko vseučilišče naj bo stebber vseh naporov in prižadevanj, ki naj ohranijo slovensko narodno samobitnost. (Pri teh besedah je izbruhnil v dvorani dolgo trajen aplavz.)

Lepo je dejanje ljubljanskega vseučilišča, da je poklonilo svoje najvišje odlikovanje zaslužnemu sinu slovenskega naroda dr. Anto-

lika, slika tvoje delavnosti, tvoje mladosti Tvoje čudovite, bogate rodovitnosti.

Odkar nam je Jugoslavija tebe položila v slovensko naročje, si postala naša slovita velika in bajna dolina Draga. Odrplo se nar je sto in sto in zopet sto izvirov, iz katerih nam priteka znanost, umetnost, tehnika, arhitektonika in tako dalje, in tako dalje in vse to teče in hiti v reko, ki se imenuje slovenska kultura.

A to je samo to, kar vidimo. Toda, ako bi obiskovali predavalnice, seminarje, laboratorije po naših univerzitetnih poslopih, potem bi videli in čuli še mnogo večji del onega, kar se imenuje kultura, ki jo sadijo častivredni in veleučeni profesorji v srca in duše naše sprejemljive mladine.

Gospodje profesorji, ki ste življenje in duša naše univerze, bodite prepričani, da vam danes ob priliki 20 letnice naše univerze ves slovenski narod izraža svoje občudovanje, priznanje in globoko zahvalo.

Slovenska univerza naj živi, raste in cvete!

nu Korošcu. Ne more se zmotiti narod takrat, kadar ocenjuje delo svojih mož. Iz vsega srca čestitam slovenskemu vseučilišču k njegovemu jubileju in obenem vsemu slovenskemu narodu, o katerem sem trdno prepričan, da bo znal ohraniti svojo narodno samobitnost.

Minister inž. Beslič je dejal: V ustvarjanju človeških in družabnih dobrin prihajajo v poštev trije činitelji: narod, vera in država. Razvoj človeštva pa je dodal k temu še četrtega: znanost. Danes mora biti vsak iskren rodoljub ponosen, ko se proslavlja 20 letnica znanstvenega dela slovenske univerze. Uspehi, ki jih je doseglo ljubljansko vseučilišče v dobi teh 20 let, ne pripadajo samo slovenskemu narodu, ampak tudi srbskemu in hrvatskemu narodu. Čast, ki jo je podarila ob tej priložnosti ljubljanska univerza predsedniku senata dr. A. Korošcu, ni bila dana samo Korošcu kot slovenskemu politiku, ampak je bila dana našemu Korošcu, ki po svojem delu pripada srbskemu, hrvatskemu in slovenskemu narodu. Danes moramo žal javno izpričati: preživljamo zelo zelo težke dni. Zato sem prišel med vas tudi zato, da z vami skupaj pomolimo k Onemu, ki je nad nami, k našemu Bogu za dr. Korošca, ker nam je on danes najpotrebnejši.

Pomagajte revnim vseučiliščnikom!

Zima se bliža in z njo mraz. Za uboge študente nastopi spet prava hoja na Kalvarijo. Ti ubogi reveži, ki ponavadi nimajo niti zadostne hrane — saj je znano koliko izmed njih je dnevno brez zajtrka — nezadostne obleke, bodo morali spet nastopiti trnjevo pot preko zime. Zanje se začne doba prezebanja v vlažnih mrzlih podstrešnih ali kletnih prostorih. Da je v takih razmerah solidno in redno študiranje nemogoče, je popolnoma jasno. Spet drugi se morajo dan na dan ubijati s preobilnimi instrukcijami. Morajo se, če hočejo živeti! O koliko je med njimi takih, ki od doma ne dobe niti pare, takih ki so

navezani popolnoma nase. Ne dobe od doma zato, ker tudi doma nimajo.

Morda se bodo pri vas oglasili nabiralci, ki bodo pobirali za te reveže. Ne odrecite jim svojega daru! Morda vas bo posetila pismena prošnja. Ne prezrite to! Vsakršen dar, še tako nezaten v denarju, obleki, perilu ali obutvi bo dobrodošel. Spomnite se svojih sobratov, ki žive v pomanjkanju in pokažite s tem svojo dejansko ljubezen do bližnjega! Vsi oni, ki jim boste s tem kakorkoli pomagali, vam bodo za to iz srca hvaležni. Beda je velika, ljubezen mora biti še večja.

Vsa velikodušna darila sprejema >Vincencijeve konferenca za akademike<, Ljubljana.

Kaj pa politika?

Zunanji pregled

Glavna politična pozornost je bila tudi pretekli teden obrnjena na Balkan. Za Balkan gre. Vojskujoča se tabora hočeta, da se Balkan odloči, komu se bo pridružil. Od vseh strani pritiskajo nanj, eni in drugi. Naši časopisi so v preteklem tednu mnogo pisali o tem, kako sta si Nemčija in Sovjetska Rusija med seboj porazdelili vpliv v vzhodni Evropi. Pisali so, da je razmejitve na severu Evrope danes jasna, ni pa jasna na Balkanu, od Karpatov dalje proti jugu. Namigavali so, da si je Sovjetska Rusija pridržala vpliv v vseh obalnih državah Črnega morja, Nemčija pa na ozemlju, kamor je nekdanj segala Avstro-Ogrska. Toda vmes se je pojavila Italija, ki je dejala, da se na Balkanu in v Podonavju ne sme ničesar brez nje zgoditi. Ta Italija pa o Sovjetih noče ničesar slišati. Balkan bo torej s te strani imel mir, kajti Nemčija noče žrtvovati zavezništva Italije, da bi Sovjetsko Rusijo spustila v črnomoške države, na drugi strani pa Nemčija tudi ne mara izgubiti zaslonbe Sovjetske Rusije, če bi v polni meri podpirala težnje Italije na Balkanu. Zato si Nemčija prizadeva, da tako Italijo kakor Sovjetijo pomirjuje in jih nagovarjala združnosti. Zatorej ni verjetno, da bi se na Balkanu v bližnji bodočnosti pojavile kakšne večje motnje, tem manj, ker je Sovjetija zaposlena na Finskem.

Toda nekoliko oblačno je začelo postajati okrog Turčije. Tamkaj smo v preteklem tednu opazili različne znake, da je ozračje nemirno. Turški časopisi sami pišejo, da jih hoče nekdo prisiliti v vojno s Sovjetsko Rusijo. Priobčili so hude napade na nemškega veleposlanika von Papena, ki da takšna poročila širi. Vojna med Turčijo in Sovjetsko Rusijo bi bila nemškemu vojskujočemu se taboru prijetna, ker bi Sovjetsko Rusijo obrnila proč od evropskega, predvsem pa balkanskega pozorišča ter jo usmerila proti Aziji, torej proti angleškemu Iraku in angleški Indiji. Turki so lake nezaupljivi, da imajo na sovjetsko-turški meji zbrano veliko armado, ki jo prav te dni zbiskuje turški predsednik republike general İneni. Tudi Angleži in Francozi imajo v Siriji na turški meji zbrano baje 300.000 mož inočno armado, ki da je pripravljena, da takoj pride na pomoč Turčiji, ako bi bila od Sovjetov

napadena. Angležem bi bilo neprijetno, ako bi se tukaj odprla nova fronta. Toda prihajajoča zima in vojna na Finskem boata zavlačevali razvoj dogodkov na tem prostoru.

V Podonavju samem pa z veseljem opazujemo zблиževanje med Madžarsko in Jugoslavijo. To prijateljstvo postaja dragoceno jamstvo tudi za to, da se odnošaji med Madžarsko in Romunijo, ki so zelo hladni, ne poslabšajo.

Velika nervoznost vlada tudi pri skandinavskih državah, kjer je Švedska morala spremeniti svojo vlado in ji bo v tem sledila tudi Norveška. Skandinavske države se namreč bojijo, da jih bo sedaj od ene strani pritiskala Sovjetska Rusija, od druge pa Nemčija, ki predvsem potrebuje švedsko železno rudo. V Belgiji in na Nizozemskem pa se je razburjenje pretekli teden nekliko poleglo, akoravno ne moremo reči, da je popolnoma prenehalo. Borba za nevtralce gre dalje svojo pot.

Notranji pregled

Doma je brez dvoma najvažnejši dogodek ta, da je dne 11. t. m. slovenska univerza v Ljubljani ob svoji 20 letnici imenovala voditelja slovenskega naroda dr. Korošca za svo-

jega častnega doktorja. Najvišji znanstveni zavod naše Slovenije je dr. Korošcu izkazal to redko in nenavadno veliko čast, ker je s tem imenovanjem hotel pokazati svojo hvaležnost za vse veliko delo, ki ga je dr. Korošec izkazal slovenski univerzi, ko se je ustanovljal, zlasti pa še pozneje, ko jo je bilo treba ohranjati in dvigati. V nedeljo je vseučilišče svojemu častnemu doktorju izročilo diplomu. Omeniti pa moramo, da so slovenski vseučiliški profesorji, ki so dr. Korošcu izkazali to čast, po večini gospodje, ki so politično in kulturno drugačnih nazorov kakor pa dr. Korošec. Prav to pomeni, da modri in uvidevni možje drugega tabora dr. Korošcu priznavajo njegovo veliko delo in skrb za slovenski narod v celoti. S tem je bilo našemu voditelju dano veličastno zadoščanje za vse njegove žrtve, ki mu jih hočejo nekateri majhni ljudje odrekat.

Ker so zadnje čase komunisti začeli spet precej rovariti, zlasti pa mladi študentje v Belgradu, je vlada sklenila stroge ukrepe zoper vse, ki rujejo zoper red in mir doma. Te dni so listi pozdravili te vladne ukrepe ter naglašajo, da je svoboda in demokracija lepa reč. Toda svoboda in demokracija ne pomeni anarhije. Kdor hoče kaliti demokracijo ter zlorabljati svobodo, ta je anarhist, ki ga je treba izločiti. — Uredbo o prisilnih bivališčih za rušilce miru prinašamo na drugem mestu.

Po bojiščih

Na francosko-angleško-nemškem bojišču je na suhem vladal precejšen mir. Nasprotno pa je v zraku prišlo do hujših borb med angleškimi bombniki, ki so napadli nemška letalska oporišča na otokih Helgoland, Borĳum, Sylt in Nordeney. Po nemških poročilih so Angleži izgubili 10 bombnikov, Nemci pa enega, po angleških poročilih pa Nemci 4, Angleži pa 3. Angleška letala sedaj nadzirajo Severno morje, da bi nemška letala ne mogla več trositi min. Na morju pa je bila preteklo sredo prva večja bitka med tremi angleškimi malimi križarkami in nemško oklopnico »Admiral Graf von Spee« v južnoameriških vodah. Ena angleška ladja je bila precej poškodovana. Nemška križarka se je umaknila v pristanišče Montevideo. Da bi ne padla Angležem v roke, so Nemci svojo posadko izkrcali, križarko pa potopili.

Na finko-sovjetskem bojišču vzbujajo hrabrost malega finskega naroda občudovanje vsega sveta. Na enega finskega vojaka pride 40 sovjetskih. In vendar se Finci še držijo. Sovjeti so navalili nanje na širih različnih mestih. Finci so se morali malo umakniti, toda Sovjeti ne morejo beležiti nobenega udarnega uspeha. Sovjetska armada je pokazala, da je bilo vse tisto govoričenje o njeni velikanski moči prazna slama. Sovjetski ujetniki pripovedujejo o stradanju, so slabo oblečeni in popolnoma neuki. Sovjetsko častništvo je manjvredno. Če bo zmagala Sovjetija, bo zmagala samo njena ogromna premoč. Toda danes še ni mogoče trditi, da bodo Sovjeti v bližnjih dneh ugnali Fince.

Nad jezerom Ladoga Sovjeti napadajo, toda finski odpor jih je na nekaterih mestih potisnil celo nazaj. Borbe se razvijajo okrog mest Salmi in Soujarvi. Mimo njih Sovjeti ne pridejo. Svoje oporišče imajo sovjetske čete v mestu Petrozavodsk, ki leži ob murmanski železnici.

Severno od tega bojišča so Sovjeti tudi začeli prodirati in trdijo, da so prišli do mesta Kuolajarvi, ki leži kakih 60 km od meje in od koder imajo še dobrih 250 km do morja.

Cisto na severu pa so borbe spet izredno hude. Sovjetske čete napadajo od morja sem skozi pristanišče Petsamo, ki so ga baje že zavzele. Toda Sovjeti so udarili od subega ter prodirajo od vzhoda čez mejo južno od Petsama, tako da so Fincem že za hrbtom. Deželica Petsamo je široka samo do 80 km in se vrvira med Norveško in Sovjetijo proti morju nalik malemu jezičku. Tega so Sovjeti skoraj že popolnoma zasedli in se Finci borijo že tik od norveški meji za hrbtom.

Sovjetske pomorake sile pa napadajo zdaj tu, zdaj tam obalna mesta Finskega zaliva, toda do najhujših dejanj ni prišlo.

Prisilna bivališča proti rušilcem miru

Ministrski svet v Belgradu je na podlagi § 1 uredbe o spremembah obstoječih predpisov in o izdajanju novih z dne 16. decembra 1939 predpisal uredbo o spremembi in dopolnilu zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Ta uredba se glasi:

§ 1. V § 12 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi se ukine ta odstavek četrti in peti.

§ 2. § 12 se doleži novi § 12 a), ki se glasi: »Upravne policijske oblasti prve stopnje lahko pošiljajo na bivanje v kake druge kraje osebe, ki rušijo red in mir. Proti sklepu oblasti prve stopnje je dopuščena pritožba na upravno oblast druge stopnje v roku 8 dni od dneva poročila. Notranji minister lahko po pravici nadzorovanja razveljavi vsak sklep o od-

pošiljanju na bivanje v druge kraje. Upravna oblast prve stopnje kraja, kamor bodo osebe poslana, tem odredi stanovanje pod nadzorstvom oblasti.

§ 3. Pooblaščen notranji minister predpiše pravilnik o bivanju teh oseb.

§ 4. Ta uredba stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljena v »Službenih novinah«.

MSBr. 1640. Belgrad, 15. dec. 1939.
Predsednik min. sveta: Dragiša Cvetkovič.

Podpisi drugih ministrov.

Gorenja uredba je že stopila v veljavo. Zelimo, da bi jo pristojne oblasti res izvajale in z vso odločnostjo proti vsem, ki rušijo red in mir.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Na zdravljenje v Švice je odpotovala kraljica Marija.

DOMACE NOVICE

d Fantovski list >Kresc bo izhajal v prihodnjem letu vsake 14 dni in bo stal kot dolej le 20 din. Naroča se: Uprava Kresa, Ljubljana 8. Ta list poštenjakom, zelo zelo priporočamo!

d Spomnimo se naših stradajočih na tujem! V zapadnih evropskih državah in v Bosni imamo veliko svojih ljudi, ki so lačni, zlasti otrok in starcev. O, lakota je huda stvar! Biti lačen, je hudo, zlasti hudo za otroke in starčke. Za božič bi Rafaelova družba rada poslala v tujino tem revčkom malo božične topline, vsaj žarek domovinske ljubezni in obliki malega zavojčka jestvin, ali kako tople obleke. Ako bi vsak razred naših šol spravil skupaj vsaj en zavojček, koliko tisočev žalostnih src bi bilo razveseljenih! In vendar, kako lahko je to izvedljivo. Vsak učenček, učenka, prinese ali eno jabolko, ali klobasico, ali malo moke, malo riža, kak krompirček, ako zmore, tople nogavice, jopico. Dajmo, poskusimo in storimo to! Pokažimo, če je v nas res kaj več, kakor samo nekoliko praznih besedi o naši ljubezni do naše krvi na tujem!

d Steletnice obstoje je praznovala 16. decembra Muzejsko društvo za Slovenijo v Ljubljani pod pokroviteljstvom bana dr. Natlačana. Bila so ob tej priliki tudi predavanja o važnih vprašanjih slovenskega zgodovinarstva.

d Delavske kolonije s 48 lepo urejeni stanovanji za Beogradom je blagoslovil 16. decembra stolni župnik in kanonik dr. Klinar. Koncem koncev se je slavnost nadaljevala po vseh družinah stanovanjske kolonije, saj je župan dr. Adlešič namesto običajne večerje ob takem dogodku postal vsaki družini v novi koloniji po eno kokoš, zelenko vina, masleno štruco in tudi eno rožo v lončku. Tega darila je bila vsa kolonija prav posebno vesela.

d Na povratku iz sezonskega dela je zdaj izstopile na kolodvoru v Murški Soboti že čez 4000 delavcev, ki so se vrnili iz Nemčije. Zadnji transport je tudi že na potu. Tako bodo za praznike vsi sezonski delavci doma, le kakih 500 jih bo ostalo tudi čez zimo v Nemčiji.

d V sadnjih štirih letih je dobila slovenska univerza v Ljubljani za stavbe okrog 50 milijonov, v prvih 16 letih Jugoslavije pa recí in piši: pol milijona din. To pove vse.

d Božične pečitnice trajajo od včeraj 23. decembra do včeraj 10. januarja.

d 10.000 din je darovala za spomenik dr. J. E. Kroka Narodna banka.

d Trboveljska premogokopna družba je zvišala skupini zaslužke za 8 odstotkov, da znaša letos skupno zvišanje mezd s prejšnjimi poviškimi od 12 do 14 odstotkov.

d 2196 slušateljev je sedaj na ljubljanskem vseučilišču. Bogoslovni oddelek že šteje 191 slušateljev.

d 30.000 jablan za spomin na osnovanje banovine Hrvatske. Ban banovine Hrvatske dr. Šubašič je izdal naredbo, da se iz vzornega poljedelskega posestva v Modriču podeli brezplačno 30.000 mladih jablan v okraje, ki so bili prilikjučeni banovini Hrvatski. To so bosanski okraji Derventa, Gradačac, Brčko, Fojnica in Travnik. Ta drevesca se bodo posadila ob javnih cestah v drevoreda, na občinskih pašnikih in šolskih vrtovih.

d Naše bralce opozarjamo na današnji oglas tvornice Peko čevljev.

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

d Težka zimska hrana in premalo gibanja so v zimskem času često vzrok slabe prebave želodca, čestih omotic, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja. Stare bolezni se zaradi mraza zopet izraziteje pojavijo: hemoroidi, motnje v želodcu, zaprtje, zastrupljenje, črevesna obolenja, splošno in prebrito debeljenje, glavobol, nespečnost, napetost telesa ter omotica. Posebno zrelejšje in starejše osebe so tem nadlogam podvržene. Planinka čaj — Bahovec čisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na Vaše splošno zdravstveno stanje. Zahtevajte v lekarnah izrecno le Planinka čaj po din 20 in din 12.

d Pri zlati žili, bolečinah v srziu, zastoju krvotoka jeter in sezadostnem izločevanju iz zotca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno >Franz-Josefovogrenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno >Franz-Josefovogrenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni uporabi.

Oct. reg. B. vr. 2072/35.

d 120.000 din nagrade je razdelil škof dr. Akšamovič med svoje nameščence ob priliki 700 letnice djakovske škofije. Dne 7. decembra je nanveč preteklo 700 let, odkar je papež Gregor IX. potrdil darilno listino kralja Kolomana, s katero je le-ta daroval veliko posestvo v Slavoniji za vzdrževanje bosanskih školov. Tedaj je bila tudi ustanovljena djakovska škofija. Ob priliki tega pomembnega jubileja je djakovski škof dr. Ante Akšamovič razdelil 120.000 din med svoje nameščence in s tem pač najlepše proslavil to obletnico.

d Nev hrvaški škof. Iz Vatikana prihajajo poročila, da je imenovan za titularnega škofa Dodone, a kot pomožni škof zagrebškega nadškofa dr. Alojzija Stepinca, univ. docent v Zagrebu dr. Josip Lah, ki se je rodil v Varaždinu 1899. On je znan po številnih znanstvenih razpravah.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite jutraj na tešče kozarec naravne >Franz-Josef vode.

Koledarček ZFO za leto 1940. Opozarjamo vse člane Fantovskih oškov, Dekliških kročkov in člane Prosvetnih društev, da si nabavijo koledarček ZFO, ki je pravkar izšel. Vsebina koledarčka je letos nadvse zanimiva. Poleg tega je med beseditom vse polno

lepih slik, ki kažejo tekmovalce in tekmovalke, ki so ponesli sloves naše domovine tudi izven mej Jugoslavije. Koledarček se naroča pri Zvezi fantovskih oškov, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7-1. Cena koledarčka je izredno nizka in velja izvod samo 6 din. Zveza bo poslala na vsakih 10 prodanih in plačanih izvodov naknadno še en koledarček brezplačno.

NESREČE

n Z motornega kolesa je padel in se hudo pobil gostilničar Vinko Govekar iz Lukovice.

n Iz neslane šale — resnica. Neslano šalo, ki se je zelo žalostno končala, so si dovolili vinski bratci iz vasi Slavsko Polje na Hrvatškem. Pili so žganje in tekmovali, kdo bo prej >pod mizoč. Kmet Nikola Paič se ga je prvi nalezel in se onesvestil. Ker ga sopivci niso mogli hitro prebuditi, so nekateri šaljivci šli v bližnjo mrtvašnico, vzeli mrtvaška nosila in pripravili pogreb. Preoblekli so Paiča kot mrtveca, prižgali sveče, prinesli svetle, nato pa so vsi krenili kot pogrebni sprevod proti pokopališču. Pijanci so se menili, da bodo Paiča s tem izmodrili, ker se bo zjutraj na pokopališču zbudil in prestrašil. Komaj pa so prišli do pokopališča, je eden izmed njih potpal nesrečnika in s strahom ugotovil, da je Paič mrtev. Na mah so bili vsi trezni. Vrgli so nosila s ramen in jadrno pobegnili domov. Ko je oblast poklicala zdravniško komisijo, je bilo ugotovljeno, da je Paiča zadela srčna kap zaradi obilice zaužitega alkohola in zaradi mraza. Tako se je žalostno končala surova pijanska šala.

n Izgubil je ravnotežje. V Catežu ob Savi je živel gozdar v pokoju Slavko Drešček. V svojem težkem poklicu si je nakopal naduho, zato je moral predčasno — šele 46 let star — v pokoj. Preselil se je v Catež, kjer je upal, da si bo od svoje bolezni opomogel. V nedeljo zvečer se je vračal s sprehoda proti domu. Med potjo ga je napadla naduha, zato se je Drešček naslonil na ograjo nad Krko. Nenadoma pa je zaradi hudega napada in oslabelosti izgubil ravnotežje in padel po strmem bregu naravnost v Krko in utonil.

CVIČEK pravi dolenski dobite v Centralni vinarni v Ljubljani.

n 40 ton težka skala se je odrgala. Gradbeno podjetje V. Križaj iz Ljubljane gradi v Poljčah stanovanjsko poslopje za novo kmetijsko šolo. Za zidavo je potrebna velika količina gradbenega materiala, katerega je prevažal iz doline Drage šofer I. Lulik iz Most pri Ljubljani z velikim tovornim avtomobilom >Fordc. Kot običajno je tudi on popoldne odpeljal gradbeni material v gramozno jamo v Dragi. Avto je zapeljal v gramoznico in čakal, da so delavci napolnili voz s peskom. Ker je bil precej mrzel dan, je sedel v kabini avtomobila in čakal, da material odpelje v Poljče. Ko je bil avto natovorjen, je motor vžgal in hotel odpeljati. Tisti trenutek pa se je odtrgala iz višine okrog osem metrov naravnost na kabino, jo popolnoma zdrobila in z njim vred mladega, pridnega šoferja, ki je bil pri priči mrtev. Ogromna skala je bila gotovo težka kakih 40 ton. Vsaka pomoč je bila nemogoča.

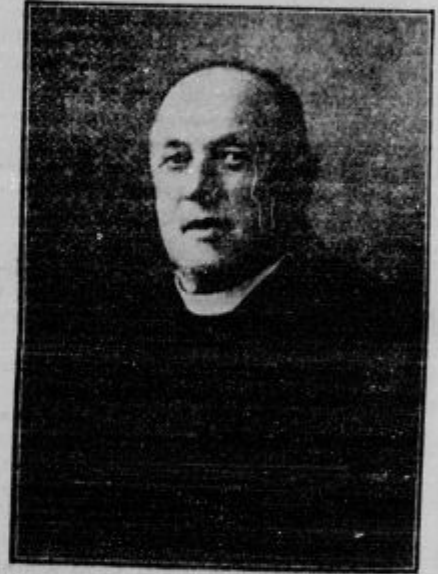
Novi finančni ravnatelj ljublj. finanč. ravnateljstva
g. Mosetizh je pretekli teden nastopil svojo službo

Promocija dr. Antona Korošca za častnega doktorja prava na univerzi v Ljubljani.

Pogled v unionsko dvorano med slavnostnim zborovanjem.

Jožef Borštnar, biseromašnik in nekdanji župnik
na Raki pri Krškem, je pretekli teden umrl v Mo-
stah pri Ljubljani.

Novi angleški poslanik Ronald Campbell odhaja
od slavnostnega sprejema pri knezu Pavlu.

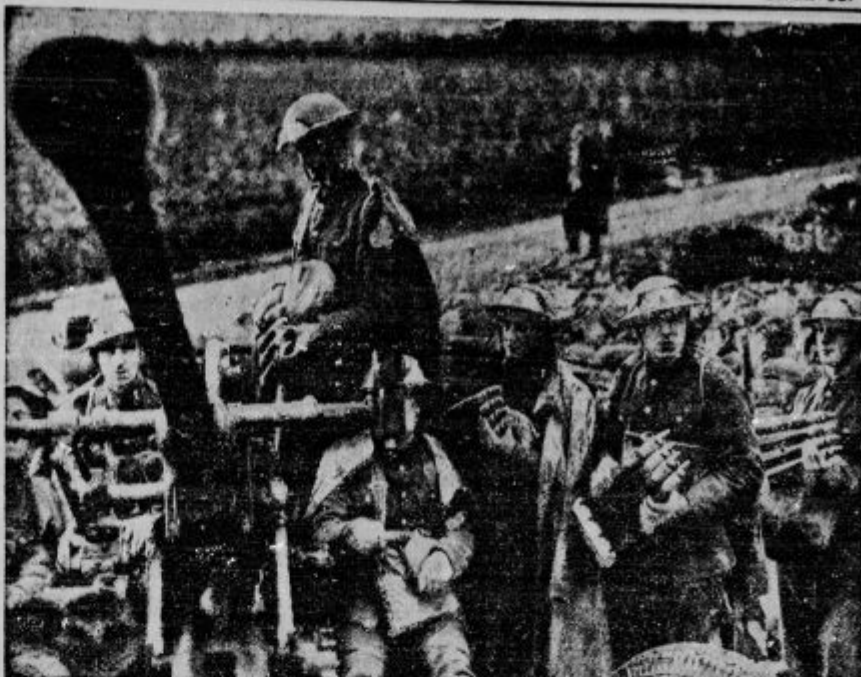

Kapelica sv. Cirila in Metoda je bila nedavno blagoslovljena.

Faknala kolesa so se v zadnjem času začela pojavljati po italijanskih ulicah. Sprednja kolesa so silno majhna.

Angleški vojaki ob protiletalskem topu.

Albanski vojaki imajo po priključitvi Albanije Italiji čast, da stražijo Kvirinal. Slika jih kaže v narodni noši.

Dva vlaka sta trčila blizu Haagena na Westfalskem; 17 oseb mrtvih, mnogo ranjenih.

Potopila se je na Daljnem vzhodu sovjetska ladja »Ludigorka«; 700 oseb je izgubilo življenje.

Ako bo Nizozemska napadena, ji pojde Belgija na pomoč, izjavljajo merodajni krogi.

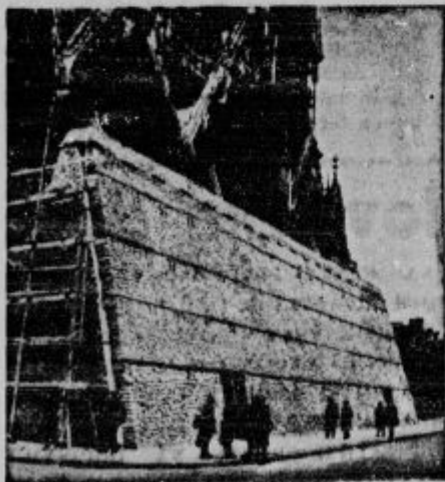
Nova ležišča zlate rude so odkrili Japonci na otoku Formozi.

Francoski general Gamelin napoveduje v kratkem nemško ofenzivo na zapadu.

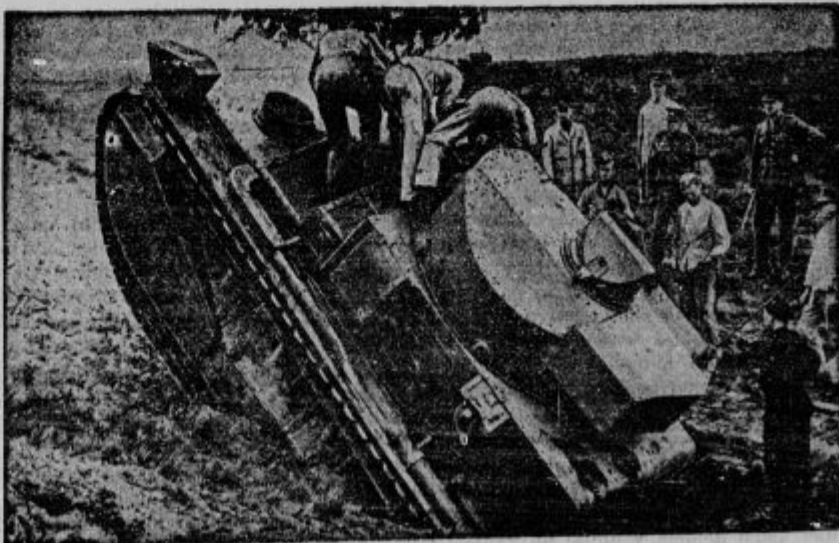
V teku desetih dni je bilo potopljenih 20 trgovskih ladij s 77.000 tonami; med njimi polovico nevl.

icev na Poljskem

Neki zdravnik, ki se je izkrcal v Gdinji, je dobil nakazano lepo stanovanje s popolnoma urejenim zdravniškim kabinetom, kjer nobeno orodje ni manjkalo. Peljali so ga v stanovanje in mu rekli: »To je sedaj vse vaša last, kaj začnete delati.« ... prav v prve vrste.

Tako so zavarovali znamenito cerkev v Reimsu pred poškodbami napadov iz zraka.

Težki tank na severnem bojišču se je zaril v razmočeno zemljo.

d) Ker ga je napadla pačavica. Pri trgovcu Perku pri Sv. Benediktu v Slov. goricah je služil za hlapeca in prebival v gospodarstvi viničarji 37letni Ivan Czör. Ko je šel iz viničarije k Perku čez potok Dovanjo, ga je napadla padavica, omahnil je v vodo ter utonil.

d) Zgorel je senik posetnika Tramšaka Frica od Sv. Miklavža pri Ormožu.

d) Tovarni vlak je povezil na železniškem mestu čez Savinjo v Tremerjih pri Celju 72-letnega zidarja Zavška Mihaela od Sv. Krištofa pri Laškem.

d) Junaki teme. Pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju se je dogodilo v noči na 10. december (na nedeljo) gnusno bogoskrunstvo. Junaki teme so se spravili na spominsko znamenje (križ) ob banovinski cesti med Sv. Miklavžem in Ragozo. Sledovi kažejo, da so križ, ki je bil na močnem betonskem podstavku, podrli in zavlekli v bližnji gozd s pomočjo močnega konja. Upamo in upravičeno pričakujemo, da oblast, katera ve za to bogoskrunstvo, izsledi propalce in jih strogo kaznuje.

d) Cene se dvigajo — dohodki padajo. Draginja po raznih krajih Slovenskih goric stalno narašča. Radi tega so hudo prizadete zlasti bajtarske in viničarske družine, ki so zdaj brez denarnih dohodkov, ker ni dobili

lo občutne. Zdaj je finančni minister podpisal odlok, s katerim je Celju carinarnica vrnjena.

d) Šolske sestre otvorile stroški vrtec v Dobrovniku v Slovenski Krajin. Pridejo iz Slov. Bistrice.

d) Pretidraginjskega shorovanja v Celju se je ono nedeljo udeležilo okrog 400 ljudi. Posamezni govorniki so razpravljali o ukrepih zaradi naraščajoče draginje in prikazali izredno težak položaj delavstva in nameščencev. Na koncu je bila sprejeta zahteva, da se nujno vse potrebno ukrene proti draginji in primerno zvišajo plače nameščencev in delavcem.

c) Kmetje kmečke zveze so ono nedeljo zborovali pri Sv. Juriju pri Celju. O položaju je poročal senator Mihelčič. Sprejeli so zahtevo ustanovitvi samouprave slovenske banovine.

d) 1000 din podpore za revne otroke je naklonil predsednik senata dr. Korošec len-davski cirilmetodijski podružnici.

d) Vere v Sloveniji. V spominskem zborniku Slovenijec je objavil Viktor Steska ta-le slovenski verski letopis: Dravska banovina ima 1.107.155 katoličanov, 6745 pravoslavni, 2377 grških katolikov, 102 starokatoličana, 24.758 evangeličanov avgst. in 959 helvetske veroizpovedi, 186 drugih kristjanov, 927 muslimanov, 820 židov, 4 pripadnike drugih ver, 257 brez veroizpovedi, 8 neznane vere; vsega torej 1.144.298.

d) Valivna jajca. Kraljevska banska uprava bo tudi prihodnje pomlad oddajala valivna jajca štajerske kokoši po znižani ceni. Valivna jajca bodo nabavljena od najboljših kokoši rejskih središčih za štajersko kokoš. Naša omača štajerska kokoš je od strokovnjakov in od rejcev samih priznana kot najboljša kmečka kokoš, ki edina odgovarja našim krajevnim in gospodarskim razmeram. Naročila

na na Pohorju

Črnova, bo v obeh potokih zgrajen poseben jez za odvajanje vode v zidan kanal. Zaradi naprave hidrocentrale bo onemogočeno obratovanje osmerim žagam, ki leže med Bajgotom in dolino. Vodna moč teh naprav se namerava nadomestiti z električno energijo.

V hidrocentrali se predvidevajo 3 turbine z maksimalno zmoglostjo 220 l na sek. in 3 generatorji s po 1090 Kw. Naprava namerava izkoristiti pri ugodnih vodostajih 238 tisoč kub. metrov vode na teden odnosno 0.393 kub. metrov na sekundo. Ta voda je predvidoma na razpolago 4 do 7 mesecev v letu. V ostalih mesecih bi se izkoriščalo samo 0.330 kub. metrov na sekundo; ta množina se smatra za 9 mesečno vodo. Da se pojačajo nizke vode na predvideni stalni dotok na turbine, je projektirana akumulacija v nabiralniku z 1.2 milijona kub. metrov vsebine. Pri 9 mesečni vodi bi znašal ob padcu 634.8 metrov srednja bruto jakost naprave 2793 ks.

To so podrobnosti tega zanimivega in velikopoteznega načrta, ki ga je zasnoval lastnik tovarne g. Josip Hutter. Izvedba načrta bi trajala nekaj let ter bi prinesla velik zaslužek številnim delavcem, ki bi bili pri teh gradbenih deli zaposleni. Istočasno pa bi pridobila vsa Dravska dolina veliko tudi z nameravano novo tovarno upmetne svile, ki bi dajala stoterim delavskim močnem možnost lepega zaslužka.

Sveta noč prihaja

Naše duše te čutijo sladki božični nemir. Naša srca so te polna tihe svetonočne skrivnosti. Clovek nehote pozabi na morete skrbi in vsakdanje križe; v duši je jasno, srce je potolaženo.

Sveta noč prihaja. Skrivnosti polna noč, ko je našo zemljo, ki je tako majhna v primeri z ogromnimi svetovi vsemogočnega stvarstva božjega, stolp pred dva tisoč let udlovečeni Sin božji. Na ta majhen svet, pa tako bridko velik v medsebojnem ljudskem sovraštvu, prihaja vsak božič Knez miru. Mir prinaha, mir, ki ga svetu more dati edinola Bog sam.

Ali ga bomo sprejeli kot Boga miru in ljubezni? Ali mu bomo kot nekdanj Modri in nedolžni pastirci prinesli svoje darove?

Ne takih kot bogati knezi z vzhoda. Zlata nimamo; v naših shrambah ni dragocinskih dišav. Laže bi mu darovali skromne darove bellehemske pastirjev. Se raje pa bi mu podarili vse, kar imamo in premoremo: našo plodno zemljo, naše travnike in gozdove in vse naše imetje. Najraje pa bi mu pred pravice položili kar vso prelepo slovensko zemljo; naj ji On sam kraljuje, naj jo milostno varuje in tuva in blagoslovlja. In vsa naša srca bi mu na sležaj odpri; naj vljeje vanje vso polnost radostnega svetonočnega miru.

O, da bi ne bilo med nami nikogar, ki bi Kneza miru ne hotel gostoljubno sprejeti pod svoj krov!

To bi bil najlepši božič na božji slovenski zemlji!

za valivna jajca zbirajo občine, kmetijske organizacije in šolska vodstva. To zbiranje naročil traja do 25. januarja leta 1940. Naročniki prispevajo 1 din za valivno jajce. Natančnejša navodila dajejo ustanove, ki naročila sprejemajo.

p Vsakemu svoje. V Gornjem Mihaljevcu blizu slovensko-hrvaške meje je bil te dni sestanek krajevne organizacije HSS. Na sestanku so po pisanju zagrebškega časopisa prišli tudi Hrvatje iz vasi, ki so pod okriljem dravske banovine. Ti Hrvatje so spraševali govornike, kdaj bo Strigova pripojena banovini Hrvatski. Govorniki so dejali, da bo to vprašanje zadovoljivo rešeno takrat, ko bo urejena tudi slovenska banovina ter bodo določene nove meje med slovensko in hrvaško banovino. Pri tej priliki so Hrvatje iz Strigove dejali, da bojo prodali svoja posestva in se preselili na Hrvaško, če Strigova ne bi bila priključena banovini Hrvatski.

Slovenski dom

JB NAŠ CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLIO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MNEČNO SANO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA«, JB »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSIJE NKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

se namerava zgraditi v Lobnisko dvorano pri Bajgotu, kjer je dolina nad vodopadom Sumikom najbolj ozka. Tu je predvidena pregrada, ki bo zaprla vso dolino do vrha, tako da bo za njo nastal nabiralnik, velik kakor majhno jezerce, ki bo preplaval okrog 12 hektarov zemlje. Voda potoka Verne, ki se izliva v Lobnico pod projektirano pregrado, se bo s posebnim cevovodom napeljala v nabiralnik. Pregrada bo imela obliko loka ter bo na obeh straneh zasidrana globoko v skalovje. Od nabiralnika bo izpeljan v dolino tlačni cevovod, ki bo potožen deloma v rovih, deloma pa prosto do vodnega stolpa, ki bo zgrajen pod zemljo nekako na sredini poti med pregrado in dolino. Od vodnega stolpa bo izpeljan cevovod do hidrocentrale v dolini pri Smolniku. Cevovod bo dolg 6099 metrov.

V območju nabiralnika bo preplavljena tudi obstoječa drča za spravljanje hlodov z vrhov Pohorja v dolino. Da se omogoči spravljanje lesa bo nad gladine vode v nabiralniku kot zveza med preostalimi deli drče napravljen zidan kanal deloma v obliki akvedukta. Ker teče drča po dolinah potokov Lobnica in

RAZGLED PO SVETU

Za svobodo vseh evropskih narodov

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je povedal te dni tudi sledeče:

Finski narod se izredno hrabro bori proti premočnemu nasprotniku. Pokazal je, da je njegova armada mnogo bolj udarna, kakor vojska velike sosedne. Vse je pri Fincih boljše, samo številčno podlegajo Sovjetom. Danes ni mogoče povedati v naprej, kakšen bo izid te neenake borbe, toda s političnega vidika so posledice že dozorele. Sovjetski napad na mali finski narod je z gnusom napolnil vse omikane narode. Nemčija pa se je kljub temu postavila ob stran Sovjetske Rusije proti Finski, torej na stran napadalca, ki so mu hoteli še pomagati z izredno hudo propagando po skandinavskih državah, ki so hotele Finski nuditi vsaj svojo moralno oporo.

Vojna na Finskem je nemški propagandi spet nudila priložnost, da napada Anglijo zaradi njenih vojnih ciljev. Nemška propaganda bi rada pozornost obrnila proč od prvenstvenega vojnega cilja, ki smo ga šestokrat ob-

javili, da namreč hočemo premagati narodno-socialistično Nemčijo. Na ta cilj ne smemo nikoli pozabiti — je dejal Chamberlain — in tudi nikoli izgubiti izpred oči dejstvo, da je narodno-socialistična Nemčija s svojim napadom na Poljsko dala Sovjetski Rusiji možnost, da je sedaj navali na Finsko. Nemčija je danes edina med vsemi narodi, ki zagovarja sovjetski napad ter Sovjetiji pomaga z besedami in z dejanji. Finski bomo pomagali po svojih močeh, toda ne pozabimo, da je naš prvenstveni cilj, da porazimo nar.-socialistično Nemčijo, kajti s tem bomo dali svobodo in občutek varnosti vsem evropskim narodom. S tem bomo zlo zatrlji v koreninah. Le tako bodo evropski narodi rešeni usode, ki jih sicer čaka vse. »Odgovornost onih, ki so zakrivilo to gorje, ki je prišlo nad človeštvo, je strašna. Toda za nas takšen božični pozdrav ni žalosten. Kvečjemu je za nas opomin, da se borimo za vzvišena načela, ki so skozi 2000 let navdihovala človeštvo in ga dvigala proti Bogu.«

NEMČIJA

»Te in ono iz Korotana. V Goricah pri Borovljah je umrl Simon Winkler, doma iz Apač. — V Št. Janžu v Rožu so pokopali Jožefa Wuteja, po domače Oskarja. Trd Nemece, a je slovensko ljudstvo spoštoval. — V Zihpolju so djali v grob Uršulo Ogris. — V Žitara vesi si je sama vzela življenje 35letna Marija Vertič. — V Selah so spremili k večnemu počitku Miklavža Plaznika z Zvrh Kota in 84-letno Marjeto Jug. — Na železniškem tiru v Celovcu se je smrtno ponesrečil upokojeni orožnik Tilly iz Zrelca.

RUMUNIJA

»Tovarna celuloza je šla v zrak. Dne 13. decembra dopoldne je nastala eksplozija v tovarni celuloze v vasi Barnesti v bližini Brašova. Iz cevi je uhajal klor ter se je zaradi tega zadržal ravnatelj tovarne in več delavcev. Gasilci so s težavo zadržali požar. Izpod ruševin pogorele tovarne so do sedaj potegnili 80 trupel. V bolnišnicah v okolici je 200 ranjencev. Poškodbe so dobili delno od ognja, delno pa od plinov. — Eksplozija v tovarni celuloze v Brašovu, ki je največja tovrstna tovarnica v Rumuniji, je sledila zaradi eksplozije v rezervoarju klor. Tovarna je popolnoma v razvalinah, prav tako pa je tudi vsa vas Fermesto v plamenih. Mnogo ljudi je izgubilo življenje. Gasilci se vse do davi niso mogli približati ognju, ker je bila takšna vročina, da so vsi naporji gašenja izostali. V rezervoarju je bilo 5000 litrov klor, ki je eksplodiral. Vojaške oblasti so izvedle takoj varnostne ukrepe v drugih industrijskih središčih Rumunije. Tudi sedaj ne manjka namigavanj, da je to delo tuje roke.

KITAJSKA

Kitajci namigujejo. Zaradi vse bolj odločnega odpora Kitajcev na boljše severno

od Nankinga so se Japonci umaknili iz prednjih postojank, ker so doživeli težke izgube. Kitajci so ponovno zavzeli mesto Patang. Južno od tega mesta pa še trajajo ogorčene bitke. Kitajci poleg tega z neprestanimi nenadnimi napadi ovirajo Japoncem dovoz streliva in živil z obale. Na bojišču pri Kantonu so Japonci utrpeli hud neuspeh pri Samsuju. Na tem odseku so morali Japonci potegniti svoje čete daleč nazaj. Kitajcem se je prav tako posrečilo ustaviti japonski napad proti Cungjassanu. Ta napad je veljal Japonce v nekaj dneh najmanj 2000 padlih.

Naseljevanje Nemcev na Poljskem

Naseljevanje Nemcev na bivšem poljskem ozemlju gre zelo hitro izpod rok. Estonske Nemce so večidel naselili na bivšem poljskem Pomorjanskem, t. j. v okolici Gdinje in v nekdanjem »hodniku« (koridorju) Nemške narodno-socialistične organizacije imajo nalogo, da sprejemajo Nemce, ki se vseljujejo, in jim nakazujejo nova prebivališča. Prišli so v tisočih in enostavno zavzeli mesta, iz katerih so se morali Poljaki izseliti do 12. oktobra. Do tega dne namreč so morali Poljaki izprazniti svoja bivališča in oditi proti vzhodu. Kam? To jim niso povedali.

Neki Nemec, ki je prišel 4. novembra v Gdinjo, opisuje v svojem pismu prihod v novo bivališče. Krajevno nemško društvo mu je nakazalo stanovanje ene sčbe s kuhinjo in pritličnimi kopalnicami. Ko je vstopil v stanovanje, se je začudil nad udobjem, ki ga je našel. Po stenah so bili razobešeni spomini na daljne vojnje, po tleh krasne dragocene preproge. Takoj se je videlo, da je prejšnji lastnik mnogo potoval in da je imel umetniške okuse. Po omarah je bilo polno porcelanaste posode in steklene iz kristala. Mnogo tudi lepega, sveže opranega perila in dobre obleke. V shrambi mnogo raznovrstnih ribjih konzerv in kompotov, zelenjave. Tudi vse kuhinjske posode so bile na svojem mestu.

Drugi pišejo, da so v stanovanjih, ki so jim nakazana, našli celo steklenice vina, ki so bile odprte in pripravljene, da se postavijo na mizo. Silno so se razveselili, ko so po vrtovih našli sveže zelenjave, ki je bila takoj uporabna, po kletah pa veliko krompirja in zelja.

DROBNE NOVICE

Zber Zveze narodov je izključil iz te ustanove Sovjetijo.

Velika angleška vojna ladja »Ark Royal«, o katere potopitvi so Nemci trdovratno poročali, je za boj sposobna priplula v južnoafriški Kapstadt.

Finci rajše vsi umro kakor, da bi živeli v boljševoškem »raju«, pišejo danski listi.

Nad 700.000 mož rdeče vojske je zbranih na finski fronti.

Madžarski in sovjetski vojaki so se udarili na Karpatih.

Nemško časopisje nič več ne piše o Münchenskem atentatu.

400.000 na Finskem bivaajočih Nemcev je sledilo samo 600 hitlerjevskemu pozivu za povratek v Nemčijo.

Edino italijanska vlada se zaveda, kakšne nevarnost je za Evropo boljševozem, piše švicarsko časopisje.

8 milijard dinarjev posejila za narodno obrambo je najela Nizozemska.

Zaradi napetosti med Italijo in Sovjetijo pričakujejo v Bolgariji vedno hušjih zapletljajev na Balkanu.

Milijon kron kot podpora Finski, je določila Norveška. (1 krona je 13 din.)

Dva vlaka sta trčila blizu Haagena na Westfalskem; 17 oseb mrtvih, mnogo ranjenih.

Potopila se je na Daljnem vzhodu sovjetska ladja »Ludigorka«; 700 oseb je izgubilo življenje.

Ako bo Nizozemska napadena, ji pojde Belgija na pomoč, izjavljajo merodajni krogi.

Nova ležišča zlate rude so odkrili Japonci na otoku Formozi.

Francoski general Gamelin napoveduje v kratkem nemško ofenzivo na zapadu.

V teku desetih dni je bilo potopljenih 20 trgovskih ladij s 77.000 tonami; med njimi polovico nevtralnih.

Neki zdravnik, ki se je izkrcal v Gdinji, je dobil nakazano lepo stanovanje s popolnoma urejenim zdravniškim kabinetom, kjer nobeno orodje ni manjkalo. Peljali so ga v stanovanje in mu rekli: »To je sedaj vse vaša last, kar začnite delati.«

Takšnih pisem, ki govorijo o presenečenju nemških priseljencev, da so dobili v last popolnoma urejene, s pohištvo opremljena stanovanja s polnimi shrambami, je mnogo, ter izražajo svoje veselje, da se je vse tako lepo izteklo.

Estonski listi pa pristavljajo tem poročilom svoje pripombe, v katerih izražajo svoja čustva do teh dogodkov. Ali so novi nemški naseljenci kaj pogledali malo dalje, tako sprajšujejo. Ali so se pri pogledu na krasne otroške igračke, ki so jih našli v novih stanovanjih, kaj pomislili na tiste poljske otroke, za katere so bile te igračke kupljene? Ali jih bodo ti otročki našli tudi tam, kamor bodo na novo naseljeni? Ali so novi priselci kaj pomislili na tiste Poljake, ki so morali do 12. oktobra hitro zapustiti svoje kraje, pa svoja stanovanja hitro pustiti za seboj svojo imovino, če bodo in pustili za seboj vse svoje stvari, ki so morali prenesti, krov, ki bo odgovarjal tistemu, ki se ga pustili.

PO DOMOVINI

Smrt vzornega moža

V Ratečah pri Škofji Loki je na Miklav-naokoli znani Kušar Janez, vulgo »Krivčev oče« v visoki starosti 85 let. Bil je najstarejši človek v rešetki župniji. Z rajnikom je legel v grob mož dela in molitve. V prejšnjih letih je veliko delal v javnem življenju. Bil je ustanovni član Kat. prosvet. društva v Ratečah, dolgoletni ključar žup. cerkve, predsednik okr. šol. sveta

v času, ko se je zidala prva šola in odbornik občine Stara Loka. Kadar je šlo za koristno in dobro stvar, je on vedno rad prijel za delo in jo tudi gmotno podprl. Njegova vrata so bila beračem vedno na stečaj odprta. Še sedaj, ko ga je mučila teška bolezen, je vsakemu dal in je umrl tako rekoč v ljubezni do bližnjega. Bil je napreden gospodar. Prav do zadnjega se je zanimal za vsak najmanjši napredek na obširnem posestvu. Ni imel nobenih šol, vendar je znal lepo brati in pisati. V njegovo hišo so zahajali samo kriščanski časo-

pisil. »Slovenca« je stalno prebiral, najljubši pa mu je bil »Domoljub«, katerega je z veseljem vsak teden prebral od naslovne strani pa do inseratov. — V veliki skrbi in delu za javni blagor, pa ni pozabil na svojo družino. Bil je skrben in ljubeč oče svojim otrokom. Življenje mu je bilo mnogo-krat postlano z bodečim trnjem. Kruta smrt mu je mnogo prežgodaj iztrgala zvesto ženo in mater otrok, potem pa še hčerki Miciko in Ivano. Veliko nad in veselja je imel v sinu Francetu, profesorju v Celju, toda smrt tudi njemu ni prizanesla. Po petletnem službovanju je moral pustiti službo in kmalu nato je umrl. Hlad udarec ga je zadel tudi takrat, ko so mu na zverinski način umorili brata Franceta, nadžupnika v Mengšu. Vse te in še druge težave ga vseeno niso strle in jih je prenašal vdan v voljo božjo. Moč za težke dni življenja je zajemal v pogosti molitvi, hodil je redno vsak dan k sveti maši in kot član apostolstva mož vsak mesec k sv. obhajilu. — Bog mu je dal za zvesto biševanje dolgo življenje, celih 15 let mu je bilo darovanih, ker sv. pismo pravi, kar jih je več kot 70 let, so darovana. Dal pa mu je tudi srečno smrt. Umrl je mirno, brez smrtnega boja eno uro potem, ko je prejel svojega Boga za zadnje popotstvo. — Za njim žalujejo štirje otroci, štirje pa so bli pred njim v večnost, kjer sedaj skupaj uživajo večno srečo. Preostalom naše sožalje!

Nov vodovod

Letos meseca aprila je dogradil Higienski zavod v Ljubljani vodovod v Slivnici pri Celju. Vas Slivnica je sedež občine, ima štirinajredno ljudsko šolo s 300 učenci, šteje okoli 1200 prebivalcev in skoraj 200 glav živine. Z zdravno pitno vodo vas doslej ni bila preskrbljena. Trije slabo zgrajeni vodnjaki so oskrbovali vaščane z vodo, ki pa je bila zaradi bližnjih gnojišč nečista in je v letnem času često usahnila. Z zgradbo zajetja se je pričelo meseca avgusta v preteklem letu. Zajeti studenec Gabr-

nica leži tik nad vasjo in daje v normalnih prilikah toliko vode, da zadostuje za vse potrebe vasi, ob dežju pa močno naraste in se nekoliko skali, zaradi česar je bila poleg zajetja napravljena tudi enostavna čistilna naprava. Zajetje je zgrajeno v obliki betoniranega 10 m dolgega prehodnega rova, ki je skoraj v vsej dolžini izkoriščen za sedimentacijo ter se na zunanem koncu razširi v filter in rezervoar za čisto vodo. Po vasi je položen cevovod iz lito-železnih cevi premera 40 mm z enim odcepom iz železnih pocinkanih cevi premera 5/4 cale v skupni dolžini 450 m. Večina vaščanov si je vo-

Besede

(Povest)

Spisal N. Velikonja. Ilustriral akad. slikar L. Sušmelj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

Klet je bila velika in nekdo je rekel, da je večja kakor hiša. Skozi vrata je lila žarka svetloba, toda v nji je bilo hladno; v temnem kotu je na policah čepel porcelan, »da ga ni treba iskati!« Pod stropom so visela klobase. »Če gredo na Golake!«

Medtem je bil že nastavljen nov sodček in Polonca je naglo iskala vrčke. Ko je pivo zakipelo, je Vidmar globoko potegnil. »Če ni takoj, ni dobro!« je dejal. »Mrzlo je dobro!« Brisal si je penaste brke. »Le dajte možje, danes je na moj račun.«

»Pa ga dajmo!« je dejal Gidelj.

Potegnili so globoko; videlo se jim je, da jih je pot od cerkve uzejala. Možje so se obrisali, ker so jim pene silile v nos in na brado. V sencu so se zdeli večji; ko so držali vrčke v roki, so bili, kakor bi lovili vodo. Vidmar je bil videti zelo vesel, toda možem ni šla beseda. Kakor bi jih zeblo. Zmerom jim je bil pred očmi tisti dopis v »Primorcu«, ki je le zadrževal vse. Iz občine je bil ter ni hvalil. Hvalil? Napake je razglašal. Rupar je imel prav, če je dejal, da kida gnoj drugim pod nos.

»Suša!« je dejal Bevk, da je le nekaj znil.

»In še kakšna!« mu je pritrdil Grm.

Tisti hip je pritekel okoli vogla Lende.

Se preden se je kdo zavedel, se je vstopil pred

Tisti preden se je kdo zavedel, se je vstopil pred

Vidmarja, si potegnil z roko po temnem čelu, otrl kaplje

njegar in na glas pozdravil:

11*

»Dober dan, oče!«

Vidmar se je zamajal, kakor da je tresnilo vanj. Prebledel je bil, toda že hip nato mu je udarila vsa kri v lice. Planil je proti pastirju.

»Kaj praviš? Kdo te je naučil?«

»Pustite me, pustite me!« je vokal Lende, bežal kot zajec ter izginil. »Pustite me!«

»I, kaj bi!« se je vtaknil vmes Bevk. »Kaj more Lende za to! Mačku bi dejal boter, če mu kdo naroči. In ta reč mora enkrat tudi na čisto!«

»Kaj mora na čisto?« se je zdrznil Vidmar, ves rdeč v lice. Cutilo se je, kako se mu trese glas.

»Kdo je prav za prav njegov oče?« je smelo dejal Bevk. »Kdo mu je oče in kdo ga je zbil s češnjo! Zdaj je že čas, da se dožene!«

»Kaj jaz vem, kdo?« je besno povzel Vidmar. »Kaj jaz vem! Ali ni padel? In Lovro je rekel, da je njegov!«

»Meta pravi, da ve, da ni Lovro oče ter da ni padel.«

Je dejal Bevk in vstal.

»Zbogom. Če gre še kdol«

In se jih je nekaj dvignilo. Ostali so samo Grm,

Benko in Gidelj.

»Ta stvar je res že presramotna!« je dejal Bevk za vglom.

Gidelj, Grm in Benko so zaman čakali na pijačo. Ko je bila Polonca zaslišala vpitje pred hišo, je naglo zavrtela pipo in iz radovednosti skočila na prag. Videla je Lendeta prašil okoli hiše. V naglici ni pazila, da pipe ni dobro zaprla in da ji pivo žubori po kleti. Ko je hotela spet točiti, je stala pod sodčkom velika mlaka in sodček je bil prazen.

Možem pa, ki so bli, so se lomile bilke, če so jih zadeli s čevljem. Zdelo se jim je, da gredo žarki akozi nje.

do napeljala v hišo, ostali pa hodijo k javni izlivki sredi vasi ali pa k izlivki pri zajetju. Poleg izlivka so zgrajena tudi korita za napajanje živine. Cevovod je predviden za dovajanje dovoljše količine vode za pitje in gospodinjstvo, dočim za gašenje požara zaradi nizke lege studenca napram vasi ne pride v poštev. Za gašenje požara s pomočjo tlačne brizgalne je zgrajen poseben požarni rezervoar sredi vasi. Gradbeni stroški za vodovod so znašali 93.500 dinarjev. Interesenti so skupno s prispevkom v brezplačnih težakih delih in vošnjami krili skoraj polovico stroškov, ostalo pa sta prispevala banovina in Higienski zavod.

Dobrava nad Podnartom. Prejšnji teden je župnijski Dobravo nad Podnartom potrla nepričakovana vest, da je ponoči nenadoma umrl domači župnik g. Rogelj Jože. Od oktobra 1934 dalje je služboval na Dobravi. Vsem, ki ljubijo cerkev in radi obiskujejo službo božjo, se je zelo priljubil. Posebno je skrbel za red in snago v cerkvi, za okras oltarja s cveticami, posebno se je zavzemal za lepo petje. Za vse je bil skromen, a do rezevžev skrajno darežljiv, zato ni zapustil nobenega premoženja. Marsikateri laran se je šele ob smrti zavedel, kako vestnega in gorečnega župnika je izgubila fara. — Pogreb pokojnega župnika je bil zelo veličasten. Skoraj vsa fara se je zbrala pred župniščem. Prihitei so njegovi duhovni sobratj-sosedsi z g. dekanom Faturjem iz Radovljice. Prišli so njegovi duhovniški sošolci, med njimi stolni kanonik g. dr. Gregor Zerjav. Sorodniki in prijatelji ter rojaki iz župnije Veleosovo, kjer je bil pokojnik doma, so bili zastopani v prav častnem številu. Pred župniščem je zapel pevski zbor Jazlostinko, nato se je razvil dolg pogrebni sprevod v cerkev. V sprevodu je korakala šolska mladina pod nadzorstvom svojih učiteljev, dekleta Marijine družbe in ostali zastopniki organizacij iz župnije. Pogrebne obrede je opravil g. kanonik dr. Zerjav ob asistenci 10 gg. duhovnikov. V cerkvi je imel g. kanonik globoko v srce segajoč govor in lepo razložil pomen duhovnika v fari. Nato je opravil g. dekan Fatur žalno sv. mašo. Pevski zbor pa je nato zapel v cerkvi »Usliši nas Gospode« in po opravljenih molitvah na pokopališču še eno žalostinko.

Olševka nad Kranjem. V Olševku je umrl znani organist Naglič Franc. V nedeljo je še na občnem

RAZNO

Smaragd. Izdelovanje smaragdov v električnih talilnih pečeh je danes že tako napredovalo, da so umetni smaragdi v vseh svojih lastnostih enaki, tako da morejo oboje razlikovati le najbolj izkušeni strokovnjaki. Prav za prav pa jih morejo razlikovati le po tem, da so umetni smaragdi celo boljše nego naravni. Tudi najpopolnejši naravni smaragdi imajo namreč majhne napake in drobne zračne mehurčke, med tem ko so kamni, ki so jih izdelali v talilnici prosti takšnih »pega«.

Znak vlijudnosti. Preprost možak iz Aville je obiskal kraljevski grad Escorial, stopil v galerijo slik in prosil nekega gospoda, ki je bal šel akozi dvorano, da bi mu pokazal različne slike. Nagovorjenec je storil, kar je mogel. Možak ga je verno poslušal, na koncu pa je dejal: »Hvala lepa za prijaznost. Imenujem se Pedro Garcia, stanujem v Avilli in če pridete kdaj v moj kraj, ne porabite me obiskati — dal vam bom za povabilo! Kar se

zboru Cecilijanskega društva dirigiral svojim pevcem, a že dober teden je nenadoma umrl. Bil je organist samouk in si je s svojo pridnostjo ustvaril močan pevski zbor, tigar basi slove daleč naokrog. Posebno ganljivo so se poslovlili od svojega pevovodje pevci, ki so zapeli nekaj žalostnih ob odprtem grobu. N. v m. p.!

Cerklje pri Kranju. Pretekli četrtek se je pričel kmečko-prosvetni tečaj. Udeležba na prvem večeru je bila zadovoljiva. Nadaljnja predavanja bodo vsak torek in četrtek zvečer ob 7. Predavali bodo: gg. Crnilec, dr. Bohinjec, Zumer in Usešnik. Po možnosti se bodo od časa do časa dobili govorniki tudi od drugod. Možeje in fantje prihajajte vedno in točno!

Litija. V Gradcu pri Litiji je dne 4. dec. umrl Tausler Franc v visoki starosti 85 let. Pokojni je bil dolgoletni naročnik Domoljuba in tudi sicer je bil moč v vseh ozirih na mestu! Pokoj njegovi duši, sorodnikom pa naše sožalje. — Na predvečer praznika Brezmadežne je umrl v Št. Jurju pri Litiji Smrekar Jakob. Ljudje so ga navadno klicali »Hribski Jaka«. Zadnja leta je bolehal na hudi naduhi. Pokojni Jaka je bil tudi podporni član litijskega Prosvetnega društva. — V hišo na Hrib, kjer je svoje čase gospodaril in sedaj na stara leta užival zasluženi pokoj, že dolgo zahaja naš prijatelj »Domoljub«, ki je res najboljši prijatelj in buditelj kmetijskega stanu. Naj dobremu možu sveči večna luč, sorodnikom pa naše sožalje. — Naročnikom Domoljuba! Leto 1939 gre proti koncu. Ali imate že poravnano naročnino? Če je le nimate, to takoj storite! Domoljub je Vaš najboljši prijatelj, zato mu ostanite zvesti tudi v novem letu! Čim več našega časopisa bo prišlo v naše slovenske družine, tem bolj močna bo naša slovenska katoliška skupnost! Naročnino lahko poravnate in obnovite v trgovini Mahkovec v Litiji!

Moravče. Kakor kaže, nam bo elektrika v kratkem zasvetila. Če že ne do božiča, pa vsaj do novega leta. Krajevno omrežje je izgotovljeno v bližini transformatorjev, drugod pa pride napeljava takoj na vrsto. Predvsem bodo gledali na Javorčico zaradi vodovoda, ki bo tekel navzgor s poravnanim električnega pogona. — V Moravčah bo krajevni cestni odbor izravnal ovinek na cesti v Peče, kjer se odcepi cesta proti Vačam. Šolski vrt bo v tem primeru izgubil 85 kvadratnih metrov zemljišča. — Prosvetno društvo ponovni s splošno željo občinstva igra »Zrtev spovedne molčečnosti«.

na starega leta večer in na novega leta popoldne po litanijah. Za otroke bo ponovitev pozneje po zaižanih cenah.

Duplje. 80 letnico rojstva so praznovali 17. decembra Šimekove oče, Rakovec Tomaž iz Sp. Dupelji št. 42. Prav čvrsto še prenasa moč težo let. Vidi dobro, sliši tudi, le noge odpovedujejo, da ne more iz hiše niti v cerkev, kamor je odnekaj tako rad zahajal, posebno od takrat, ko je bil pri njej 8 let za mežnarja. Je še stare korenine, globoko veren in molitven. Tudi bere rad zdravo berilo. Starši njegovi so tudi preživeli 80 let. Zena Marjana mu je povila tri otroke, od katerih sta dva še živa, in je umrla pred dvema letoma. Da mladim ne bi bil preveč v breme, plete cajne in caubobe, ki zanje dobi vedno zadosti odjemalcev. V mladih letih je hodil na Štajersko tkat in je dobro služil, tako, da je prepustil sinu nezadolženo posestvo, danes je enkrat pogorel, pa še eno večjo njivo je prikupil. Bog ga ohrani zdravega in trdnega in zadovoljnega do skrajnih življenjskih mej!

Se ni prepoznal Zelo primerno božično darilo za staro in mlado je naša »Družinska praktika« s podobo sv. Družine. Vsebinsko novega letnika 1940 je posebno bogata, poučna in zabavna in nudi vsakomur nekaj, kar ga posebno zanima. Krasi jo 16 strani krásnih slik v bakrotisku. Opozorjamo tudi na napis nagradne uganke, s katero so združena lepa knjižna darila. Zahtevatje povsod samo našo »Družinsko praktiko«!

Trebeljevo. Ker se je v Domoljubu načelo vprašanje potrebe ali nepotrebe šole v Besnici, prosim g. urednik objavite tole v poljasilo: Ne trdim, da je v Besnici šola popolnoma nepotrebna, ker sem vedno na stalištu, da je ljudska prosveta potrebna, toda tu gre za nekaj drugega. Kje naj dobimo denar, da homo šolo zidali, kajti to vprašanje je za našo občino zelo težko. Občani so revni. Hribovita in slaba zemlja ne mudišta dovolj pridelkov, da bi se ljudje mogli preživljati. Davčna moč cele občine znaša le 47.523 din. V občini je izredno veliko siromakov, za katere je treba skrbeti. Imamo tri šole v občini, ki jih je takoj treba razširiti. Prežganje ima toliko otrok, da je šola tako natrpana in učne moče v taki natrpanosti trpe na zdravju. Imamo že kakš 4 leta načrte in preračun za dvig šole. Toda 153.048 din niso matične solze. Ze zbiramo denar, po 2000 din na leto, ker več nam kr. banka uprava ne more dovoliti in zbirali bomo, če bo šlo tako naprej vsaj še 70 let.

Torej še 70 let v natrpani sobi, v Besnici pa res za majhno številko pa kar takoj šola. V Stajpi moramo spomniti pričeti našo daleč znano občinsko hišo preurediti za šolo, stalo bo nad 36.000 din. Na Jančem je šola prenapolnjena in se skoraj podira, treba je nove, pa ni sredstev. To so stvari, ki naše občane od šole v Besnici naravnost odbijajo. Če kje, je res najprvo treba šolo na Prežganjem preurediti, ko bo to urejeno, pa naj pride v božjem imenu Besnica na vrsto. Ker je dopisnik v Domoljubu od 6. decembra omenil breme za našo občino, je to čisto po pravici storil. Bremea so prevelika in vsak se jih boji. Ze sedaj ne morejo ljudje davkov plačati, kaj bo še, ko bo treba za to šolo zbirati. Lepo je sicer, da bi se odlašal otrokom obisk poska, toda če to presega naše denarne moči, bi se pa pač dalo še malo potpreti. Kar se pa tiče števila otrok besniške šole, pa je števila 40 bajka, ko se je vendar pri kolavdaciji sedanjega poslojpa reklo, da čer 24 otrok ne bo hodilo v to šolo. Josip Gale, župan.

Raka pri Krškem. Prošlo sredo so naznanjali zvonovi, da je odšel v Mostah pri Ljubljani v večnost naš nekdanji dolgoletni župnik, biseromašnik č. g. Josip Borštnar. Poleg skromnega »Kroparja« g. Tomaža Varla, ki je 33 let kaplanoval med nami, se ljudstvo še prav živo spominja pokojnega g. župnika. Skupaj sta oba med nami delovala, skoraj istočasno stopila v pokoj in upajmo, da sedaj že tudi uživata večno srečo v nebesih. Blag njima spomin!

Raka pri Krškem. Na Dolgi Raki je v najlepših letih življenja zatnil oči za vedno Goreščev Martina. Na Planini pa je umrl Janez Sivc. Večni mir! — »Domoljub«, ki nam je skozi celo leto tako zvesto prinašal naše novice, vsi vabi, da mu tudi v prihajajočem letu prav vsi ostanemo zvesti. V krog naročnikov povabimo še vse one, ki ga dosedaj še niso imeli naročenega. — Vesel Božič!

Sv. Križ nad Jesenicami. V torek, dne 12. dec. smo položili k večnemu počitku zavednega člana naše delavske organizacije ZZZ Vinkota Kolmana. Umrl je na vnetju trebušne wrent. Bil je zaposlen v martinarni KID na Savi, kjer si je tudi zaradi prehlajenja nakopal svojo bolezen. Sveokriški župljani so se pogreba udeležili v izredno velikem številu, polnoštevilno pa člani ZZZ Sv. Križ in člani gasilske čete. Tudi z Jesenic je prišlo mnogo martinarjev izkazati svojamu tovarišu zadnjo čast. Obratovodstvo martinarne so zastopali

mene tiče, se imenujem Filip II., sem španski kralj in če pridete kdaj v Madrid, vas isto tako prosim, da me obiščete — dobili boate še boljše vina! Rekel je in izginil.

Sredstvo proti fotoografskemu vohunstvu. V Nemčiji so pričeli uporabljati preprosto sredstvo proti fotoografskemu vohunstvu, ki je razvito vlasti po industrijskih obratih. Fotografске plošče so občutljive tudi za druge vrste žarkov razen svetlobnih, n. pr. za radijevo in Röntgenovo. Če se zdi obratnemu vohunstvu vodstva kakšen oblik sumljiv, a mu tega neboje naravnoel pokazati, ga povedajo neopazno mimo aparature, ki oddaja radijevo ali pa Röntgenove žarke in ki ji tega značaja na zunanji ni videti. Aparatura uniči eventualne fotoografske posnetke, ne da bi udeleženci za to vedeli.

V dolski šoli pa je nadžučitelj hodil jezno od okna do vrat.

»In ni držal besede! Rekla sva, naj si to pot uredijo sami. Na nikogar se ne moreš zanesti!«

Mislil je župnika. Da je nekje Benko pripovedoval, da mu je rekel šomašter in da dela proti Vidmarju.

XXXVI.

Srnjakov uhelj in Cunta.

Siegl je slabo spal; strel, ki ga je bil sprožil, mu ni hotel iz ušes. Kakor da še bobni preko tokav, brezden in goličav. Tik pred njim je še bil France, videl je med skatovjem in bukovim zelenjem njegovo glavo, trenutke potem mu je vse izginilo. Cemerno se je oblačil in se je hotel umiti, ko je zagledal na oknu rjavkasto liso. Pogledal je bliže in vrglo ga je nazaj.

Na oknu je ležal rjav srnjakov uhelj in kri se je še držala dlak. Dã, srnjakov uhelj!

Odprl je okno ter ga pograbil; zdelo se mu je, da se nekdo nad keglščem smeje. Jelinčičevi psi so mirno glodali kosti pred hlevom in sapa, ki je vlekla po grapi, je bila hladna. V vročini in suši je bilo samo Predmejo zjutraj hladno, ker je pihalo od Rovne. Videl je prah ob cesti; pastir je gual krave ter švrkal z bičem po bodiki. Krave so se pripogibale ter se hotele pasti, peganjale se, šelale se ter podile. Vonj po govodi je polnil ozaščje. Brencelji so brencali okoli njih, da so strigle z ušesi, vihale repe in žumele okoli zaprašnih grmov. »Samo, da pastir ni videl!« je jezno rekel Siegl.

Pastirja je poznal; bil je Molj. Reklil so mu molj, ker je zmerom žvečil pogačo, kakor so Gorjanci sekli

opresnemu koruznemu kruhu. Vsem ženskam, ki bi jih videl pri malinah in borovnicah, bi povedal. »Samo, da on ni izvedel! Vidmarjev naj se pa pripravi! Le naj se!

Ozrl se je spet v uhelj; njegovi beli zobje so se zablesteli, ko je škrtnil z njimi.

Dobro je razumel. Zdaj bo Haanš šel v pisarno ter napisal. Napisal, da se mu ljudje smejejo, ker so mu prinesli celo uhelj na okno. Potemtakem nima ugleda, ne more biti gozdar. Kaj kraj? Tudi če ga prestavijo! Gozd je sicer gozd, toda takšna opomba ostane. Gozdarji se bodo zanimali za uhelj ter bo šlo od ust do ust; kamor bo prišel, bo že pred njim glas o uhiju.

Zdelo se mu je, da sliši zamolki topi glas, ki bobni preko jam: srnjak. Gomazelo mu je po udih, kakor bi se mrz mešal z vročino.

Jelinčič se mu je umaknil na pragu.

»Vidmarjev France je že vprašal, ali še spiš. AH sta se že poravnala? Morala sta se, če ne, ne bi bil prišel. Kam sta namenjena? Vidi se, zdaj se pa hitro pobotajo mladi ljudje. Stari smo še nekaj držali; mladiči pa pozabijo, kakor bi roko obrnil.«

Vtekel je svoje dolge turške brke ter klical Hektorja in Valdija, ki sta glodala kosti pod široko lojtro pri podu. Jelinčič je moral govoriti z njim nemško ter se zmerom jezil. »Tak mlad človek, pa zna samo nemško! Kakor bi moral pred njim klečati svet. Razume ne, uči se ne, samo strica ima. Mi nismo imeli drugega kakor samo skorjo suhega kruha; on ima strica!«

»Tu je bil?« je vprašal.

»Tuk«

»Potem vem vse!«
Zdaj je moral povedati. Jelinčič se je tako smejal, da se je prijel za rožance. Siegl ga je moral peljati v sobo. K uhiju.

2) Drogati se z rogom

gg. inž. Rebek, uradnik Poženel in tov. mojster Bleih. Prav primerno je omenil g. župnik Krasna v nagrobnem nagovoru: »Pokojnega Vinkota smo vsi spoštovali in radi imeli. Bil je veren katoliški faran, zlasti pobožen častilec Matere božje. Bil je vzoren zakonski mož in skrben oče. Požrtvovalen član gasilske čete in zvest delavski tovariš. Ohranil ga bomo v najlepšem spominu. Naj mu bo ljubi Bog plačnik.«

Prežganje. Kat. prov. društvo na Prežganjem uprizori na sveti večer po polnočni maši prelepo dramo »Milinar in njegova hči«. Ponovitev igre bo v nedeljo, dne 7. januarja 1940, po deseti sv. maši. Vljudno vabljeni. — Sporočamo, da vam vaš poverjenik v trgovini izpolni tudi položnice, če naročate katoliško časopisje — zlasti »Domoljuba« — na lasten naslov. Za skupen naslov je »Domoljub« 2 din ceneje. — Ljudstvo je v skrbeh, kako bo, če se bo dobival za svečavo petrolej. Tu ni elektrike, zimski večeri so pa dolgi.

Tržič. Ta teden je pretresla mesto in okolico strašna smrt pod kolesi avtobusa, katerega žrtev je postal 32 letni Lončarič Jože, oče 5 otrok, doma iz Polzele. Z materjo je peljal vozček. Za njim je privozil avtobus in ga potegnil pod kolesa; zlomilo mu je dvakrat desno nogo, desno roko in kolesa težkega avtomobila so mu šla čez trebuh. Na kraj nesreče je takoj prihitel zdravnik in kranjski rešilni avto, ki naj bi ga peljal v ljubljansko splošno bolnišnico. Toda med prevozom je blizu Naklega v strašnih bolečinah izdihnil.

Podbrezje pri Podnartu. Na cesti pri Podnartu se je ta teden zgodila nenavadna nesreča. Po cesti je privozil tovorni avto last prevoznika Likozarja iz Kranja. Šofer je opazil na cesti dva kmeta, ki sta prekladala z enega voza na drugega les. Ko se je avto hotel obema izogniti, je zaradi gladke ceste avto zdrknil na rob ceste in se prevrnil v cestni jarek s šoferjem. Po žudnem naključju se je šofer pomaknil od krmila na drug konec sedeža, sicer bi ga zadela gotova smrt. Šofer je dobil le lažje poškodbe, avto pa je bil popolnoma razbit in lastnik trpi občutno škodo.

Jesenice. Vsi naročniki »Domoljuba« lahko poravnajo naročnino v podružnici »Slovenca« v Kerkovem domu. Naj nihče ne zamudi lepe prilike, da ne bi bil deležen lepših nagrad, ki sta jih razpisala »Domoljub« in »Bogoljub«. Kdor želi naročiti »Domoljuba« ali »Bogoljuba« lahko to napravi v podružnici, ker ona sprejema vsa naročila in tudi oglase (inserterate). — V soboto je umrl najstarejši član jeseniškega gasilnega društva 84 letni Šronc

Miha. Bil je 35 let grobokop in je neštetim, ki počivajo na jeseniškem pokopališču, pripravil zadnje počivališče, zdaj je pa sam, od dela in teži utrujen dobil zadnji dom med svojimi sovrstniki. Naj počiva v miru. V božičnih praznikih bo predvajal Kino Krekov dom krasi film »Robin Hood«. Predvajal se bo v nedeljo 24. decembra ob 3 popoldne in na praznik sv. Štefana tudi ob 3. uri popoldne.

Draginja

»Vidiš ga Jože, sedaj pa imamo zimo in zimsko spanje: petroleja ni.« Tako me je ogovoril Tine in res: šel sem v trgovino, da kupim petrolej, ali nisem ga dobil. Šel sem nato v drugo trgovino, tam so baje imeli »amerikanskega«. No res sem ga dobil četrtilitra za 3 din. To pa ni nič. Grem v mesto, tam sem ga dobil pol litra za 4 din. Naš vaški trgovec ga ima sedaj liter po 9 din, trgovec v bližnjem trgu pa liter po 10 din. Toda petrolej je povsod enak: dosti slabši kot je bil: ljudje pravijo, da je voda vmes.

Sedaj se pa se vprašamo: kako je mogoče da prodaja in trgovec isto stvar za tretjino dražje kot drugi. In drugič: ali ni oblasti, ki bi stopila takim navajalcem cen na prste.

Toda spet je nekdo v ozadju. Veletrgovci navijajo cene, izkoriščajo male trgovce, zato ti zadnji niso vedno krivi. Treba bo posvetiti tudi tja nazaj!

Trbovlje. S povečanjem cementarne je bilo rešeno tudi vprašanje nerodnega ostrega ovinka okoli tovarne. Prestavila se je tudi struga potoka bolj na desno pod hrib, da ni bilo potreba dveh mostov. — Združene organizacije in mlekarstva so zvišale cene mleka na 2,50 din.

Begunje pri Cerknici. Banovinska elektrika je zasvetila pri nas že 16. novembra t. l. Slovesnost otvoritve namerava občina praznovati potem, ko bodo na omrežje priključene vse vasi. Potrebni denar je občina najela pod ugodnimi pogoji pri Hranilnici in posojilnici v Cerknici. Dne 17. novembra si je ogledal napeljavo g. ravnatelj KDE inž. Miklavc brez vsakega spremstva. Pri nas smo bolj skromni, čeprav je prinesla elektrika med občane nepopisno zadovoljstvo. Imamo tudi nekaj nabujanih sitnežev, ki bi radi zabranili napeljavo ob svojem svetu, toda upamo, da se bodo tudi ti pomirili. — Najtežje breme za našo občino je otavska šola; ki smo jo morali po zaslugi prejšnjega JNS-režima prevzeti v plačilo. Vsako

leto moramo vstaviti težke tisočake v občinski preračun, da plačamo dolg na tej šoli. Gospodarsko ne moremo nikamor, ker je občina denarno slabotna. Zaušamo se na pomoč banske uprave. — Gdč. Drobničeva boleha že pol leta in je že tretji mesec v bolnišnici. Zelimo ji skorajšnjega zdravlja, da bo poprijela šolo in naš pevski zbor, ki je pod njenim dolgoletnim spretnim vodstvom dosegel je krasne uspehe. Res dolgočasno je zlasti v cerkvi, kjer orgle že toliko časa močje. — Naše prosvetno delo je obsojeno na smrt. Nimamo nobenega pro-atora za seetanke, ne za prireditve. Skrbri nas zlasti naša mladina, kateri ne moremo nuditi ničesar. — V kratkem dobimo v Begunje še šesto gostilno. Pravijo, da je nujno potrebna za tujski promet. Zadnje čase res prihaja v naše kraje veliko tujcev, ki pa navadno ne hodijo v gostilne. — Most iz Begunj proti Brezjam ko kmalu dokončan. Glavno zaslugi pri tem delu ima naš poslanec Gabrovšek, ki nam je izprsil precejšnjo podporo, da smo

Sedem knjižnih nagrad je razpisanih v novi »Družinski priliki«. Z malim izdatkom 5 din si pridobite pravico tekmovanja za te nagrade. Ne zamudite lepe prilike!

mogli z domačimi močmi napraviti ta prepreden most. Le škoda, da ni nekoliko višja. V času poplav bo vožnja še vedno otežkočena, ker bo potok poplavljal svet med mostovi. — Našem vodovodu primanjkuje vode, ker so bili že od vsega početka studenci slabo zajeti. Obrnili smo se že na višja mesta po pomoč, toda od zdaj se brez uspeha. — Tridnevna duhovna obnova, od 8. do 10. t. m., pri kateri je pomagal č. g. Luskar, salezijanec iz Ljubljane, je pokazala, da je naša župnija globoko verná. Nad vse ganljivo je bilo v nedeljo, 10. t. m. skupno sv. obhajilo vseh župljanov, katerim se je pridruživlo precejšnje število vojakov iz daljnih krajev, ki pa so želeli z nami deliti božično veselje v pravem katoliškem duhu. — Naj bo zaenkrat zadosti, bomo pa še drugič kaj sporočili.

Stara Loka. Prosvetno društvo pripravila za božične praznike vsem obiskovalcem Staroleškega doma dramo iz narodne preteklosti v treh dejanjih: Plavž. Je to globoka drama znanega prosvetnega delavca in pisatelja Franceta Klinarja z Jesenic. Pridite vsi, ki vam je kaj do lepe igre, na praznik sv. Štefana, dne 26. t. m. ob pol 4 v Staroleški dom. Ponovitev igre pa v nedeljo, dne 31. decembra prav tako ob pol 4 popoldne.

Gospod Volodijovski

XXXII.

Kakor je gospod Boguš jadrno hitel iz Hreptjova k hetmanu, tako počasi se je sedaj vračal. V vsakem večjem kraju se je mudil en teden ali dva, praznike je prebil v Lvovu in tam ga je dobilo novo leto. Nesel je sicer s seboj hetmanova navodila za Tuha-j-bejceva, ker pa so vsebovala le priporočilo, naj hitro konča zadevo s Ipkovskimi ritmojstri, in suho a tudi grozna poveličja, naj opusti velike namere, ni imel povoda, da bi z njimi hitel, saj Azija itak ni mogel odnesti začetki med Tatarji, ko ni imel hetmanove lastine.

Gospod Boguš se je torej vlekel naprej in po polti pogosto obiskoval cerkve ter delal pokoro za to, da se je zavzel za Azijeve namere. Med tem pa je v Hreptjovu takoj po novem letu zamrgolelo gostov. Iz Kamena je dospel Naviragh, delegat patriarha »Esmiadzinskega« in z njim dva Anardrata, izvedena teologa iz Kafe, in številno služabništvo. Vojaki so se silno čudili njihovim sivojzrtinim oblekam, vijolčastim in rdečim pokrivalom, dolgim šalom iz žameta in atlasa, črnkastim obličjem in velikim resnobi, s katero so hodili kakor droplje ali žrjavci po hreptjovski po-

stojanki. Prišel je gospod Caharija Piotrovič, slaven po svojih neprestanih potovanjih na Krim, da, v sam Carigrad, še slavnější pa po svoji gorečnosti, s katero je iskal in odkupoval ujetnike na vzhodnih trgih. Ta je bil kot vodnik popotni tovariš Naviragh in Anardratoma. Gospod Volodijovski mu je takoj odšel vsoto, potrebno za odkup gospoda Boskega. Ker pa vdova ni imela zadosti denarja, je določil iz svojega, Baša pa je delala svoje ubančke z biseri, da bi polrti vdovi in mlii Zoši tem izdatneje pomagala. Pripotoval je tudi gospod Seferovič, pretor kameneški, bogat Armener, čigar brat je ječal v tatarskih vezeh, in dve ženski, še mladi in precej nenavadne lepote, čeprav črnkasti: Neresevičeva in Kieremovičeva. Obema je šlo za ujeta moža.

Vse to so bili gostje, ki jih je večji del trla žalost, pa tudi veselje ni manjkalo, ker je duhovnik Kaminjski poslal za pust v Hreptjov pod Bašino varstvo svojo nečakinjo, gospičino Kaminjsko, hčerko lovca žvinigrodskega. Razen tega je udaril med nje kot strela mladi gospod Novoviejaki. Ko je namreč le-ta izvedel, da se mudijo njegove oče v Hreptjovu, je takoj prošil za dopust pri gospodu Ruščicu in hitel, da bi se z njim sestal.

Mladi gospod Novoviejaki se je v teku zadnjih let zelo spremenil. Pred vsem so njegovo zgornjo ustnico že močno potemnili kratki brki, ki sicer niso zakrivali njegovih belih volčjih zob, a so bili lepi in zavihani. Tudi je bil vedno močen dečko, zdaj pa se je razrasel skoraj v velikana. Zdelo se je, da morejo tako gosti in kučtravi lasje rasti samo na tako ogromni glavi, a tako ogromna glava najde primerno podporo samo v tako praviljenih plečih. Obraz je imel vedno črn, od vetra ožgan, oči kot oglje žareče; preprijljivost mu je bila kar zapisana na obrazu. Kadar je prijel precej veliko jabolko, ga je tako lahko skril v svoji močelni roki, da se je lahko šel skrivalice, kadar pa si je položil pest orehov na stegno in je pritisnil z roko, je dobil potem iz tega tobak za nosljanje. Vse je šlo v njem na moč; bil je

namreč sicer suh in trebih je imel upadel, le prvi nad njim so bile mogočno izbočene.

Podkve je lomil z lahkoto, ne da bi se kaj prida napanjal; saj je tudi vojakom vezal na vratu železne pasice in se je zdel še večji, kakor je bil v resnici. Kadar je stopal, so hreščale deske pod njim in če je slučajno zadel ob klop, je občesnil trsko od nje.

Skratka, bil je to imeniten dečko, v katerem je kipele življenja, zdravje, pogum in moč, kakor kipi krop v kotlu, ko ni moglo imeti prostora niti v tako ogromnem telesu. Zdelo se je, da ima plamen v prsih in v glavi in nehoté si gledal, ali se mu ne kadi že iz las. In zares se mu je čisto kadilo, ker je bil tudi pri pijači junak. V bitko je šel s smehom, ki je spominjal na konjeko hrzanje, in je sekal tako, da so si vojaki po vsakem spopadu ogledovali vse njegove mrliče, da bi občudovali njegove nenavadne udarce. Sicer pa, od mladih nog vaju stape, straže in vojne, je bil klub vsej vohravosti čuječ in previden. Poznal je vse tatarske zvijače in je veljal po gospodu Volodijovskem in Ruščicu za najboljšega četnika.

Stari Novoviejaki klub grožnjam in napovedim ni sprejel sina preveč ostro, ker se je bal, da ne bi le-ta prestrašen zopet odšel in se ne bi sledečih enajst let več prikazal. A v dnu erca je bil samoljubni šlahčič zadovoljen s tem sinom, ki ni jemal denarja z doma, ki si je znal v življenju sam pomagati naprej, ki si je pridobil slavo med tovariši, hetmanovo naklonjenost in častniški čin, do katerega se marsikdo klub protekciji ni mogel dokopati. Tudi je oče lahko ugajal, da se morda v stengah in v vojni podivjani mladenič ne ukloni očetovski oblasti, a v takem primeru je boljše ne staviti je na preskušnjo. Čeprav mu je sin padel k nogam, kakor se je spodobilo, mu je vendar zri smelo v oči in na prve očitke prostodušno odgovoril:

»Oče, očleč imaš na jeziku, v arcu pa veselje nad menoj, in po pravici, ker ti nisem napravil

²² Esmiadzin je središče razkolne armenske cerkve v Transkavkaziji (med Črnim in Kaspijskim morjem, na jugovzhodu se dviga gora Ararat); to je velik samostan a sedežem »katolikar«, poglavarja razkolne armensko-gregorijanske cerkve (patriarha). — Delegat je odposlanec.

²³ Kafa je starejša ime za sedanje mesto Feodozijo na jugovzhodu krimskega polotoka (v Črnem morju); leta 1318 je bil tam sedež rimskokatoliške škofa. Pozneje (1475) so mesto zasedli Tatarji. — Teolog ali bogoslovec.

Kaj je z živinsko soljo?

Takole je bilo. Letos se je sol pocenila. Razvestili smo se. Posebno mi kmetje. Zlasti smo bili veseli, da se je pocenila tudi živinska sol. Sicer jo manjši trgovci niso imeli v zalogi, toda saj ni bila tako draga, kupil si jo 50 kg skupaj pa si jo imel za nekaj časa. Pa so kmalu rekli: ne splača se je imeti v zalogi. Le zaloga Unjon v Celju jo je obdržala, končno jo je zmanjkalo. Še tam. In sedaj je več ne dobiš. Tako je torej: sol imamo po ceni, živinska sol je poceni, samo kupi jo, če jo moreš.

Velesovo. V preteklem tednu smo doživljali sama presenečenja. V ponedeljek 4. decembra zjutraj, ko je cerkvenik odprl cerkev in nato zakristijo, je našel tu neznanega moškega. Na klic, kaj tu dela, se ni odzval, ampak je hitro odšel pri stranskih vratih v župnišče in nato neznan nekam izginil. Premetal je v omari, ki je bila odprta, ministrantovsko obleko in stikal po predalih, kjer so sveče, a ni ničesar vzel, ker ta bi njemu nič ne služila. — Isti dan popoldne se je neki posestnik iz Praprotnice Police vračal iz sejma v Kranju. Na samotni poti skozi gozd v bližini Senčurja ga je napadel neznan možki z zastrtim obrazom in mu zadal rano na glavi in mu vzel listino z 1500 din denarja. Zadevo preiskujejo orožniki. — V torek 5. decembra so nam zvonovi naznanili žalostno vest, da je nenadoma umrl na Dobravi pri Kropi g. župnik Jožef Rogel, tukajšnji rojak iz vasi Trata. V četrtek 30. novembra je obiskal svoj rojstni kraj, za katerega se je vedno zelo zanimal, a ni slutil, da se je prišel posloviti. Pogreba na Dobravi se je udeležilo lepo število njegovih sorodnikov in rojakov. Bog daj blagemu g. župniku večno plačilo! Sestri in bratoma pa naše iskreno sožalje! V nedeljo 17. decembra popoldne bo v novi dvorani skiptično predavanje. Verjetno je, da nas to pot obišče znani ljudski predavatelj g. profesor Janko Mlakar, da nas popelje s svojo živo besedo v kraljestvo naših hribov in planin. Vabimo k udeležbi!

Št. Peter pri Novem mestu. Umrli so: 29. novembra vzorna biva gospodinja, sedaj previtkaričica, 68 letna Franciška Brule iz Luterskega sela. V Zagrebu je te dni umrla 34 letna č. sestra Leonisa, prej Franciška Blažič, naša rojakinja iz vasi Mačkovec. Na Lesnici je 6. decembra umrl Jože Rifelj, brat posestnika Antona. V Št. Petru je izdihnila svojo dušo 73 letna Jožefa Rataj, posestnica in mati banskega svetnika g. Franca Rataja.

Ne odlašajte! — Naročite »Bogoljuba« takoj! — Sreča Vas čaka!

Žrebanje za 500 »Bogoljubovih« premij

Zaradi splošne želje naročnikov je uprava »Bogoljuba« podaljšala prvotno določeni rok plačevanja naročnine, da se pridobi pravica do žrebanja — za mesec dni. Pravico do žrebanja in dobitkov bodo torej imeli vsi stari in novi naročniki, ki bodo plačali naročnino za leto 1940 do 15. januarja 1940.

Žrebanje bo 9. februarja 1940

Naročnina ni nič povišana. »Bogoljub« stane za posamezne naročnike 20 din, v skupinah pa po 18 din.

S tem popravljamo vse objave glede roka za plačevanje naročnine v svrhu žrebanja.

Uprava »Bogoljuba«

Dne 13. decembra je zapel mrtvaški zvon bivšemu župniku v naši fari biseroamašniku g. Jožetu Borštnarju. V teku 12 let njegovega bivanja med nami je postavil mnogo spomenikov za pozne rodove. Podaljšal je župno cerkev, podaljšal pokopališče in sezidal vsa nadarbinska poslopja. Ustanovil je tudi Marijino družbo za dekleta. Starejši ljudje se s hvaležnostjo spominjajo g. župnika Borštnarja.

Št. Peter pri Novem mestu. Na praznik Brezmadežne so se naši farani zelo vzradoženi vračali od božje službe na svoje domove. Zakaj to? Ta dan so prvi videli novo lepo dragoceno monštranco, ki jo je naši župni cerkvi poklonil monsignor dr. Hudal Alojzij, bivši profesor na teološki fakulteti v Gradcu, sedaj naslovni škof elanski ter rektor zavoda »Anima« v Rimu. To je storil v spomin na svojega očeta, ki je bil naš rojak. Pred 90 leti je bil rojen v Št. Petru, kjer ima prevzvišeni g. dr. Hudal še danes živče bližnje sorodnike. Njegov oče je odšel v mladih letih kot čevljarji pomočnik po svetu. V Gradcu se je oženil, in eden njegovih otrok je naš visoki dobrotnik,

ki med bogoslovnimi krogi slovi kot priznan učenjak in pisatelj. Ob tridesetletnici svojega mašniškega posvečenja se je hotel velikodušno spomniti tukajšnje župne cerkve. Ker se ni dalo nemških mark spraviti čez mejo, je g. škof naročil monštranco v Gradcu, naša carinska oblast pa nam je zagotovila carine prost uvoz. A tudi še v tem primeru je bilo toliko zaprek od strani deviznega urada na Dunaju, da bi mi taistih ne bili premagali, ako nam ne bi bila pomagala g. jugoslovanski konzul v Gradcu in g. jugoslovanski poslanik v Berlinu, za kar smo jima iz srca hvaležni.

Višnja gora. V Veliki Loki je umrl v visoki starosti 87 let Franc Mohorič. Naj v miru počival Zalujočim pa naše sožalje! — Spet se bližamo času, ko bo treba obnoviti naročnino za naše katoliško časopisje Našemu staremu znanecu »Domoljub«, ki mu itak vsi »stari« ostanemo zvesti, hočemo pridobiti še nove naročnike. Toda za današnje čase in dogodke je pa tudi dnevnik zelo priporočljiv. Namesto, da bi nam razni potujoči agitatorji prinášali novice, ki so navadno vse izmišljene, si rajši

sramate, a da sem utekel k praporu: saj sem vendar slabhič.«

»Ali pa morda bisurman.« je odgovoril stari, »ko se enajst let nisi prikazal na domu?«

»Prikazal pa se nisem iz strahu pred kaznijo, ki bi ne bila v skladu s mojim častniškim činom in ugledom. Čakal sem pisma, ki bi mi odpuščali pregreške. Ni bilo pisma, ni bilo tudi mene.«

»In zdaj se torej ne bojiš?«

Mladi je pokazal v smeju svoje bele zobe.

»Tu vlada vojaška oblast, pred katero mora stopiti v ozadje celo očetovska. Veste kaj, dobrotnik, rajši me kar objemite, ko imate do tega veselje v duši.«

S temi besedami je raztegnil roke, gospod Novovjejski pa, oče, sam ni vedel, kaj naj stori. Saj se res ni mogel spoprijeti s tem sinom, ki je še deček odšel z doma, a že sedaj vračal kot zrel mož in častnik, obdan z bojno slavo. Eno kakor drugo je zelo laškalo očetovskemu ponosu gospoda Novovjejskega, zato bi ga bil zares rad pritisnil na svojo prsi, samo obotavljal se je še zaradi ugleda.

Toda sin ga je zgrabil. Zahreščale so v tem medvedjem objemu slabhičeve kosti in to ga je v dno duše ganilo.

»Kaj naj storim?« je sopihajoč zaklical, »navihane žuti, da sedi na svojem lasnem konju, in se za nič ne brigal Prosim! Da se to godi na domu pri meni, bi gotovo ne postal tako mehek, toda tukaj, kaj naj storim? Pridi no še enkrat!«

In objela sta se drugič. Potem pa je mladenič urno začel izpraševati po sestri.

»Ukazal sem ji, naj se drži v stranski sobi, čokler ne zakličem,« je odgovoril oče, »deklet tam še iz kože skoči.«

»Za božjo voljo, kje pa je?: je kriknul sin. In odprl je vrata in začel klicati tako gromko, da mu je od sten odgovarjal odmevi:

»Evica, Evica!«

Evica, ki je čakala v sosednji sobi, je takoj planila k njemu. Komaj je še utegnula krikniti »Adam!«, ko so jo že mogočne bratove roke zgrabile in jo dvignile s tal. Brat jo je vedno zelo ljubil; še v prejšnjih časih jo je pogosto varoval pred očetovo strogostjo in marsikrat vzel nase krivdo in udarce, ki so bili njej namenjeni. Kajti gospod Novovjejski je bil vobče despot (neomejen vladar), skornj neusmiljen. Zato je deklet zdaj v tem mogočnem bratu pozdravilo ne samo brata, ampak tudi svoje bodoče zaločiče in obrambo. On pa jo je poljubljaj po glavi, na usta in po rokavi, jo za trenutek odrival od sebe, ji gledal v obraz in veselo vzklical:

»Čedno deklet, kakor mi je Bog mil!«

Potem pa zopet:

»Glej jo, kako je zrasla! To je peč, ne deklet!«

Njej pa so se oči smejele k njemu. Potem pa sta se začela zelo hitro razgovarjati o dolgi ločitvi, o domu in o vojskah. Stari gospod Novovjejski je hodil okoli njiju in mrmral. Sinova veljavna je zelo zrasla v njegovih očeh, vendar ga je trenutno obhajal namir glede bodočega gospodovanja. Saj so to bili časi velike očetovske obdavanja, ki je v prihodnosti zrasla kar do abomejene premoči. Toda ta sin je bil vendar četnik, vojak z divjih postojank, ki je, kakor je gospod Novovjejski takoj razvidel, jeznil na svojem lastnem konju. Gospod Novovjejski je bil ljubosumen gledatelj svojega gospodovanja. Seveda je bil prepričan, da ga bo sin vedno spoštoval, da mu izkaže, kar je dolžan, toda ali se bo upogibal kakor vosek, ali bo prenesel vse, kakor je prenašal, ko je bil še deček? »No,« je mislil stari slabhič, »ali se mar jaz sam drzmem ravnati z njim kakor z dečkom? Šmrkovec je poročnik, kar imeniten je, kakor Gospoda Boga ljubim! In da je bila mera polna, Gospoda Novovjejski poleg tega čutil, da mu z gospod Novovjejski poleg tega čutil, da mu z vsako minuto raste očetovska ljubezen in da bo imel slabost za tega sina velikana.

Med tem je Evica šebetalala kakor plitčica in obšepala brata z vprašanji: kedaj se vrne, ali se

ne ustanovi, ali se ni oženil. Ona sicer ne ve dobro in ni prepričana, ali kakor gotovo ljubi svojega očka, je slišala, da so vojaki radi zaljubljeni. Da, celo spominja se, da ji je gospa Volodijovska to pravila. Kako je srčkana in dobra ta gospa Volodijovska! Lepše in boljše z lučjo ne najdeš v vsej Poljski! Edino Zoša Boska bi se morda mogla z njo meriti.

»Kakšna Zoša Boska?« je vprašal Adam.

»Ta, ki biva tukaj z materjo, ki ji je očeta orda zajela. Saj jo boš sam videl in vzljubil!«

»Dajte mi Zošo Bosko!« je začel klicati mladi častnik.

Oče in Evica sta se smejala taki pripraviljenosti, sin pa jima je rekel:

»Kako, smrt in ljubezen nikomur ne prizaneseta Golobradec sem še bil, gospa Volodijovska pa deklet, ko sem se strahovito vanjo zaljubil. Ej, mili Bog, kako sem to Baško ljubil! Pa kaj! Nekoč jej to povem, tedaj pa, kakor bi me kdo v nos dregnil: Proč od mleka, maček! Pokazalo se je, da je ona že ljubila gospoda Volodijovskega — in — kaj bi še govoril, imela je prav!«

»Zakaj pa?« je vprašal stari gospod Novovjejski.

»Zakaj? Vidiš, zato, ker bi jaz, ne da bi se hvallil, v dvoboju na sablje vsakomur vzdržal, on edini pa se ne bi niti dva očenaša z menoj mudil. Poleg tega je četnik incomparabilis (nepriimerljiv, nedosegljiv), pred katerim sam gospod Ruščič snema čapko z glave. Kaj gospod Ruščič! Celo Tatarji so vanj zaljubljeni. To je največji vojak v ljudovladiki!«

»In kako se onadva z ženo ljubita! Aj, aj, kar oči človeka bole, če ju gleda,« je pripomnila Evica.

»Skomine imaš, ha, skomine imaš! Saj je pa tudi že čas zate!« je zaklical Adam.

In uprl se je z rokami ob boke in začel kakor konj nad sestro otresati z glavo in se smejati, ona pa je skromno odgovorila:

»Meni to ni v mislih.«

Čuvajte lepoto materne govornice!

Smo v dobi, ko se vsi narodi sveta sklicujejo na svojo materno govornico ter poudarjajo svoj narodni značaj. Zato je prav, da se spomnimo tudi mi na temelje naše slovenske govornice, posebno, ker se najdejo ljudje, ki mило slovensko govornico smatrajo za manj vredno ali je pa sploh ne priznajo.

Vsem tistim, ki mislijo, da je slovenščina manj vredna, povemu v brk, da ima slovenski jezik izmed vseh evropskih jezikov najstarejše dokaze svoje samostojne narodne samobitnosti v brizinskih spomenikih. Nobena druga veja slovenskih in germanskih narodov, ki vsi skupaj izviramo iz prvotnega indoevropskega jezika, nima tako čistega in jasnega dokaza o svojem narodu kot prav Slovenci v brizinskih spomenikih. Zato smo na svojo slovensko materno govornico upravičeno lahko ponosni in odklanjamo ter obsojamo vsako drugo naziranje o našem materinem govoru, pa če tudi pride od namišljenih jezikoslovcov in učenjakov iz katere koli strani.

Poleg ponosa na našo materno govornico

smo prav tako lahko upravičeno ponosni na čuvarja slovenske govornice — našega kmeta, ki nam je slovenščino ohranjal čisto in nepokvarjeno od časov, ko je kmet v slovenski govornici na Gosposvetskem polju še ustoličeval svoje kneze, pa do današnjih dni. Prišli so tuji grofje in gospodje, odšli in izumrli, slovenski kmet s svojo govornico je ostal. Ni je bilo skozi tisočletja sile, ki bi bila zmožna iztrgati iz src slovenskega kmečkega stanu njegovo materno govornico.

V zadnjem času hočejo tuji plačanci vdreti v slovenski kmečki dom ter mu iztrgati to, kar je skozi tisočletja čuval in hranil. Posebno ob mejah se tujstvo posebno trudi v ta podli namen. Kmetje in vsi, ki vam je slovenska materna govornica sveta, vzemite v roke vile in izkajajte vso tujo navlako iz svojih domov, družin, vasi in župnij. Vas, poglavarje kmečkih domov, pozivam, da čuvate to, kar je skozi tisočletja bilo sveto slovenski kmečki hiši, to je, da čuvate lepoto slovenske matere govornice. — Zaveden Slovenec.

saročimo dnevnik »Slovenec« ali »Slovenski dom«. Pričenši z božičem se bo odlej redno vsako nedeljo dobila nedeljaka številka »Slovenca« v Kmetijski zadrugi pri fari. Božična številka se bo že dobila v nedeljo, dne 24. decembra.

Kresnice. Naša dolgoletna želja, da dobimo elektrarno, se bliža svojemu uresničenju. Že v lanskem novem letu smo imeli sestanek, kjer smo se porazgovorili o napeljavi električnega voda v Kresnice. Nekateri so dvomili, da bi kdaj prišla elektrika tudi v našo vas. Delu električnega odpora, kateremu stoji na čelu banski svetnik Dolinar, se je vendar posrečilo, da se je začelo z delom. Začetkom tega meseca so začeli postavljati krajevno omrežje in bo v glavnem že do božiča končano. Upamo, da bomo božične praznike že praznovali ob električni razsvetljavi. Električni svetila tudi v cerkvi in župnišču. Denar so prispevali farani s prostovoljnimi prispevki. Gasilska četa bo napeljala elektriko na oder in v dvorano. Na Stefanovo, dne 26. decembra bo pripravila šolska mladina božično, h kateri vas iskreno vabi. Ker se bliža novo leto, skrbite naročniki »Domoljuba«, da boste naročnino pravočasno plačali. Saj imate dvojno korist: Za primer, da vam pogori hiša, dobite od »Domoljuba« 1000 din zavarovalnine in možno je, da dobite pri šrebanju lep dobiček. — Naročite »Domoljuba« tudi tisti, ki do sedaj niste bili najj naročeni.

Ravnj. Na praznik Brezmadežne, dne 8. decembra je umrl v občinski bolnišnici v Krikem 7 letni fantek Račič Milan. Smrt ubogega fantka je bila žalostna ter obenem tudi opomin vsem staršem, da v bodoče pazijo na svoje otroke. Fantek je nekaj dni prej pasel kravo, navezano na vrvi, katero si je zaradi mraza ovil okoli roke in potem dal roko v žep. Krava je nenadoma potegnila, fantka vrgla na tla in ga potem zaradi splašenja vlekla še nekaj časa dalje, tako da mu je zaradi preukavanja po tleh, ko ga je vlekla krava za seboj, počila lobanja.

Novo mesto. Podružnica ZAKŠ v Novem mestu priredi na kmetijski šoli na Grmu v dne 30. do 31. decembra gospodarski in živnozdravniški tečaj. Na dnevnem redu bodo praktične izkušnje iz živnozdravnitva. Predaval bo iz živnozdravnitva g. Ljavar, kmečko-stanovsko predavanje bo imel g. Puš, kmečko-gospodarsko pa ravnatelj inž. Avcec; o kletarskem zadrugištvu g. Flego. Začetek tečaja bo 30. decembra ob 8 zjutraj. Po tečaju, dne 31. decembra ob 2 popoldne je občni zbor podružnice. Prosimo, da se tečaja v čim večjem številu udeležite, posebno ste vabljene člani novomeške podružnice.

Št. Jernej na Dolenskem. Žalostno so zapeli zvonomi, ko je dne 15. decembra po dolgi in mučni bolezni umrl 85 letni Globavcov Jože iz vasi Šmarje. Pokojni je bil dolgaletni ključar cerkve v Šmarju, bil je tudi večletni sodni čenec. — Pretekli teden so tatovi vlomili v šentjernejško župnišče in odnesli nekaj denarja. Vlomili so tudi v

cerkvi v puščico sv. Antona, ki je pa bila najbrj prazna. Čevljarakemu mojstru in trgovcu Bajcu so pa odnesli precej usnja in čevljev. Vsaka sled za vlomilci je popolnoma zabrisana.

Dobrnič. Prosvetno društvo v Dobrniču je imelo ono nedeljo svoj občni zbor. Društveno delo prav lepo napreduje. G. okrajni upravitelj posveča veliko skrb lepim predstavam. Ker je bila spomladi v dobrniški dolini velika povodenj, je katastrofa uprava predložila zapisnike o napravljeni škodi. Zapisnik je na vpogled v občinskem uradu do 26. decembra. Zaradi povodnji bo pri nas primanjkovala hrana. Občinska uprava je že sedaj naročila hito in zaprosila za brezplačna prevoznika. Upamo, da bo banska uprava ustregla našim prošnji.

Kmalu bomo v letu 1940. Ali že imate najpriljubljenejši koledar »Družninski pratikoc«? — Opozorjamo vas zlasti na letošnjo nagradno uganko! Čeprav ima »Družninski pratikoc« poleg vsega drugega tudi 16 strani samih slik, velja samo 5 din. Pazite na ovitek, ki mora imeti podobo sv. Družinel

Metlika. Občni zbor prosvetnega društva v Metliki je bil 3. decembra. Društvo je začelo z delom. Priredilo je Miklavžev večer, na praznik 8. decembra pa igro »Najlepše piščilo«. Za praznik svetega Štefana pa zopet vabimo k igri »Njega ni, katero bomo igrali popoldne in zvečer. Marsikaj bi lahko naredili in uprizorili v Metliki, če ne bi bil tako v tesnem prostoru. Že več let gojimo željo po velikem prosvetnem domu in skoraj smo že upali, da bo čez eno leto dom sezidan, toda razmere so nam zopet podirle naš načrt. Upamo pa, da bo novi odbor še dalje delal in ko pridejo boljši časi, bomo krepko zagrabili za delo za naš tako potrebni prosvetni dom. — Huda zima poganja naše sezonske delavce in krošnjarje iz Nemčije domov, ki prihajajo kar trumoma. Žalostno je to, kar je »Domoljub«. Že zadnji kritiziral, namreč zamenjava denarja. Ko pridejo čez mejo v domovino, morajo za vozne karte menjati marke po tako nizkih cenah, da je sramota. Nekateri so bili primorani zamenjati jih po 2 din. — V petek, 15. decembra je umrl v Lokvici član fantovske Marijine družbe Franc Hočvar; pred letom dni je prinesel bolezen od vojakov, kjer je bil na odsluženju roka. Člani MD so ga z zastavo spremili na zadnji poti. Bil je dober fant. Naj počiva v miru, ostalim pa iskreno sožalje! — Novo leto prihaja, treba bo obnoviti naročnino za »Domoljuba«. To lahko storite pri našem zastopniku Bajku Jožetu v Drašici. Pri njem dobite pojasnila v vseh zadevah naših listov. Božično številko »Slovenca« lahko kupite pri njem.

Metlika. Cene živin na sejmu v Metliki 12. decembra: voli I. 5,25, II. 4,50—5, krave za klobase 2,50—3, junci, telice 4—4,50, teleta 5,50—6; prašiči

debeli 8,50, pršetarji pa 6—7 din za kg žive teže, mladi 3 mesece stari 150—200 din komad. — Pletica 100 kg 240, ječmen 180—190, riž 180—200, koruza 180, fižol 450, krompir 150—180, seno 75, detelja 100, slama 40 za 100 kg. Drva kub. meter 60—70, mleko 1,50—2 din liter, surovo maslo 30 din kg, orehi 5 din, suhe slive 2—2,50 din kg. Vino, navadno mešano pri vinozradnikih 4—5 din liter, zganje, slivovka 13 do 15, tropinovka 10—13 din liter.

Rovte nad Logatcem. Pretekli teden smo pokopali najstarejšo ženo v naši fari, 93 letno Marijo Logar. Na praznik 8. decembra smo imeli v Rovtah sprejem v žensko Marijino družbo. Lepo število naših mater si je ta dan izbralo Marijo za svojo gospo in zavetnico. Po sprejemu smo se zbrali, ob tem prazniku naših mater, kot velika farna družina v dvorani prosvetnega društva, kjer nas je dekletka Marijina družba presenetila z akademijo v čast Brezmadežni. Poleg pevskih točk in zborne deklaracije so nam dekleta zaigrale Fingzarjevo igro »Uslifana«, katere vsebina je šla vsem navzočim do srca. Naša dekleta so s to akademijo pokazale, da iz ljubezni do nebeske Matere marsikaj zmorejo. — Upamo, da se bodo po tem prazniku razgibali tudi fantje in se zbrali okrog Marije, ki je mlademu fantu najboljša vodnica na življenjski poti. — Tiste, ki še niso naročeni na »Domoljuba« tem potom opozorjamo, da lahko dobijo več števil na ogled v mežarniki v Rovtah ali pa v Petkovca št. 8 pri zastopniku. Gotovo si boste naš list naročili, če boste le eno številko vso prečitati. Zakaj »Domoljub« je list, ki poroča o vsem in prinese tudi večkrat dopise iz vašega domačega kraja.

Št. Jurij pod Kumom. Župna cerkev je dobila barvana okna, ki zelo povzdigujejo notranjščino cerkve, ki je bila presvetla. Sedaj je prišla šele do izraza prenovljena notranjščina in pleškanje, ki je bilo dovršeno v poletju. — Pretekli teden so imele žene in dekleta duhovne vaje. Kljub slabem vremenu so se vse z veliko vneto in vztrajnostjo udeleževale govorov. Naj bi ta vztrajnost tudi ostala, potem bodo tudi sadovi veliki. — V nedeljo popoldne je bil v dvorani farni sestanek moških in fantov, katerega so se v lepem številu udeležili in napeto poslušali zanimiv govor g. duh. svetnika Kalana, ki je govoril o komunizmu.

Leskovec pri Krikem. Draginja že mnogi skrbi, posebno pa tiste, ki že tako težko preživijo zimo. Ne bomo mirovali, marveč se bomo še in še oglašali, dokler se nekaj pravega ne ukrene! — Po letošnji slabi letini nam je prav prišlo naročilo krompirja, ki smo ga dobili. — V nedeljo po deseti maši bo zopet odprta knjižnica Prosvetnega društva. Knjige se bodo izposojale v župnijski pisarni; ljubitelji lepe knjige, pridite! Člani Mohorjeve družbe naj mislijo že sedaj nekoliko na svojo obveznost in pripravijo svojo članarino, ker mohorjevske bodo kmalu tu! Vsi »Domoljubovci« prijatelji pa se zavedajte tudi svoje dolžnosti. Obnovite pravočasno naročnino. Na delo za katoliški tisk vsi zavedni Slovenci in katoličani!

Slivnica pri Celju. Naš kraj se je dolga leta boril, da bi dobil prepotreben vodovod. Imeli smo v vasi le tri slabo zgrajene vodnjake z nečisto vodo, pa še ta je večkrat v letnem času ušla. Za gradnjo so prispevali banovina, Higijenski zavod, vaščani pa so polovico prispevali z brezplačnimi težakimi deli in vožnjami. Skupni stroški so znašali 93.000 din. Vodo so zajeli tik nad vasjo Gabrnica. Da ne bi bila ob deževnih dneh voda kalna, so pripravili tudi enostavno čistilno napravo. Večina posestnikov si je vodo že napeljalo v hišo, ostali pa hodijo k javni izlivki sredi vasi ali pa k zajetju. Poleg izlivk so zgrajena še posebna korita za napajanje živine, za gašenje požarov s pomočjo tlačne brizgalne pa je zgrajen poseben rezervoar sredi vasi. Za naš kraj je to velika pridobitev.

Podvina pri Polzeli. Naš kraj je zelo razburil dogodek, ki je zadel 22 letno posestniško hčerko Kosmelj Julijano iz Sv. Andraža pri Velenju. V soboto zvečer se je vršala proti svojemu domu. Na križišču v Podvinu ji je privozil nasproti ne-

DOMOLJUBOVE NAGRADE

Ne zametujte sreče, ki Vas čaka! 700 lepih nagrad

bo dne 15. februarja 1940 razdeljenih med sedanje in nove naročnike »Domoljuba«.

Žrebanje bo pred komisijo naročnikov. — Žrebanje bo po skupinah. Pravico do žrebanja ima vsak dosedanji in novi naročnik, ki do 31. januarja 1940 plača naročnino za »Domoljub« za celo leto 1940.

Nagrade so:

Dve nagradi v gotovini po 5000 dinarjev!

radijski aparati — šivalni stroj — harmonike — dvokolesa — plugi — brzoparilniki — brzoparilni lonci — kuhinjska posoda — čevlji — blago za obleke, srajce — ure — in razna druga koristna darila.

Vabimo vse dosedanje naročnike »Domoljuba«, da nam pridobe novih naročnikov. Kdor pridobi pet novih naročnikov »Domoljuba«, ki bodo plačali naročnino za celo leto 1940, bo sam dobival »Domoljub« celo leto 1940 zastonj in bo tudi imel pravico do nagradnega žrebanja in tudi do požarne podpore, ki znaša 1000 din.

»Domoljub« je največji, najbolj razširjeni in najboljši slovenski tednik. — Ima redno 2 strani slik. — Je glasilo vseh Slovencev in zato ima novice iz vseh krajev Slovenije!

Ne pozabite, da rabite v teh časih zvestega prijatelja in svetovalca. »Domoljub« Vam to hoče biti! Zato ga čimprej naročite in navdušite zanj še druge! — Naročite ga pri naših zastopnikih, ki so po vseh farah, ali pa direktno v upravi »Domoljuba«, Ljubljana.

Naročite „Domoliuba“ takoi! * Sreča Vaš čakal

Nemščino, Italijanščino in esperanto

Učnina nizka, uspeh zagotovljen.

poučuje pismenim potom

Jezikovna dopisna šola,
ŠT. VID šte. 72 nad Ljubljano (prej na Jesenicah)
Zahtevajte prospekt. Priložite znamko za odgovor!

All se hoče- te svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in sbadanje po udih in sklepih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, sbadanje in ščipanje po ravnih delih telesa, pa tudi slabost oči so često posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečina še stopnjujejo.

Nudim Vam

sredstvo, ki raskraja sečno kislino, pospešuje izmeno snovi
in izločevanje

domače zdravljenje s pitjem

Sredstvo je umetno pripravljeno strogo po naravi iz čudovitega
zdravilnega vreloca, ki ga je podarila dobra mati narava.

**Pišite mi takoj in dobili boste povsem
zastonj poučno razpravo.**

Poštno zbiralno mesto:

Ernst Pasternack, Berlin S. O.,
Michaelkirchplatz Nr. 13, Abt. H. 284

Razpis

Na podlagi sklepa občnega zbora razpisuje
posojilnica na Frankolovem pri Celju oddajo
mlina in gostilne

Pojasnila daje načelstvo Zadruge vsako ne-
deljo ali pa na uradni dan v sredo. Pismene
ponudbe je vlagati do 15. januarja 1940 na naslov
načelstva. Prevzem objektov na podlagi novih
ponudb dne 1. aprila 1940.

Načelstvo.

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek posimi. Plačilo takoj,
tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati
takoj na upravo »Domoljub« pod številko 10392

GONILNE JERMENE, ŽAGE ter vse

MLINSKE POTREBSČINE
dobite pri

BRCAR & Co, Ljubljana
Koledvorska 35.

Preklie

Podpisani Pretnar Andrej z Bodeš 16, sem
zakrivil in Miklavčevem večeru gasilskega dru-
štva v Ribnem, dne 5. decembra, javno osramo-
titev nedoletne kupljenik Ivanke z Bodeš 5, z
nedostojnim darilom. Prizadejano osramotitev ob-
žalujem in se užaljenki zahvaljujem, da mi je
edpustila in odstopila od kazenske tožbe.

Ribno, dne 15. decembra 1939.

Pretnar Andrej, l. r.

Najboljše sredstvo proti kašnemu letju (ferš) in
kašnini obolenjem pri otrocih je zeliščno mazilo

„OKAMA“

Nekoliko priznani od babic in mater.
OKAMA mazilo čudovito ugodno in hitro deluje pri
svažih in zastarelih ranah, opeklinah, turh, klajh in
drugih kašnih poškodbah.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.
Glavna zaloga lekarna

Mr. OBLAK, Št. Vid nad Ljubljano

Za božič in novo leto

Najlepše darilo barometer
zastonj. Velik 13x16 cm,
kaže vreme 24 ur v naprej,
patentiran, pošlje proti
povračilu stroškov Din 5,-
v znamkah

Barometer Ljubljana I
poštni predal 18.
Same šelotes!

Važno!

Za božič velika izbira vsakovrstnih moških
klobukov vseh modnih barv in oblik — pri 20
čez 50 let obstoječi tvrdki

Vinko Bogataj — Radovljica

Obenem javljam cenj. občinstvu, da s tvrdko
J. Bogataj na Jesenicah nismo v nikakih sorodnih
ali poslovnih zvezah.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuje branilne vloge
najugodnejše
Nove in stare vloge,
ki so v celoti vsak
čas izplačljive

obrestuje po **4%**; proti odpovedi po **5%**

Ako hočete imeti

lepo napravljen ženaki plašč, moško suknjo, po-
vršnik ali Hubertus, si izberite že izgotovljenega
ali si naročite po meri

v Goričarjevi veliki trgovini

Ljubljana — Sv. Petra cesta 29.

Na zalogi velika izbira blaga za moške in
ženske obleke, suknje in plašče za neveste in
kenine. Za bale ima pripravljene krasne odeje,
gradl za madrace, platno za rjuhe, pregrinjala,
zaveso, morsko travo, žimo, perje itd. še po zelo
ugodnih cenah. — Priporočamo se vsem svojim
starim odjemalcem, vabimo pa tudi tiste, ki do
sedaj še niso bili pri nas, naj nas obiščejo ter
se sklicujejo na »Domoljubac«.

Naše geslo je: Majhen zaslužek, velik promet!

Zlato kupuju J. Vilhar, var. Ljubljana

Sv. Petra cesta 30 pri Zmajčkem mostu

Nov redini prašek

»REDIN« za prašiče. —

Vsak kmetovalec si lahko
hitro in z malimi stroški
zredi svoje prašiče. Zado-
stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din,
po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po
pošti 30 din. — Mnogo zabavnih pisem.

Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko
Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.

Na delcih pa prodaja Redin vsaka trgovina.

Nepremojljivo platno in izdelane zavese in konje dobite še vedno ugodno v železnici

Fr. STUPICA, LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 1

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi **TRDIN STEFAN**, mlek. mojster
Staničič, Dunavska banovina.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali sje prostor veja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebšćine ali prodajajo svoje pridelke ali išćejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in naroba. Pristojbina za male oglase se plaćuje naprej.

Mesarskega vajenca

iz poštene družine — sprejme Franc Bogataj, mesar, Železniki nad Škofjo Loko.

Hlapca

pridnega, poštenega, za kmećka dela, sprejemem. Vodnikova 56, Ljubljana VII.

Dekle

za kmećka dela, sprejme Babnik, Češnjice 7, Dobrunje.

Vajenca

sprejme Aleš Demšar, sekirni kovač, Škofja Loka.

Služkinja

srednjih let, poštena, ki zna vsa gospodinj-ska dela, se sprejme k majhni družini v mestu na deželi. Ve-šća naj bo po možno-sti tudi nekaj šivanja. — Nastop 1. januarja 1940. Ponudbe v upr. »Domoljuba« pod »Po-štena 55« št. 13754.

Hlapec

vajen konj in poljskih del, vojašćine prost -dobi službo s 1. ja-nuarjem. Pšternoster, mesar, Zalog, Dev. M. v Polju.

Sivalne stroje

Vesta, Neuman, Pfaff, Adler, Gritsner in An-ker, radio aparate in kolesa, kupite najje-nejše pri trvdki Plevel v Preški pri Medvodah

Krojškega vajenca

in dobro izvešćanega pomoćnika - sprejemem takoj. - Josip Sežon, krojaštvo, Cerknica p. Rakeku.

Gepelj

dobro ohranjen, pro-dam. - Sifrer Anton, Zabnica št. 49, Škofja Loka.

Pekovskega vajenca

sprejme pekarija Jarc, Domžale.

Dekle in fanta

17 do 18letnega, za kmećka dela, sprej-rem po božiću. Perko, Ljubljana, Vodni-kova 50.

Dekla

se sprejme na majhno kupašćko gospodar-stvo. Ponudbe v upr. »Domolj.« pod »Prid-na« št. 19401.

Otrto laneno predivo

kupuje vsako množino po najvišji ceni Ivan N. Adamić, vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

Pošten fant

vajen vsakega kmeć-kega dela, išće službo. Naslov v upravi »Do-moljuba« pod št. 19511

Gepelj

dobro ohranjen - na-prodaj. Ivan Lokar, Primskovo št. 11, p. Kranj.

Posestvo

na Gmajnici, občina Komenda, bo prodano na sodni dražbi v Kamniku dne 22. ja-nuarja 1940 ob 8. uri. Hiša s gospodarskim poslopjem ima 493 m² površine, parcele pa 40.275 m². — Cenilna vrednost 50.079.30 din, najmanjši ponudek je 28.586.18 din. Pojasni-la daje dr. Zvokelj Dominik, odvetnik v Kamniku.

Posestnik

srednjih let, rokodo-lec, s nekaj gotovine, poroči dekle ali vdovo do 45 let s posestvom, trgovino ali s večjo gotovino. Ponudbe s sliko v upravo »Do-moljuba« pod »Sreća« št. 19654.

Mizarskega vajenca

sprejem takoj po do-govoru. Filip Levstek, Zimariće 30, p. Sodra-šica.

Dekle

stara 19 let, išće služ-bo kot pomoć gospi-dinji, s nekoliko zna-nja šivanja, najraje v Ljubljani. Plaća 200 din. Nastop takoj ob novem letu. Ponudbe v upravo »Domolju-ba« pod »Poštena« št. 19648.

Služkinjo

vajeno poljskih del in mošće, pridno (lahko šćarjka) — sprejme Sasa Stare, Mengeš.

Hlapca

poštenega, pridnega, h konjem in za kmećka dela, sprejemem. Na-slov v upr. »Domolju-ba« pod št. 19665.

Kovaško orodje

dobro ohranjeno, kupim. Jože Zokalj, pot-kovska šola, Ljublja-na.

Čevljarskega vajenca

sprejme Henigam M., Toplice, p. Novo me-sto.

Usnje

domaćega izdelka nudi najugodnejše obrt-nikom in kmetovalcem LAURIC, usnjarna — Št. Vid pri Stični.

Mošće obleke

perilo in vsa oblaćila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Preskerju - Sv. Petra cesta 14 — Ljubljana.

Srećna postaneš

na lastnem domu, ako poišćeš naslov v svrhu šćnitve upravi »Do-moljuba« pod »Kmećki doma«. - Zaešćeno: starost do 30 let, na-obrazba kmet. gosp. šole, tećaja ali vese-lje do imenovane na-vbrzbe. — 19637.

Dekle z dežele

stara 20—30 let, vaje-na vseh blišnih in kmećkih del, dobi ta-koj službo v gostilni. Št. Vid nad Lj. št. 7.

Zahvala

Podpisani Jeri Ostreš, posestnici na Janćem štev. 4 je 25. septembra t. l. požar poškodoval stanovanjsko hišo.

Kot naročnici »Domoljuba«, mi je uprava takoj poslala

1000— din podpore.

Za ta velikodušni dar se upravi »Domo-ljuba« prirećno zahvaljujem ter ga vsem v naroćitev topla priporoćam.

Janće, dne 6. decembra 1939.

Jera Ostreš.

n. Edini slovenski fantovski list je »Kres«. Do zdaj je bil mesećnik, z novim letom pa postane šćtirinajstnevnik. Izhajal bo vsak drugi četrtrek, tako da bo na leto izšlo 26 številok. Kljub temu pa mu bo ostala naroćnina kot doslej: 20 din, na skupni naslov, če jih je najmanj 5 skupaj, pa le 18 din. V letu 1940 bo »Kres« prinašal praktićene članke o fantovski samozgobji, oliko, o družini in pripravi na zakon, o spolni vzgoji, strokovno gos-podarske članke, stanovsko etićene članke o našem kmetu in delavcu, krasno Campova povest iz dni majnišće deklaracije, mnogo podrobnosti iz kato-lišćkega, kulturnega in športnega življenja. Vsaka številka bo bogato ilustrirana. Mogoće je list naročiti tudi samo za pol leta (13 številok) za ceno 10 (pod skupnim ovitkom 9) din, ker bo vsako polletje celota zase in tudi Campova povest bo s 13 številko zaključena. Vsak katoliški slovenski fant bi moral biti naroćnik »Kresa«! Naroća set Uprava »Kresa«, Ljubljana 8.

NOVI GROBOVI

m Umrlí so: v Slov. Javorniku gostilni-ćarka Valentina Zupan, v Kozjem šol. upravi-telj Vilko Zehrer, v Radovljici Minka Jeglić, v Kamniku sestřa pokojnega župnika 70letna Antonija Šinkovec, v Lahovcih pri Komendi vdova posestnika Mana Kosirnik, v Kamniku bivša gostilnićarka Franja Bergant, v Celju Lovro Veranić, v Zemunu pilot Josip Sabotić, v Ptuju minoritski duhovnik p. Bernardin Šalamun, v Novem mestu hišnica Ljudske po-sojilnice Katarina Pirc. — V Ljubljani so za-pustil solzno dolino: učiteljica v p. Adela Go-lob, Katarina Snoj, roj. Pavlić, župnik v p. in biseromašnik g. Jožef Edvard Černic, Janko Novak, Marija Juvan, Marija Kotar, roj. Bevc, pleskarski pomoćnik Albin Robić, Adolf Zab-jek, Ana Zober, roj. Hafner, posestnik Franc Šturm in posestnik Lovro Blas iz Tomačevga. Naj poćivajo v miru!

Šolski nadzornik je prišel nadzirat v po-deželjsko šolo. »No, dećki, bomo videli, če ste se kaj ućili. Vzemimo, da bi bili vsi dobri ljudje na svetu bele barve, vsi hudobni pa črne. Kakšne barve bi bili vi?«

Nekateri so odgovarjali, da bi bili beli, drugi, da bi bili črni. Ko je vse potihnilo, je pa Mihec vstal ter se odrezal: »Gospod nad-zornik, jaz bi bil pisan.«

Gospodićna Mary, ki je bila že precej v letih, je na ulici ustajala svojega starega znanca Arturja: »Vi bi se pa vendar lahko že oženili.«

Artur: »Prav zadnje ćase sem večkrat mi-slil na to.«

Mary (s precejšno mero upanja): »Res?« Artur: »Da, res. Mislił sem, če bi imel ženo, bi ta gotovo imela šćivalni stroj in ta šćivalni stroj bi gotovo imel kanglico za mazanje in to kanglico bi jaz lahko porabił za mazanje mojega kolesa, ki že moćno cvili.«

Duhovne vaje

Zveza mladih katolišćkih delavok bo prire-dila dne 31. decembra in dne 1. januarja du-hovne vaje in sicer za kranjski, iškofjeloski in radovljiski okraj v Marijanišću v Kranju, za kamniški okraj v uršulinskem samostanu v Mekinjah, za Ljubljano in ljubljansko okolićo pa v Lichtenhurnovem zavodu v Ljubljani. Udeleženke morajo priti k duhovnim vajam v soboto, 30. decembra do 7. zvečer. Kontale se bodo duhovne vaje v torek, 2. januarja, in si-ker tako zgodaj, da bodo lahko še vse pravo-časno prišle v tovarno na dolo. Cena v Kranju in Mekinjah je za celotno oskrbo 60 din, v Lichtenhurnovem zavodu v Ljubljani pa 70 din. Dotiće, ki se nameravajo udeležili du-hovnih vaj, naj se takoj, prav gotovo pa do božića, javijo s dopisnico vodstvu dotićenega samostana, kjer je za nje najbolj pripravno, da opravi duhovne vaje. Dekleta, molite in agitirajte za ši mlepišo udeležbo pri duhovnih

vajah. Če so bile kdaj duhovne vaje potrebne, so prav gotovo nujno potrebne v današnjih težkih asi, ko nasprotniki vere in Cerkve tako strastno agitirajo za svoje brezbožnišće in prevarne ideje. Dekleta, prav posebno so dolžne članice ZMKD, na delo za kraljestvo božje med nami!

NAZVANILA

n Vsem odrom se priporoća burka v treh dejanjih »Butalci«. Pošilja: Kušar Tone, Reteće 20, p. Škofja Loka.

n Št. Jurij pod Kumom. Prosvetno društvo v št. Juriju pod Kumom vpripori na Štefanovo po 10 sv. maši veseligr »Matajev Matija. Igra je zelo zabavna in je povsod dosegla velike uspehe. Vabljeni tudi iz sosednjih župnij.

n Sestro pri Ljubljani. Prosvetno društvo v Sostrem upripori za božić dne 25. decembra ob 10. in 4. popoldne igro »Trije kraljci. Igra je naj-polepše delo božićne vsebine, vsa prepletana z božićnimi motivi ter predstavlja boj dobrega in zlega v človeku, zmago miline in dobrote nad sirovostjo. Pridite, da za božić v mislih pohi-tite v Betlehem!

Šta Božič

KUPITE DOBRO OBUTEV

29

7252-57

Visoki domači copati za otroke, izdelani iz toplega volnenega doubla, z filcastimi medpodplati in usnjenimi podplati.

39

7255-44

Kupite to tople in udobne copate iz volnenega doubla. V njih Vam bo toplo in obvarovali Vas bodo pred mrazom.

39

38157-652

Ne hodite po dežju brez teh gumijastih galošev. V njih Vam bodo noge suhe, ne boste prezebali, a Vaše stanovanje bo čisto.

59

5451-55609

Ti dražestni čevljički iz mehkega usnja, s toplo podlogo, nudijo otročjim nogicam udobnosti in toploto.

49

3805-9544

Lepi domači copati iz baržuna, podloženi s klobučevino, z usnjenimi podplati in niskimi petami. Izdelujemo jih v rjavi in rdeči barvi.

169

3979-64622

Izdržljivi in trajni moški čevlji iz boksa, šivani na okvir, z močnimi usnjenimi podplati in petami.

69

6922-44609

Nizki otroški čevljički, izdelani iz močnega boksa, z močnimi usnjenimi podplati in petami.

99

4055-66110

Udobni in topli ženski čevlji iz usnja, kombinirani s klobučevino in okrašeni s krimerom. Imajo usnjene podplate in nizke pete.

199

3659-64704

Elegantni in udobni čevlji, izdelani iz fine tople klobučevine in finega boksa, z močnimi usnjenimi podplati in petami. Podloženi so s toplim filcom, tako da so zelo topli in noge se v njih prijetno počutijo.

8

»SIBIRAC«

Tople volnene nogavice neobhodno potrebne za zimo. Otroške Din 8.—, 10.— in 12.—, ženske Din 15.—, moške din 19.—.

Bata